

ELFRIEDE JELINEKOVÁ

Zimní putování

DIVADELNÍ HRA

Přeložila Jitka Jílková

MODERNÍ

SVĚTOVÁ

PRÓZA

MLADÁ FRONTA

JEDNA

Co to tu táhne spolu se mnou, co to tu táhne mnou, co to tu táhne kolem mne? Můj stín to být nemůže, ten jsem předala minulosti, celou dobu mě sledoval, už několikrát se mi podařilo ho cestou minout, nechtěl se přidat, nechtěl táhnout se mnou. Šlo by vůbec vrhnout ho před sebe a pak do něj skočit? Mohl by stín prolomit, co bylo, kdyby běžel přede mnou? Nemám tušení. Mluví sama se sebou, jinak se mnou totiž nemluví nikdo. Až po křik trčím ve svém ztroskotání. Trčím ve své povinnosti putovat, jsem zahrnuta do povinnosti putovat, i do té mé to hrne, ale pak mě nikdo nevpustí dovnitř, stejně této povinnosti nedostačuju, to se ví. Kdo ví, kdo to ví? No nic. Nedostačuju. Komu že to nestačím? Kdo říká, že nestačím, že nedostačuju svému vlastnímu životu, že ve škole života musím dostat nedostatečnou? Chtěla jsem tu být opravdu včas, aby si nevšimli, že tu jsem, a nevyhodili mě, chtěla jsem být co nejmenší, ale čas mi nepatří, tato doba žítí mi taky nepatřila, pocházím z jiné doby, z téhle ne, to jsem si mohla namalovat, jak jsem chtěla, ale nešlo to. Dá se také říct: jsem tu příliš včas, příliš nečas, jsem pozůstatá? To je jedna skutečnost, skutečnost času, a je tu i jiná: já.

Knihka vychází s laskavou podporou rakouského Ministerstva školství, umění a kultury.

Dieses Buch wurde freundlich aus den Mitteln des Österreichischen Bundesministeriums für Unterricht, Kunst und Kultur gefördert.

bm:uk

ISBN 978-80-204-2426-6

Copyright © 2011 by Rowohlt Verlag GmbH, Reinbek bei Hamburg
Translation © Jitka Jílková, 2011
Epilogue © Petr Štědroň, 2011

Chtěla jsem zůstat, ale člověk se nemůže NEopakovat, jako historie nebo čas, ani jedno z toho se nikdy neopakuje, to je obdivuhodné, historie je obdivuhodná, ta se o alespoň stále znovu pokouší, zkouší se opakovat jako sama od sebe a pokaždé znovu sama na sobě ztroskotá, to je přece jasné. Ale čas obdivuju také, to ano. Nikdy se neopakovat, to už je něco! Stále jít, stále jen jít, to i hodiny se občas uondají, ani ty nemůžou stále jen jít, ty někdy chodí jako člověk. Také se nastavím na rychlý rozběh, ale ať tak nebo tak, po rozběhu je možné se vrátit, po průběhu nikdy. Jen to někdy řekněte čas! Ten se nikdy nevrací. Člověk si sice myslí, že se v něm vrátí, ale to se nestává nikdy. Dokonce i to, co pomine, zatím probíhá, předbíhá, člověk bezděky běží také, mýjení je nakažlivé, má nakažlivý smích, když ho mýjíte v chůzi, myslíte, že ho podle toho smíchu poznáváte, radostně se otáčíte, jako by vás někdo čekal, tak milý smích, přímo jako pozvání, ale ono už to pak není to mýjení, které znáte, které přece znáte, protože člověk přece zná jen vlastní minulost, ztrácení možností, jiný člověk má svou vlastní minulost, ztrácí své vlastní možnosti, ztrácí svou vlastní budoucnost, ale tu svou přece jen musím ztratit já. Takové milé mýjení, moc se mi líbilo, ale když jsem ho měla, neuměla jsem si ho vážit, a ono jistě přijde nějaké mnohem horší mýjení, jako zatmění Měsíce potáhne něco světlého, co mohlo být já, aspoň Měsíc, ale neotáčej se, je to jen mýjení, které minou, ne, já minu svou budoucnost, minulost, tu jsem mýjela vždycky, minulost, kdy je po všem, ach po všem, tu jsem vždycky nějak dohnala, z té jsem současně vždycky hned venku, na rozdíl od Achilla a želvy, z té už jsem vždycky hned venku, protože tu už budu mít vždycky

dohnanou. Ale ani toto vřidné mýjení nebudu moc zdržet, pokusím se vyběhnout vpřed a ještě chvíli zdržet onu další minulost, divokého kostlivce, který bezpochyby přijde, jenže ho nezachytím, těsně vedle je taky mimo, vidíte, přesně tak! To je taky minutí, ale jakmile ho poznám, jsem už zase klál a i to minutí je už mnohem dál, ovšem vzadu, zmizelo za mnou a je fuk, jestli toho lituju nebo to oplakávám nebo z toho mám radost, zmizelo, je pryč, je pryč, slyším skučení, ale nikdy není tam, kde jsem já, nikdy to neskučí tam, skučí to vždycky těsně za mnou nebo přede mnou, mýjení skučí, protože se uhodilo, mé mýjení je dokonce mimořádně uhozené, je ale stále vřidnější, čím jsem od něj dál, můžu jen litovat, že si mě nechtělo nechat, můžu toho litovat horem dolem, předem zadem, ale ne zadem předem, už to mé mýjení nechápu a neuchopím, mé mýjení se už nikdy nevrátí, kolem mýjení jen tak neprojdete, můžete se toho průběhu zúčastnit, ale nikdy nebudete účastníkem, nikdo z nikoho neudělá účastníka průběhu, protože člověk se v rozhodujícím okamžiku vždycky zaběhne sám sobě.

Člověk se může při tom všem zaběhnout sám sobě snadno, to máte pravdu, člověk se dokonce zaběhnout musí, jinak by si ho mýjení přece nenašlo, kdyby si dalo tu práci a vydalo se hledat budoucnost, v níž by pak člověk zmizel. Ale mýjení si tu práci nikdy nedá, ví, že by to nemělo smysl. Rychlý rozběh může proběhnout zase zpátky, ale minulost je vždycky minulá. Může přijít jinak, může přijít zpátky, můžete s ní držet krok, ale co je pryč, je pryč. Snad by bylo možné najít ve ztroskotání přístup k sobě samé, možná ano, ale už je po všem, bylo by

to bývalo možné, ale nebylo, mám ještě čas předbíhat, jenže mi to není nic platné, čas si přece vzdýcky ubíhá svou vlastní rychlostí a je jedno, co dělám. Hlubám, jenže mi to není nic platné. Nemůžu se toho vzdát, můžu jen zavřít dveře, co bylo za nimi, do toho mi leccos bylo, co přijde teď, do toho mi taky leccos je, jenže to neznám. Ještě na tebe budu myslet. Ale když jsi tu ještě byl a nebylo třeba na tebe myslet, protože jsi tu přece byl, myslela jsem jen na to, co bude, na tebe jako můj budoucí, nesmyslný, směšný čas, který bych byla mohla trávit bez tebe, než by ses byl stal mým budoucím, na to jsem se těšila, ale z míjení už se těšit nemůžu. Vyhodili mě, když jsem si myslela, že to teď je ono, tohle že je současnost, to jsi ty, můj budoucí, a hele, je po něm!, nemluví o souvztažnosti hodnot, ačkoli se to nabízí a ačkoli bych dobrě mohla být hodnotou i já, o souvztažnosti současnosti, ačkoli bych to současnosti mohla splatit stejnou mincí, za jakou mě prodala, zradila a prodala, ale ta mince už je dneska neplatná, protože je po všem, a to pak platí jiná měna, která však taky nebude mít věčné svou zaručenou směnnou hodnotu, jakkoli bych si to tolik přála. Na něco se dívám. Dívám se. Vidím dveře, na kterých stojí křídou napsáno něco, co se snadno setře, něco zběžného, však se také říká, že čas prchá, no, jenom přede mnou prchat nebude, prchne přede vším, i přede mnou, dá se na masový úprk, v kterém už nebudu nijak nápadně vynikat, čas totiž utíká přede vším, beze strachu, prchá bez vášně a bez bázně.

Všechno je pryč. Už si nevzpomínám, že bych byla něco napsala na dveře, protože mjení sice můžete znát, však jste je zažili, ale co bylo napsáno, to je v současnosti vzdýcky

neplatné. Za to nic nedostanu. To se tam napíše něco jiného. Křídla se dá vzdýcky velmi snadno setřít, skoro tak snadno jako lidé. Za to, co mi patřilo, mi nedá nikdo nic, co by bylo pryč, než mi to opravdu patřit začalo, protože to je jenom moje vlastní minulost, z které se sama nemůžu vynořit a při tom sama sebe minout a projít do současnosti, v níž by se pak moje přítomnost už nevyškýtovala. Hleďte si svou vlastní minulost! Na koho jsem myslela? Na koho? To bylo včera, ale už je to pryč. Dnes myslím na tebe, jenže to je rovněž pryč, v tom okamžiku, kdy na tebe myslím, je už ten okamžik pryč, ten, v němž jsem na tebe myslela, a ten druhý hned taky, ten, v němž myslím, jako bych na tebe byla myslela jako na někoho jiného. Tak, teď těsně minu svou minulost, proběhnu kolem ní, abych v ní sama sobě mohla pohlédnout do tváře jak do zrcadla, ale to nejde. Pryč je pryč a já už jsem někdo jiný. Kdybych věděla, kdo jsem byla včera, ale já to vím!, vzpomínám si, kdo jsem byl! Jenže to mi teď není nic platné, protože kdybych věděla, kdo jsem byla včera, mohla bych se zítra, ne, zítra je něco jiného, mohla bych se už teď jenom napodobovat. Stala bych se svou vlastní imitací. Proč bych měla meškat déle? Možná by mě chtěli jako někoho jiného, ale tím bych se stala v nejlepším případě zítra nebo pozítří, v minulosti bych nebyla nikdo. Nikdo v černé díře času, který zná jen minulost, i když nám servíruje, co přijde. Štědře nám dává, co přichází, nemilosrdně bere, co bylo, bere nám minulost, ačkoli stále všechno můjme. Kdybychom věděli, jak důležité to jednou bude, zastavili bychom se a užívali si to, ale to nejde. Nemůžeme jinak. Pryč je pryč. Zeptejte se času! On vám to potvrdí. Pryč. Nemůžu jinak. Musím si sama ukázat

cestu, ale ta pak taky pokaždé jen mine mou minulost. Ted jsem sice tady. Ale je mi to k něčemu? Ne. Neboť jsem tady a zároveň hned zase pryč. Jsem pryč pokaždé, kdykoli někde jsem. Jsem pomíjivost, ne, jsem podmnínčnost, a to všechno je teď pryč. Přítomnost nikdy nechápe sama sebe, nechápe se jako budoucí a nechápe se jako Ted. A jako minulost se většinou chápat nechce. Já to také nechápu. Co jste říkali? Nerozumím vám. Mluvte hlasitěji! Láška? Mluvte prosím hlasitěji! Co tím myslíte? Myslíte tím to, co je pryč? Tak tedy, tu jsem neminula, ale možná lásku minul někdo jiný, někdo, kdo ji poznal. Já ne.

DVĚ

Jedni vykazují odmítnutí, jiní kážou návody. Tento návod neprokazuje, odkud pochází, nevykazuje, kam směřuje. Vykázat může jenom průkaz, my nevykazujeme nikoho, to by ovšem bylo ještě krásnější. Každému člověku něco dopřejeme. Plníme příkazy, vykazujeme pokyny, vystavujeme poukazy lidem, kteří by vlastně měli být vykázáni. Však my toho nebohého uprchlíka ještě vypískáme. Nestačí to. Vítr si hraje sám se sebou, vítr se chce taky pobavit, dělá, co může, dělá to blíž a blíž, už se udělal!, skučí a skučí. Něco tu šramotí. Zdobí se nevěsta. Víte, co to znamená, že se zdobí nevěsta?, aby vypadala bohatší a aby na ni někdo navěsil cenovku, chci říct, aby jí někdo místo bulíků navěsil na nos pravdu? Ale za pravdou také ještě někdo vězí, za pravdou vězí chytrá hlava, a ta ji v ten pravý moment zadrží. Vyvstanou otázky. Tato čerstvě ozdobená nevěsta mi má připravit nebe na zemi, ale připraví mi jenom daňový ráj, ovšem v rajské zemi: bohaté nevěstě se podstrkují soukromé nadace, podstrkují se pod závoj, aby pod ním nebyly vidět nevěstiny kradimé pohyby. Peníze jsou nevěsta. Bohatá není nevěsta, bohaté jsou peníze,

peníze neobohacují, samy jsou bohaté, samy si vystačí, ačkoli je velká spousta odběratelů, samy se postarají, aby neubraly na váze. Aby jim jen někdo ubral zátěž.

Peníze jsou zátěž samy o sobě. Kam? Kam ukazuje korouhvička, ta hravá věcička, jednou sem, jednou tam? Například sem, copak je tu k nalezení, copak na nás peníze vidí, copak u nás pohlédávají? Nic, protože nás stejně nenajdou. Tak. Ta nevěsta ať jde na burzu, ovšem před tím to chce ještě spoustu šperků, je tak přelétavá, někdy se podívá na jednoho, jindy na druhého, závoj to všechno zahalí až později, no tak, co budeme dělat, aby byla bohatá nebo alespoň bohatě vypadala? Aby si ji vzala ta větší banka, ta větší banka, v níž sedí ti, co něco dříve jen sobě, co chtějí být výš, chtějí být povýšeni až do velkého domu a ten velký dům má pak být po svatbě připraven pro nevěstu, která se za zraků všech, za pohledy všech tajně zdobí. Nikdo ji před svatbou nesmí spatřit. Korouhvičky skřípají ve větru, je tu někdo, kdo jimi otáčí, otáčí jako blázen, a není to bouře, těmi korouhvičkami někdo otáčí, to je jednoznačné, někdo jimi přece jen otáčet bude!, tady tím se přece otáčelo, vy to nevidíte? Tady někdo něco otočil a ono to teď kvílí na střese s nasazeným štítem, který odrazuje všechny, co nemají nic, co odsud musí rychle prchnout, navždy, co nenajdou žádnou krásnou nevěstu, co musí jít dál, s jejichž srdci se hrála divná hra, v jejichž hlavách přebývá šílenství, ne, ani to ne, neboť šílenství je holé, prázdnota jako taková. Šílenství je otázka. Šílenství je otázka, kterou nikdo neklade. Ti ostatní, bez krásné nevěsty, ti musí ven do holé prázdnoty, kde si s nimi bude pohrávat jen vítr, jinak si s nimi

nezahraje nikdo. Nevěsta se teď také otáčí, nevěstou se otáčí, v účzkopádném tanci, v pomalém tanci, aby jí zpod šatů nic nevypadlo. Pak najednou dupot, trumfování nohama. Šaty se jí děsivě přehrnou přes hlavu, jako špinavá voda z rozstátého sněhu, jako svazek prutů, jako svazek bankovek, přibývají mastné účty, tahle svatba je drahá a ještě bude k zaplacení, už se kasíruje, a nebohé účty pak zůstanou ležet na zemi, kdo zaplatí? Kdo co zaplatí vlastním srdcem, které nevěsta májí dunivým krokem, do vlastní ozvěny, zároveň vpřed i vzad?

Země duní pod jejím dupotem při svatebním tanci, šperky z ní odlétají, vlasy jí odlétají, dupe a válí, tančí a vráží, nevěsta tančí. Vykukuje zpoza závoje, jestli netroskotá už teď. Ne, netroskotá. To je zcela nemožné. Nikdo ji nikdy neměl hledat, ale našli ji, a nikdo by ji nikdy nenechal odejít, když vykazuje při celkových aktivech ve výši 1.29 milionu závazky ve výši 1.43 milionu, tato nevěsta se ještě vykazuje svým starym jménem, tato hypernevěsta, vysoce nervózní nevěsta, která měla svá tajemství, a proto směla uvidět Alpy a moře a loď a auta a letadla, ale počkejte, prosím! Ještě není vydáno, nevěsta ještě není vydána, ale brzy bude. Víím, že už se skoro nemůžete dočkat, ale počkat musíte! Na nevěstu koneckonců čeká každý, kdo nějakou potřebuje. To si pak nevěsta klade požadavky, to si dřívější nevěsta klade dodatečně kladené požadavky vůči soukromé nadaci, to je závazek, na který však nemusí být brán zřetel. To si pak pozdější nevěsta klade přednostní požadavky vůči svému ženichovi a požadavky se zpětnou platností na svého minulého milce, kterého kdysi vykázala, to pak milci, jsme tak svobodní, jak

milěl, kladou požadavky na pozdější nevěsty, až už nikdo neví, kdo žádal co od koho, jen financák nemá co žádat a co mluvit, neboť: nevěsta tančí! To přece musí financáku stačit, to musí pokrýt jeho požadavky, nevěsta dupe do země, do podlahy k tanci, kde tančí bohaté nevěsty a točí svými ženichy, až to v nich lupe.

Členové představenstva nadace, kteří jsou sami sebou, kteří patří sami sobě, protože jim přece patří i nadace, kterou představují, protože oni jsou nadace a ta jim současně i patří, ne, opačně, ona jim patří, a oni jsou tedy nadace, já nevím: Slyšeli jste, že to všechno patří těm, kterým nadali žhářů, ne, já jsem nic neslyšela, ono už se tomu také neříká nadání, říká se tomu nadace, je jich tolik, je toho tolik, do nadace, jejíhož vlastníka bychom mohli jmenovat, už nateklo tolik a tolik zase ven, no ovšem, až dosud to sedí, ženichy jmenovat můžeme a nevěsty známe taky, ti všichni už se na tuhle svatbu moc těší, už to bude, počkejte prosím, už to bude! Prosím pomlčte o předchozím životě nevěsty, vizte jen její budoucí život, žijte prosím, žijte teď, tato nevěsta čeká extra na vás, čeká a čeká. Zamlčela všechny své děti, zamlčela je financáku, zamlčela je ženichovi, zamlčela je nám všem, ale prosím, to přece nevadí! To vůbec nevadí, protože ti, jimž je zamlčela, si ji vezmou i tak, ba dokonce tím raději, dítě, které je bohatá nevěsta, si vezmou ve zlatě o to raději, neboť její bohatství jim otevře svět, celý svět, nejen Alpy, nejen Jadran, nejen hyper-super-bůhvíco, ne! Takle nevěsta není nezúčastněná na svém osudu, ta otevře podíly všude, má účastnické podíly a otevírá je, mívovaná se otevírá pro ty Svě, otevírá netušené

podíly, které ženich sice tušil, ale nevyretušoval, chtěl se přece bezpodmínečně ženit, chtěl se přece bezpodmínečně oženit s touto nevěstou, tu nevěstu si koupil, ale o ničem nevěděl, viděl, jak se bohatá nevěsta směje, hezky pro něj nazdobená, ale nic nevěděl, viděl jen špenky, viděl v domě jen věrný obraz ženy, který na něho mával.

Jeho nevěsta má oázy, má faty morgány, má dary moře a dary sucha, má daňové oázy a soukromou nadaci, vítr si pohrává s jejími šustícími šaty, ale co je pod nimi, tu spoustu, co je pod nimi, tu nevidí jen ten, kdo si ji teď chce vzít. Ten vidí jen to, co má na sobě, ale vůbec neví, co ona má a kdo ji má, ten ženich je zaslepený a nevidí ty, kdo si chtějí jeho nevěstu uživat stejně jako on, nevidí těch padesát požívačnicků, kteří si budou uživat jeho nevěstu, sotva bude doženěno, nevidí temné důvody, které zejí, nevidí propasti, do nichž ho chtějí svrhnout, nevidí, že těch padesát požívačnicků si pak bude uživat i jeho, nevidí, že uživat si budou všichni kromě něho, nevidí jejich zisky, sní jen o svém vlastním zisku, ale nikde nic, nikde nic. Ženich už si pak brzy neužívá, leckdo si užívá místo něho, místo něho, užívají si ve velkém, užívají si plnými douškami, společnost si neužívá, ale společností, ty ano. Ti, co si užívají vředycky, ti si užívají i teď, kdy jindy, když ne na téhle svatbě! Velké společnosti, ty nepotřebují žádné uživatelské průkazky, ty si užívají jen tak, sežerou nevěstu rovnou z páru, sežerou ji rovnou ze svatebních šatů, sežerou bohatou nevěstu, dítě ve zlatě, což je bohatá nevěsta, tu spoustu dětí, tu spoustu podílů a společností, které jsou všechny bohaté a umí obohacovat, i když ne nás, i když hodně daleko, i když

na ostrově Jersey nebo na Kajmanských ostrovech usmívající se velkými hubami plnými zubů, na korutanské hoře Svatého Ulricha nebo v údolích, kde jachty sviští sem a tam a vždycky třetí, ačkoli to není voda, po čem plují. Ženich tu stojí s prázdnýma rukama. Teď už může jen koukat, aby viděl, protože všechno, o čem myslel, že to má v rukou, mu proklouzlo mezi prsty. Ženich už své nevěstě může jenom zamávat. Vzali mu ji ti druzí. On už to tuší, on už to ví. Tak by v domě věrný obraz ženy nikdy nehledal. Ženich chtěl nevěstu, viděl jenom ji. Nepodíval se pořádně pod ni. Tak jen vítr už si pohrává se zbytečnou korouhvičkou. Už ji nepotřebuje. Ženich se před svatbou včas nepodíval, co by měl kam zastrčit. Nikdo ho neosvítí. Chtěl kupovat. Chtěl bezpodmínečně kupovat. Nevídel nic. Ta nevěsta se prostě vdávat musela, což on ovšem neviděl. Ta vždycky dopadne na nohy a pak ji líbají, ale jiní, ženich ne, nevěsta se osvobozuje, není svobodná, vždyť je to nevěsta, už není svobodná, je tím svobodnější, čím víc je nevěsta, až teď má veškeré svobody.

Tak to nikdy nebylo myšleno, tak se to ovšem dělá. Její ženich ji teď políbí, ale víc od ní už nedostane. Nevěsta je zisk. Ale ne pro ženicha. Je to hlavní výhra. Taková se jen tak z ruky nedá, všechno si vzít a pak k tomu nikoho nepouštět, získat menšinové vlastnictví s právem veta, nevěstě také patří menší nové právo veta a nevěsta jako taková patří této nadaci, stejně by se nikdo nenadál, že by něco založila, než dojde k sňatku. Zakládat šli jiní, jiní s ní zplodili nadaci, ta nevěsta ať laskavě zůstane tady a podívá se na všechno, co jí patří. Sedí na kameni a počítá. Nevěsta počítá své šperky, bohatá nevěsta počítá,

co jí patří, patří jí menšinový podíl na Jadranu, na krásném Jadranu, tak krásném, jako nevěsta, krásné je i moře, moře hlubší, ale pokud patří nevěstě, má najednou nějakou cenu a může být koupeno. Ano, Alpy také. Ženich neváhá. Ženich jde na věc. Tak levně už nevěstu nikdy nedostane.

Ozývá se smích. Slyším hlasy. Smějí se. Smějí se ženichovi. Ten kupuje. Kupuje si bohatou nevěstu, aby sám zbohatl. Tak. Moře může být prodáno a koupeno, Alpy mohou být koupeny a prodány, nadace má uzavřenou minoritu, a kde něco je, tam k tomu ještě něco přibude. K bohaté nevěstě se hrne, na bohaté nevěstě přece závisí všechno. V jejím zásobníku mizí zisk transakční či transatlantický?, ne, zisk z prodeje ženichovi, ženichovi, neboť pan ženich, domorodý pan ženich, který ještě nikde nebyl, který se ještě nikam nedostal, ten si nevezme cizinku, samozřejmě že ne, ten si vezme jen tuhle nevěstu, kterou si vyvolil. Zisk z prodeje mizí v nevěstě, mizí v jejích špercích pro nevěsty, pod jejím sukněmi rozdováděnými z toho, jak už se těší, pod jejím závojem vlajícím v čerstvém větru, pod kterým zmizí všechno, v jejím pugétu, kam se vejde leccos, co se nedá říci květinou; zisk mizí, nevěsta zisk požrala. Nevěsta zisk vcucla. Nevěsta nenechala svého ženicha vyhrát. Nevěsta byla ženichovi vyvrána z náruče. Pod jejími teď už zplihlými sukněmi, v jejím teď už špinavém závoji hnízdí supové krachu a už krákorají, i oni se přece chtějí nažrat, to si vysloveně zaslouží, tak.

Peníze, ty šeptají jen ve vrcholcích stromů, sotva jsou slyšet, ale jsou tady. Jinak tu není nic. Všechno je pryč. Vítr

si pohrává s korouhvičkou. Vítr si uvnitř pohrává se srdci, ale tady venku, tady hrajeme my, tady hrajeme my, to by bylo krásné, ale ono to jen hraje za nás, u nás hraje jen hudba, tady si hrajeme s nevěstí závojem, který jí pokrývá, nevěsta se drží zakrytá, jak dlouho to jen jde, ale ono to mizí, něco jí mizí pod šaty, pod šaty jí všechno postupně mizí a mizí. Tak. A je to pryč. Nikdo si ničeho nevíš. Nevěstiny šaty se vydouvají, vítr si hraje, korouhvička nahore na komíně skřípe zuby, ale co asi tak může dělat? Nemůže se této svatbě stavět do cesty, bohatá nevěsta je prodaná. Zrazená není. Jen ji prosím neprozradte! Nevěsta je prodaná, a co se za ni dostalo, za co byla vykoupena, konečně vykoupena, to jí mizí pod šaty, konečně vykoupena, korouhvička už si hraje jen sama se sebou, pohrává si se sebou, a dole, tam se prodává. Dole, tam se teď zavírá prodejní stánek. O tuhle nevěstu už nikdo nestojí. Dole, tam se vydávají nápoje. Ne, na rozdávání nemáme. Teď víme, proč a pro koho se nevěsta zlobila! Pro svého ženicha, který se vůbec nemohl dočkat, a zato teď bude čekat věčně. Vítr si pohrává s jeho svazky bankovek, které strká nevěstě pod sukně, starý venkovský zvyk, nevěsta se raduje, dostává stále ještě víc a dávat nemusí nic, musí darovat samu sebe, ne, darovat ne, musí se drazze prodat a ona také prodaná je, ne, ona je koupěná, rudne a popotahuje se za šaty, které se jí trochu vyhrnuly, je to vidět?, ne!, ani ramínka od podprsenky?, ne, to všechno zůstává pod nevěstími šaty, investoři po ní sahají, mají přece uživací práva, ale víc ne, kdo má uživací práva, ten si proto ještě uživat nemusí, ovšem bude si smět uživat později. Kdo má pravdu, tomu to ještě zdaleka není nic platné, protože uživat si smí vždycky ti druhí. Ženich si

neužívá. Neužívá si a teď už ani nemlčí, ale to mu není nic platné. Nevěsta překračuje kámen, svatba byla domluvena už dávno, jinak by nevěstu přece nezdobili, kdyby ta svatba nebyla už dávno domluvená! Aha? Ale jak to, že o tom tedy nic nevím? Jak to, že nevím, kdo nevěstu vyzdobil? Ale co! Nedělejte s tím takové cavyky! To se nevyplácí. Takový povyk se vyplatí jiným, které neznáte a znát nepotřebujete.

Ta svatba byla domluvená, byla domluvená už dávno před tím, než se objevili nápadníci. Jinak bychom se vůbec žádných nápadníků nenadáli, nedávalo by smysl zdobit nevěstu, kdyby svatba nebyla hotová věc, kdyby nebyla domluvená předem. Kdyby se ženich dal na poslední chvíli na útěk, nadáli bychom se nadace? Ženich by vzal do zaječích, kdyby nebylo nadace, v níž by byla podpora nevěsty upravena výslovně peněžním plněním! Ne, on o ničem nevěděl a také by byl v žádném případě nevycouval. Ten by přece nevycouval nikdy! I kdyby z něho stáhli poslední košili, nikdy by nevycouval. Viděl přece tu krásu, která si pohraje s každým srdcem, které jí přijde pod ruku, a byl oslněn. Ženich byl oslněn. Nevěstu mu podstříhli. S krásou je to těžké, protože ji přece vidí každý, a přesto mu ji podstříhli. Věno je to tam. Všichni to tam oslavují. Věno. Co dostane nevěsta věnem? To se musí domluvit ještě před svatbou, jinak tě vezmou na hůl. Jinak kšéft s bohatou nevěstou neklapne, jestli nadace nezachytí někoho, kdo se potácí už před manželstvím. Všechno se musí podchytit. Všechno se zachycuje v nadacích. Někam to totiž musí. Musí to být tady, ale nemá to být vidět. Ženich to vidět má, ale to, co vidí, není nikdy to pravé. On se taky vždycky

dívá někam jinam. Nedívá se tam, kde je plno prachu. Nedívá se tam, kde jsou prachy. Nedívá se po prašné cestě, vidí jen krásnou širokou sílnici, která se z ní dá udělat. Všechno se pak zamete pod koberec.

Nevěsta si tu sedí a žere a tloustne. Nevěsta je obrovská. Tato nevěsta je pro ženicha tučnou kořistí. Však on taky ani nemůže jinak. Všechno je dohodnuto. Nadace dává darem závoj a pak se pod něj sama schovává. Víc místa tam není. Nadace se použije k zakrytí. Šátek se uskuteční. Nevěsta je získána. Zvýhodněným se dostane péče a podpory, o to teď pečuje nevěsta. Nevěsta je svou vlastní výhrou. Je svou vlastní hlavní výhrou. Bere všechno. Dům zvítězí vždycky. Dům zvítězí vždycky, to je napsáno i na štítu, kterým ho osadili. Každá nevěsta je trefa. Kdo by nechtěl natrefit na nevěstu, která by pak patřila jenom jemu? Nevěsta je kořist. Nevěsta je vítězka. Její smích zazní jako výstřel z pistole, který už nikdo nevnímá. Nevěsta přichází, potácí se sem pod závojem, bude ji vidět, teprve až bude vdána. Pak se závoj nadzvedne, ale všechno, co bylo pod ním, je už dávno pryč. Nevěsta je provdaná. Nikdo se jí na nic neptá. Nikdy se nechtějí ptátí, říká ženich, ve skutečnosti je to ale on, kde se stále ptá. Jenže pozdě. Příliš pozdě. Nevěsta už totiž řekla Ano. Nevěsta už odpovíděla. Nevěsta napráhla paži ven z daňového ráje. A ženich tolik touží. Kdybyste jenom mohli vidět, jak touží! Vždyť on nevidí nic jiného než svou nevěstu!

No jo. Však ono to nepotrefilo žádného chudáka. A on by nikdy nenatrefil na chudinku. Chudáci na sebe taky někdy

natrefí, ale to není vidět, to se nedozvíme. Jejich dítě je bohatá nevěsta! Teprve teď vidím obraz této ženy přesně, to dítě je bohatá nevěsta. Srdečně gratuluji. Dítě ve zlatě se dostalo pod čepec. Dítě je bohatá nevěsta a bohužel pod čepecem zmišlo. Nikdo nechce být kořistí a nikdo nenašel stopy, nikdo je neumí číst, nikdo neumí přechíst stopy té uprchlé kořisti, nikdo se po nich neumí vydat, nikdo neví, co má stopovat. Srdečně gratuluji.

TŘI

Odpad je všechno, co člověk říká a činí. To všechno od něj odpadne a on pak odpadne sám od sebe. Prostě si nemůže zůstat věrný! Škoda, vždyť byl jediný, kdo na sobě tak visel. Co z něj zbude? Co je to, čím zůstane on, když z něj odpadne bolest, a i ta bolest je odpad, je to to, co nikdo nepotřebuje. Co nikdo nepotřebuje? Co to říkáte? Já jsem přece taky člověk, co odpadl sám od sebe jako tající led, těsně na kůži tak teplý, pak, když padá voda, malý vodopád plný slz, který pláče vždýcky jenom sám pro sebe, pak s ním opadne i chlad, v jednom jediném okamžiku, a víte, co vám řeknu?, ten chlad pak člověku taky tak nějak chybí. Asi by bylo bývalo lepší vyjít v současnosti jako slunce a měsíc, tak jsem možná byla původně myšlena, jenže já to nedokážu. Já vždýcky vycházím jenom v sobě a až pozdě postřehnu, že nejsem slunce, které vyšlo už dávno, postřehnu, že jsem nic, že jsem nikdo, že se po mně nikdo ani neohlédne. To mi dochází. Došlo mi to, například když jsem zase jednou vyhlížela ven, bloudila pohledem, vydala se bludnou cestou, omylem nesprávně odbočila, zabloudila a šla jinam, jenže já jsem nevěděla ani

před tím, kam mám jít. Jsem pryč a nevím, jak jsem se tam dostala, zmizela jsem v tom, čím jsem chtěla být, co všechno jsem chtěla vyřídít, co všechno jsem si vysnila.

Dělá se mi nevolno děsem. Jdu a za chvíli mě někdo předejde, říká, že už jsem pryč, jen proto, že mě předešel, že mi předešel, protože jsem nešťastí, ale ani ne jeho, že mu nevadím, ale jiným třeba ano, myslí, že jsem třeba sama sobě proklouzla mezi prsty, protože když mě uviděl, už jsem byla hned zase jinde, dál vpředu, a on mě za chvíli už zase neviděl. Ale já jsem přece tady!, křičím. Pro něho jsem vzduch, ale pro sebe jsem tady, ačkoli jako ubohost. Nicotnost. Slza. Co tady chceš, ty slzo? To, čím člověk může plýtvat, když už mu nepatří nic, jsou: slzy. Přijdou samy, jako pro zlost. Ale řkají, že pocházejí z utrpení. To jim pak ovšem připadá divné. Vysmívají se mi, mé slzy se mi vysmívají, nemůžu proti tomu nic dělat. Mé bytí zde je jako pláštík pro budoucnost, který mě jednou bude hrát, v tuhle chvíli mám ovšem právě jen tolik tepla, aby ze mě voda odpadala jako led. Dobrá. Slyšela jsem totiž, že kyselina solná obsažená v slzách může člověka klidně poleptat. Ať to bylo, co to bylo, teď to zvoní na zemi. Měla jsem si myslet, že je to špatné, jenže ono je neuvěřitelně dobré, že ještě vůbec můžu plakat. Nežiju a nic neumím, ale jsem stále ještě tady. Když se ptám, v kolik hodin se koná něco, v čem bych se mohla projevít, a to i kdyby se to samo nestihlo včas, něco, čeho bych se mohla zúčastnit, není dnes nějaká vernisáž nebo autorské čtení?, okamžitě se zároveň ptám, kolik času mi ještě zbývá. Neptám se, kolik bych ho měla, kdybych tam šla, ale kolik mi ještě zbývá, a je jedno, kam jdu. Jenže nevím, z čeho by mi něco

mělo zůstat. Nevím, co vůbec je. Nemám tušení. Kdo nežije, počítá. Ale nemá v hlavě čísla, nemá míru, nemá co vytvářet, Stvořitel ho, jak to mám říct: vypustil? Takže už nikdy nemůže být tak rozpustilý jako ostatní. On totiž ví, jaké to je.

Kolik zůstane, když potom zase neudělám vůbec nic? Kolik mi toho zbude ze současnosti, co mi zbude, abych ještě zažila současnost? Kolik si odměřím a kolik z toho odměřeného už budu mít spotřebováno, až půjdou koničci s mou mrtvolou krokem, ale ne, koničci přece ne, auto, které pojede na jedničku a pak jedním rázem přeřadí na vyšší stupeň, ne, vícero rázy, výš a výš, až se zasekne pedál plynu, konstrukční vada, ale ten vůz si musíte vzít, jak je, protože sám už člověk jít nemůže. To je všechno, co mi zbude, pedál, který tě má dostat dál, který se však zařal do svého dobrého, výživného žrádla. To je všechno, co mi potom řekli ve špitále, a i to bylo příliš, to jsem vůbec vědět nechtěla, když jsem se jen ptala: kdy tedy konečně, kdy? Čas přede mnou utíká, přitom ze mě nepochází vůbec žádné nebezpečí, pro nějaké Kdy a Kolik a Potom se zadržet nedá. Říká se: Je po všem, ne: Je po mně. Mínila jsem něco, ale nevzpomínám si. Čas. Ten bere všechno, to asi také musí, on za to nemůže, ale mě s sebou nevezme. Bere všechno a každého, ale mě ne. Bere ostatní do letadel a aut, dokonce i na jízdní kola, čas má pro ty pracovitě vždycky po ruce nějaké dopravní prostředky, čas je připravený na všechno, vždy podle obsahu peněženky, mě s sebou ovšem nebere.

Nejsem jedna z nich, nejsem z těch pracovitých. Neabsolvovala jsem žádné obchodní vzdělání a nevím, jak

prodávat. Neměla jsem žádný život a nevím, jak prodávat vůbec. Teď se možná šileně mýlím, ale neodjíždí snad odsud nějaká šilenkyně, neodjíždí do svého vlastního šilenství, jako pomýlená, jako svůj vlastní omyl, bez GPS, která by jí mohla zase vrátit zpátky nebo k jejímu cíli nebo tam i tam, obojí je možné? A před kým to odjíždí jako šilená, před kým prchá? Ale co. No tak si prostě odjíždí. Vždycky jen pryč! Nic než pryč! Všechny přístroje před tím vypnul a tam, kde stojí, tam stojí dobře. Tak. Pedál se teď taky zasekl. Tak to se nedá nic dělat. Myslím si, že už nemůžu ovládat vůbec nic, ani tenhle malý pedál, který už tlačí čas, ne, a sebe taky ne: Když tedy odcestuju opačným směrem, možná pak potkám sama sebe jako nějaké Teď, jako nějaké Konečné Teď, teď se konečně něco děje, a pak se sama sebe konečně zbavím? To by ale znamenalo, že se setkám s časem samým, který je totéž co život. Život a čas jsou totéž. Jiný život než v čase není představitelný, chci říct, jen se prosím někdy podívejte na čas, který, jak to mám říct, který běží a prostě je, který je vždycky všim současně, protože ubíhá. Co by ubíhalo lépe a rychleji než čas? Ten přece ubíhá vždycky stejně. Ubíhá vždycky stejně a je jedno, jestli se mi to líbí nebo ne. Musí ubíhat. Ach já, on už zase musí jít. Hned teď? To je ale škoda. Ne. Čas teď musí okamžitě odejít. Je mu jedno, co děláte. Ani se neposadil a už zase musí běžet. Není vidět, jak běží, ale je vidět, že běží. A život ubíhá v čase. Ale čas jsem přece já sama! Jinak si sebe představit neumím. Ale vždyť se přece znám, sobě se představovat nemusím. Jsem pro sebe myslitelná jen jako čas, jenom jako něco, co pomíjí.

Pomíjím sama v sobě. Rozpouštím se jako slza a v slzách. Neptám se času, kdy mu odjel vlak. Zmrzlé kapky? Rozpouštím se ve svých otázkách po Kdy a Kolik z toho, a co z toho mám?, jak to zachytím? Kdo to se mnou myslí dobře? Co se tím vůbec myslí, když je řeč o mně? Má se tím myslet čas, když mluvím o sobě? Čas má být život, když si můžu uchodit vlastní nohy putováním, které jsem si sama vybrala, putování, ne ty nohy, jenže nikdy nedorazím? Jestli jsme čas, pak tak jako tak nikdy nedorazíme. Půjdem vždýcky dál. Jaké je řešení? Že prchnu před tím, čím jsem? Ale já na sobě přece visím! Nemůžu žít, ale ještě na sobě visím. Vlastně bych bez sebe mohla žít docela dobře, když si to pořádně promyslím.

Ne. Nejde to. Čas běží, měření času taky, času se bere míra a to mi zase bere všechno, čím jsem, ale já nemůžu ani utéct, ačkoli jsem přece čas, ačkoli z něj nemohu vyskočit jako z tramvaje, ještě v dětství, když jsem si za jízdné chtěla koupit bonbony, když jsem si chtěla raději užít krátký okamžik než jízdu. Raději minutu sladkosti v puse než jet, dostávat se dál, dorazit domů, všechno raději, všechno je lepší než připojit se k času. Že to nejde, to jsem věděla už tenkrát. Už tenkrát jsem věděla, že čas se nezastaví jen proto, že člověk nejede a místo toho jí ledový kaštan, což je všechno, co jsem dostala za to, že jsem se vzdala jízdy, víc toho nebylo. To pak rychle pomine, asi tak rychle jako dorazit domů v časové jednotce. Možná si namlouvám nějakou časovou délku, předstírám, že jsem vyskočila z prchajícího času, ale sebe samu oklamat neumím. Proč se všichni setkávají s oním Ted', ale já se s ním nesetkávám nikdy? Se sladkostí v puse místo jízdy tramvají,

kde někdo jiný okamžitě zaujal mé místo, někdo jiný než já se svým jízdným ukradeným přepravě, protože jiné peníze jsem nedostávala, jen tyhle, na jízdném jsem se okradla, komu jsem tu co předstírala? Komu jsem mohla co předstírat? Času určitě ne, ten na mě ani nečekal. Tak jsem prostě musela jít pěšky. A protože jsem už tenkrát byla časem – jen jsem to tehdy ještě nevěděla –, fakt mi chyběl, když jsem dorazila domů celá zpocená. Jízdu jsem promrhala za jeden okamžik sladkosti, cesta se však přesto musela urazit, musela být dovedena k cíli, na konec cesty; ano, samu cestu, kterou mi dráha odtáhla zpod nohou, musím zase rychle dohnat. Čas se mě nevzdal, co chybělo vzadu, muselo se dohnat vpředu. A ted'? Protože zírám na čas, který mi ještě zbývá, jako na zbytek svého Ted'? Vystoupit a pak, abych zase dohnala čas, vyběhnout, abych se zase dohnala ve své vlastní nákupní tašce, abych sama sebe dostala do svého vlastního chytění? Nemá to smysl. Ono Ted' už se vypařilo do budoucnosti, sotva ho ještě zahlédnu, sotva bych to ještě mohla být já.

Už je pozdě. Už se odsud nedostanu. Než bych se teď mohla stát okamžikem, oním Ted' v životě, tím krásným, jemuž by se mohlo nařít, aby prodlél právě proto, že je tak krásný, život už kolem mě prošel v to, co bude a co neznám. Vychutnala jsem ten okamžik, chci říct, nechala jsem se na okamžik svést k vychutnávání. Ted' musím utřítat, ale už nemůžu. Ted' si najednou chybím. Stojím tu jako strašák k plašení ptáků, taky tak vypadám, jenže tím neoklamu ani ty ptáky. Ale prostě tu stojím. Pak budu muset zase běžet, protože čas mě nepropustí, čas?, ten nikdy!, ani na okamžik. Jsem přece jím

samým, jsme jeden celek, z donucení jsme tak jednotní, že by mě mohl osvobodit, vyslovit svůj osvobozující rozsudek do mikrofonu, abych pak už aspoň nebyla učen, ale tovaryš, pojď sem ke mně, tovaryši! Ne. Je pozdě. Kapky ze mě odpadají, všechno ze mě odpadá, všechno jsou odpadky, jimiž jsem já. Padám. To je tím, že by člověk chtěl být v Teď, ale teď ještě není. Zmýlili jsme se v přítomnosti. Investovali jsme do vzdělání toho Svěho, ale nic z toho. Člověk nemůže nic. Nemůže za nic. Když člověk dorazil do budoucnosti a rozpoznává jen to, kolem čeho prošel, pak najednou pozná, že neprošel kolem ničeho, pokud nežil. A přesto je pak po všem. Už se z toho nedostaneš. Protože pak není po ničem a nic nedorazí. Člověk sám taky nedorazí. Čas, kterým jsme, nikdy nedorazí, tak to má v povaze. Člověk z toho nic nevyrazí, lidé to vycítí, vycítí neprožitý život, vyčenicíhají ho jako zvířata, nemají tě pak rádi, ne, nic z nich nevyrazíš! Z nikoho. Člověk je tu celý zaražený do budoucnosti jako kolík, na znamení, že budoucnosti se prostě nezbavíš, protože tu na tebe možná ještě někdo čeká, možná ale ne. Jenže tu není nikdo.

Tohle není žádné budoucí, tohle není budoucnost. Tohle Teď je omyl a člověk se zmýlí, když na tom Teď bude trvat. Bude to vždycky příliš předčasné. Protože pak nebude budoucnost nic, čeho by se člověk mohl držet. Žádné držadlo v tramvaji, z které se dalo vyskočit, když přišel průvodčí, teď už to ale nejde. Už nejsou žádní průvodčí. A tramvaj, ta je zavřená. Teprve až tato budoucnost bude současností, mohl by se člověk podržet, a tramvaj by sama ráda zastavila. Ale nikdo tu není. Tady teď taky nikdo není. Je tu jen to minulé,

na to jsem teď zcela jistě nečekala. Naskakovat a vyskakovat za jízdy zakázáno, to tu bylo napsané. Teď je to nemožné. Nemyslitelné. Dřív je teď. Později je taky teď. Ale to všechno už teď u těch moderních automatických, pneumatických a uzavřených dopravních prostředků stejně nejde. Jsou zavřené. Otevření se koná jen tehdy, když je povoleno. To už se člověk ven nedostane. Takle jízda je příliš uzavřená, tato chůze, ano, takle chůze taky, pro Teď, v němž by se dalo dojít někam, aby se řeklo, že člověk: žil. Čas je zlý zvíře, které tu přivázané ke kolíku zuří a čeká. Ale my na tom zvířeti, jímž jsme my sami, visíme. Je vším, co máme. Je tím, co minulo, i tím, co bude, ale col, blbost! Když člověk nežije, tak mu prostě nedojde, že mýjení, že putování vede k omylu a šílenství, ano, to je přesně ten bod, který v současnosti nemáme, a tak je toto putování, ono mýjení současně i budoucností. Ono minulo je kolík, který sem někdo zarazil. Kdybychom ten kolík, u kterého se pase zvíře, na znamení, že tu byl zaražen kolík, a kolík je znamením, že tu někdy byl živočich, který nesměl pryč, tak tedy kdybychom ten kolík neměli, kdybychom neměli toto označení, byl by čas ničím. A všechno by bylo ničím. Co brečíte? Není důvod brečet! Aha! To tady vylo zvíře, to jste nebyli vy. Teprve až z vás odpadnou slzy, protože budou zmrzlé, teprve pak vám budu věřit, že jste to byli vy, kdo tu brečel. Led je důkaz. Důkaz, že tu něco teklo, že tu něco proteklo, že je něco pryč.

ČTYŘI

Tady máme stopy kroků, a už jsou pryč, skončily u bílé dodávky, kterou nikdo nezná, kterou zná jen majitel. Hledání je marné. Dětské nožky tu kráčely sem a tam a pak prostě skončila jejich stopa. Výkřik chce přijít, ale hlasivky nespouštějí, takže výkřik prostě zase odejde, němý, nemohl ven. Nevychází ven. Dívka zase vyjde ven až mnohem později. Budou jí za to pohrdat a budou ji trestat, za to, že byla tak dlouho pryč, budou jí trestat pohrdáním, protože teď je zase na veřejnosti, protože je zase tady. Protože už to ve tmě nemohla vydržet. Ta maličká, která tolikrát kráčela po lukách, kráčela chodbou, teď už putovat a kráčet nemůže, není tu chodba, není díra. Díra s trezorem a před ní dveře z oceli a betonu, hup! Ježíšův je proti tomu drek. Budou jí nadávat, protože se jí dostala na veřejnost. Té maličké budou nadávat, ale její stůpka tím nezamrzne. Měla zůstat, kde byla. Kdo ji potřebuje? Neznám nikoho, kdo by jí potřeboval, no, leda tak dva tři, v té

Lže. Byla tu přece celou dobu. Byla ztracená, ale našla se. Celou tu dobu tu přece klidně mohla být. Právě teď

vůbec byla pryč? To přece nebylo třeba! Nám by nevadilo, kdyby tu byla, jen další člověk, co bydlí kousek vedle. Teď je přece zase venku, co ještě chce? Chce se nad nás vyvyšovat? Chce být naší věcnou připomínkou? Čeho? K čemu? Co chce? Naše bolesti přece taky mlčí, alespoň většinou. Proč tedy nemluví ona? Naše bolesti jsou důležitější. Bylo by mnohem lepší, kdyby mlčela, než když mluví. Ona je obět. My tu žádnou oběti nechceme. My už máme obětí dost. Ať jde zase pryč. Naše srdce bylo jako zamrzlé, její obraz v něm chladně zírál, ale jen co je zase tady, už ji nechceme. Jen ať si jde, ne, nemusí nutně zpátky do vězení, ale ať jde tam, kde už na ni nevidíme. Nikdo ji nechce vidět. Ona si myslí, že ji chceme vidět jen proto, že tu je. Miliardy lidí tu přece jsou taky, ale na ty být vidět nemusí. Tak proč na tuhle? Co je na ní, co je na oběti, co by asi tak na ní mohlo být? Myslí si, že je teď na radě. Jenže není. Alespoň pokud jde o nás, není. U nás jsou na radě jiní, a poté, co byli na radě jiní, veselí muzikanti, různé zábavné lidovky, jsme na radě my a pak zase my a pak, pak oběť ještě dlouho na radě nebude! Oběť se přece přináší sama! Takhle by to nešlo. To by totiž šlo moc snadno. Neodpovídá tématu, minula se tématem, myslí si, že tématem je teď ona. Jenže není, tak daleko my to zajít nenecháme, tím si může být jistá.

V bytí je opravdu docela průměrná, naprosto průměrná, co to jen myslela, třeba že je nějaká tentokrátčnost, ale jedi-
nost není ani tentokrát, to jsme my, jen my. Není nás vidět,
ale tentokrát jsme jednou a navždy jedineční my, a jestli se
někdo bude drát dopředu, tak se před tu maličkou postavíme,

jako nezaměnitelní, jimiž také jsme, nejen ona, i my, i my do konce víc než ona, co si to jen myslela, vždyť ona ze sebe ještě zdaleka nevytvořila výjimečnou existenci. Výjimky jsme totiž už dávno taky my. Jsme pravidlo a výjimka zároveň. Jsme vyjmutí, ne ve smyslu vykuchaní, ne, to ne, naše vnitřnosti nám nikdo nevzal. Dosud se na nich nepopásl. Ta maličká je pryč a myslí si, že je tím pádem někdo. Myslí si, že jí vyjde všechno, protože je výjimka. Jenže to ona není. Ona je možná ona, prosím, to být smí, ale není: výjimka. Prosím, ono se dá říct, že možná v souvislosti se smrtí byla víc než my, ale my jsme taky měli vloni tu autonehodu, a mluvilo se o tom v médiích? Ne, nemluvilo. My jsme taky byli málem mrtví, a kdo o tom mluví? V souvislosti se smrtí jsme málem přešli do svého Jak, do našeho definitivního Jak, které nemělo krásný tvar a kterým může být každý, bohužel i ve smrti, je muž je tak jako tak všechno a všichni jedno, a nic už z toho nemáme. Ono není nic zvláštního být něco zvláštního.

Ta maličká si myslí, že když vzešla ze země a byla do země vrácena, je hned něco zvláštního. Ale není. Tedy je, ale není. Protože smrt je pro každého stejná, pro každého je tou stejnou možností, nikdo se smrtí nevyznamená, protože smrt je právě ono Jak, v němž se všechno rozpuští a mizí, a to platí pro každého bez výjimky. Ona si myslí, že je někdo jen proto, že byla málem mrtvá. Jenže je nikdo. Nemá žádný vztah k našim životům, které jsou mnohem zajímavější, protože si můžeme být jisti každou věcí, protože my jsme měli na vybranou. Prosím, ona na vybranou neměla, ta maličká, ještě dítě, na vybranou neměla, prosím, neměla na vybranou, ale proč

si tedy vybírá teď, právě teď, kdy je v bezpečí, proč si vybírá veřejnost? Proč si vybrala, že se nám bude nadřazovat tím, že půjde na veřejnost? My všichni musíme umřít, ale jdeme s tím snad na veřejnost? Ne. My jenom mizíme. Život známe itůvěrně, ale žijeme už snad díky tomu? Ne. Čas trvá osm a půl roku. Mohl by však trvat i déle nebo kratěji. Koho to zajímá. Tak prosím, proč se nad nás vyvyšuje? Náš čas trvá, zatímco ten její, čas té maličky, trval osm a půl roku. Náš čas po tu dobu trval možná mnohem déle, protože náš čas šel celou tu dobu dál, nerušeně, to je přece víc než nějaký čas, který se zastavil, ne? Náš čas trénoval, náš čas prodělal své workouts, své sit-ups, své pushdowns, náš čas šel nebo běžel. Ale čas toho dítěte stál. To má být něco zvláštního? Ne. Proč nám to pak říká? Proč vůbec něco říká? Ona nám nemá vůbec co říkat. My jsme vždycky byli víc než ona, ještě než se stala sama sebou! Ona je jedna, ale nás je víc, my jsme víc. Patříme na veřejnost, protože jsme většina. Ať si zůstane, kde je, sklep to být nemusí, ale ať je pryč a pryč ať taky zůstane.

Kdo se po ní ptá? Je jich až moc, těch, co se po ní ptají. A kdo se ptá po nás? Je těch, co se po nás ptají, příliš málo? Přesně tak! Bílou dodávkou byla odebrána času. Co je čas? Kdo je čas? Nemám tušení, měříme svůj čas, ale ne čas té maličky, která byla zmizelá, v každém případě ne navždy, no jo, to se stává. My jsme byli času mnohem blíží než ona, my jsme byli celou dobu v něm, měli jsme ho přímo před očima, měli jsme ho i za sebou, byli jsme s časem v jednotě, byli jsme v jednotě s časovou jednotkou, a my jsme s ním i šli, časem jsme poslušně šli s časem, neměli jsme na vybranou, přidali jsme se dobrovolně, to bezpochyby,

museli jsme, ale máme snad proto menší cenu? Otázka: Pro tuto maličkou se čas zastavil. Myslíte si, že nás to zajímá?

Jít je mnohem víc. I dávat je víc. Dávat je důležité. Sport je o tolik víc, kdybyste jen věděli, to už byste vůbec nic jiného nedělali. Pohyb je všechno. Všechno život je pohyb. Jen proto, že byla pryč, má být někdo? Jen proto, že byla na pár let odebrána času, dělá ze sebe důležitou? My jsme důležití, jenom nás nikdo nevidí. Že ta maličká nevěděla, jestli je den, nebo noc? Že jí čas měřily spínací hodiny a říkaly jí, jestli je den nebo noc, takže den a noc byly považovány za její přiměřené partnery, když je měřily spínací hodiny? Den se pro ni zapínal a zase vypínal. Čas jako šaty na miru? To my přece ne! My jsme oblečení líp. My si raději najdeme něco slušivého. My jsme nic neudělali. My si musíme dělat, co chceme, nikdo nás nemusí zapínat, abychom věděli, kolik je hodin. Proč bychom kvůli tomu měli být méně důležití? My nepotřebujeme žádné spínací hodiny, nepotřebujeme nic, abychom viděli den a noc, my umíme udělat ze dne noc a z noci den, a jsme snad proto něco máň, jen proto, že to umí všichni? Ne.

My jsme většina. Můžeme způsobit všechno, co chceme. Něco znamenáme. Tak proč nás nikdo neposlouchá? Proč je tu dívka ve sklepe slyšet víc než nás? Nemůžeme být hlučnější než my, to není možné, není tu ani náznak hluchosti, když žijete podle spínacích hodin, když nežijete v souladu s přírodou, která vám říká, kdy je den a kdy je noc. Člověk by měl bezpodmínečně žít v souladu s přírodou, proč ta maličká tak nežila? Proč si řídila život podle spínacích hodin, které pro

ni zařídili? Které pro ni zařídil únosce? Toho už se zeptat nemůžeme. Ten ukončil svůj pozemský život, na to žádné hodiny nepotřeboval, a hodiny už pro něho stejně dotikaly. A ona nám pak bude říkat, že ventilátor v úkrytu byl moc hlučný, co by ještě chtěla?, prý tloukl, ten ventilátor, větrák, jediný vzduch, který tam byl, levný výrobek z Baumarktu. Líky si mohl pořídit něco dražšího, to je pravda. Únosce si mohl koupit něco jiného, co tolik netluče, protože když se u toho laciného krámu zahřejí listy rotoru, vydává to tenhle zvuk, tohle podivné tukání, tuk, tuk, tuk, prosím, to může být časem nepříjemné, skoro nesnesitelné, to uznáváme. To může omezit vztah k budoucnosti jako možnosti života, to ano, ale jenom pokud jde o osobní pohodu, protože v budoucnosti už pravděpodobně nic takového nikdy neuslyšíš, takže jsou vlastní budoucí možnosti práce jen trochu omezené. Ale kvůli tomu hned do televize? Proč se dostala do televize ona, když tam vlastně patříme my? Vztah k budoucnosti je možnost, kterou má každý, dokud ho nezachytí televize nebo se s ním nerozloučí život, nebo se říká: dokud se on nerozloučí se životem? Dokud ho čas neubije svým Kolik, to ano. Déle není třeba. Ta maličká si snad myslí, že to platí jen pro ni? Její život jako čas, můj život jako trpaslík, tento život jako strum. Ano, čas je krásný maskarní kostým. Nemusí se o nic starat, prostě si vyjde tak, jak je, převlékne se sám za sebe, aby nikdo nic neslyšel. Izolační látky teď vůbec hodně letí, aby neuletěl nikdo, koho za nimi zaizolovali v úkrytu. Tak čas zavírá dveře a odchází. V čase a na čase se nemají zanechávat žádné otisky prstů. Žádné šmouhy po prstech, žádné stopy. To uměla, to ta maličká musela, nezanechávat stopy.

Stopy měla zakázané. Ale my, ale my, my rádi zanecháváme všemožné druhy stop a taky je chceme ukázat. Jen ať naše stopy zůstanou. Ne ve sněhu, tam se marně pátrá, zda kdesi stopy jsou. Naše stopy jsou mnohem krásnější, větší, vrytější, výraznější, tohle je nádherná stopa, ta co jsem tu zanechal, chcete ji vidět? Tady, prosím! Takovou stopu už v životě nevidíte! Proč se s tou svou nádhernou stopou nedostanu do televize? Končí u lyžařské boudy a také z ní zase vyjde. To ať někdo zkusí napodobit! Napodobuje jich to hodně? Tím líp! Náš čas je koneckonců vyměřený krátce a my z něj chceme dostat maximum!

Je tu někdo, kdo nám ho vyměřil, a ten Někdo je zároveň čas sám, měří sám sebe, měří se sám sebou, kdo by to měl umět líp než on? To stačí. Čas nemusí mít strach z konkurence. My ho měříme, ale mírou je vždycky ON, v tom je k nám nesmlouvavý. My se do času pokládáme, on nás položí na lopatky, my se pokládáme do zatáčky, on nás vyhodí ven. Bojíme se ho. On se nás nebojí. No a? Chodíme s tím snad na veřejnost, když se bojíme? Ne. Ale ona, ona ano! V tom to totiž je! Ta maličká z toho pěkně vyklouzne, už je z toho zase venku, už je zase nahore. To snad není pravda! Myslím si snad, že je to tak zajímavé, že to musí vědět všichni? Otisky svých prstů okamžitě stírala, každý hned vygumovala vlastním zápěstím, únosce jí přitiskl ruku na ten pitomý kachlíček, který byl znetvořený nepatrným člověčím závanem, a ihned odstranil její stopy, ihned odstranil její nepatrné stopy, žádné šmouhy se nepřipouštějí. Žádné stopy se nedovolují. Není povoleno cokoli zanechat. Smíš prostě jen být pryč, a to přesně:

tady. Přesně tady! Slzy jí únosce vtíral zápěstím do oblíčeje, kyselinou solnou ze slz jí vtíral do tváří, vtíral vši silou, jako by jí natíral krémem, pálí to, rudne to, záněty způsobené kyselinou solnou, slzami, kyselými slzami, kyselým deštěm člověka, za to on přece nemůže. Proč tedy ona je tady? Proč je tady, když by přece mohla být i pryč?

Později, když už směla ven, taky mohla být docela dobře pryč někde dál? Ona přece pryč byla, byla přece skoro pryč, jenže ne moc. Plakat měla zakázáno, aby ty krásné kachlíčky, ty drahocenné obkladačky nerozleptala kyselinou solnou. Na obkladačky pozor, jinak se roztečou! Musela se urputně snažit, aby nezanechávala stopy. No a to si odsud nemůžu vzít nic na památku? Vůbec nic? Pořád jen tak tiše ležet za zvuku rádia? Pořád ne. Jednou směla ven, jednou smělo dítě ven do zahrady, tu větvičku z keříku, směla bych si ji prosím vzít do svého úkrytu?, na to se ještě zeptala. Na památku? To by bylo tak krásné! Mýšlení povoleno ve vyměřeném bytí se spínacími hodinami, no snad si nemyslíte, že se čas zapne a vypne sám od sebe? Vidíte, ale u té maličké udělal výjimku, k ní čas promluvil, kdy je den a kdy je noc. To přece není nic špatného. Nám to nikdo říkat nemusí, my to víme sami od sebe a sami také nejsme. Ona je jen jedna, a nás je hodně. Nám patří veřejnost, my určujeme, kdo k ní smí patřit.

Naše bolesti musí stále mlčet, proč její bolesti nemusí? Jak to, že ne? Kdo nám pak o ní řekne? My bychom byli nejraději, kdyby nám o ní konečně už nikdo nic neříkal. Kdyby mluvení o ní konečně skončilo. Naše srdce se nad nikým nerozplývá, naše horké slzy nepronikají ledem, nepronikají

sněhem, až bychom viděli zem a až by země viděla nás, až by nás nesla, až by nás snesla. Svě slzy si utíráme sami. Naše obrazy plynou dál, a nakonec jsou pryč. Proč nám svůj obraz vnučuje ona, ta maličká, to dítě, tahle mladá žena? Ať si jde zpátky do své žumpy! To chceme. Aby musela zpátky. Aby ještě nebylo po všem. Aby pro nás ještě nebylo po všem jako pro ni.

Všechno má zůstat, jak to je, ale přece ne takhle! Na veřejnost se kvůli tomu ještě zdaleka nemusí! Co má být tak zajímavého na tom, že něco zůstává, jak to je? To nestojí ani za zmínku. Prosím, není zač. Její obraz už se rozplývá. To je dobře. Slzy má nadále vetřené do tváří, navzdýcky, vytvářejí něco ošklivého, ohavnou stopu na kachlíkách, všude tyhle stopy, ekrementy času, to je nesnesitelné, ale tenhle obraz, tento obraz dítěte se už rozplývá, rozplývá se v televizoru, teče pryč, našim pohledům už se dál vystavovat nebude. To děvče chce ze svého minula ještě ke všemu uniknout do něčeho, čím je, čím se konečně stalo, ale toto minulo JE přece zároveň jejím únikem, no, a tak tedy unikla do jakési nejistoty, kterou jí konečně můžeme připravit, jakou pro ni teď znamenáme. Děvče vybíhá. Ruční vysavač zůstává zapnutý, vyřívá v autě, nesmyslně vyřívá a saje vzduch. Pachatel si toho hned nevšimne, vzdálil se, protože vysavač je na něho moc hluchý. Děvče vybíhá. Mladá žena běží. Teď se rozeběhla, prosím prosím, dovolte nám, abychom si na chvílku zahráli, jaký máme strach o dvě životy! Zaválo ji to k nám, tak jí dejme šanci! Ale ne. Mluvm s ní, pak bude mluvit i ona s námi. Její promluva bude zachycena, ale hned bude zase odmrštěna. Její promluva se nemůže počítat. Neplatí. Pro nás neplatí. My jsme

si tu hledali rozptylení, olizovali jsme její osud jako zvířata stůl, ale to dokáže zaujmout jen na chvílku.

Pořád totéž. Žádná změna. Museli bychom jich zaujmout mnohem víc, a sice všechny, u nás je všechno v pohodě, u nás se vždycky něco děje. Nás už nikdo na svobodu pouštět nemusí, my už jsme rozpustili i tak. Jsme doma a tady se vyznáme. Ta mladá žena je pro nás mimo. Jen tak si sem přijde. Míč se odkutálel, kam neměl. Všechno ihned přestává platit. Její život v úkrytu se prohláší za neplatný. My jsme všechno, co je, co je to minulo, od kterého se tahle maličká odpoutala, a pak přišla k nám, pak dopadla zrovna mezi nás. A to se nám nelíbí. Komu by se taky líbilo, že si sem nějaká taková jen tak přijde, klidně si prchne ze svého minula, a to zrovna k někomu, jako jsme my? No dobrá, neměla na vybranou, nemohla si to vypočítat. Pořád počítala, co se stane, když hubená, bezmocná osoba s modřinami na nohou, kdo ví odkud, a to já zase vím odkud, takové jsou všude, takové osoby, které byly okradeny o dětství; takže: co by se stalo, kdyby se taková osoba obrátila na nějakého slušného člověka, no, co by se asi tak stalo? Jak by to vypadalo a jak by pak vypadala ona? Lyžařka Holanďanka jí nerozuměla. Tak kam se asi mohlo děvče podíť? Na záchodě Holanďanka, ta ale nerozumí slovo německy. Kdo může počítat s něčím takovým? A ještě k tomu na dovolené? V lyžařském letovisku vždycky cizinci, všude cizinci, člověk natrefí vždycky jen na ně, když hledá někoho, koho by mohl znát. Člověk natrefí skoro vždycky jen na hosty, na naše milé hosty, kteří k nám přišli dobrovolně. To je dobře. Málo síly k útěku? K přerušení toho, co probíhalo, k předčasnému přerušení? K návratu? Ano, naši milí hosté se k nám rádi vrací a rádi

tu tráví svůj čas. Oni jsou čas. My všichni jsme svůj čas. Času neunikne nikdo. Čas je všechno, to víme teď, když už je pozdě. Ale nezažijí ho všichni. A co takhle půjčit si na teď čas z budoucnosti? No jasně. Co minulo, to si teď zopakujeme všichni společně, abychom mohli opakovat, že jsme žili. A abychom žili i v budoucnosti. Vždy a navždy.

PĚT

Na druhé straně my. My jsme to vryli do kůry stromů. Použili jsme něžná slůvka. Ta byla přijata s radostí. Jsme tu, zatímco nás to táhne pryč. Zatímco nás to táhne někam jinam, jsme dokonce zcela mimořádně zde. Mezi cizinci: Jen my. My, lidský dorost, jsme byli vykáčeni kvůli sjezdovkám. Dorostli jsme, a pak nás zase pokáceli. Vymýtili z nás samých. Ale vůbec to nebolelo. Žádný strom neroste do nebe. A výtah nás vytáhne nahoru. To je lepší než dřív. Opravňuje nás k tomu permanentka. Výhledu už nic nebrání, ani lípa, ani jehličnatý strom, ani dům, nic. My jsme veřejnost a teď jsme konečně i otevření, nic nám nebrání, otevíráme se světu, my otevření se otevíráme ještě víc, ano, můžeme se otevřít ještě mnohem víc, když budeme chtít, chceme být zcela otevření, všechno vynese na povrch, ačkoli bychom vůbec nemuseli, vynese to, vynese na povrch lidi ze sklepa, které to k nám táhne, to nám nedá žádnou práci. Jen to musí být ti správní lidé. Dobrá. Tak se snese zase dolů. Když ne – taky dobře. Lyže, pohorky, sekačky na trávu, brusle vynese nahoru ze sklepa a pak zase dolů. Všechno vynese na povrch a pak

zase pryč. Naše sklepy jsou proslavené tím, co všechno v nich je. Co se tam všechno vejde. My uneseme všechno a pak to zase odneseme pryč. Nikomu nepřineseme smrt. Vyneseme své možnosti až skoro k povrchu, naše možnosti se rozhlížejí, na chvíli nás předběhnou, pak se zase vrátí, všude čekají jako psi, počurávají nás, všechno ostatní počurají taky, naše možnosti s námi jdou na procházku, nenajdou žádný cíl a pořád se vracejí zpátky, stejně jako neznají žádný cíl dějiny a stále znovu se vrací, aby byly jako přítomnost zároveň i budoucností. Našich možnosti je prostě moc, to si myslím já osobně. To je jen můj názor. Já osobně bych řekla, že nám toho za nás poskytli příliš moc. Všechno jsme to naplánovali. Naplánovali jsme toto místo od A do Z. Co jsme si to tady vryli do kůže a pomazali barvou, aby nám to líp jezdilo, aby se naše tělo líp dostávalo vpřed? Je to tetování? To se teď tak dělá, to se teď nosí. Každý ho má. Už neznám nikoho, kdo by ho neměl. Klidu prost a touže v klid? Hlavně pryč!

Přichází noc, táhne nás to pryč, abychom mohli být ještě víc tady, pryč, jen pryč! Naše bytí bude na chvíli viditelné, v putování bude viditelné, v pohybu pryč těch, co nežili, vnuků, kteří nikdy nebudou, prostě tu chybí něco mezi, co přesto promluví, promluví vnuči, kteří nemohou existovat, neboť my sami jsme děti a jako jediní dětmi zůstaneme, vnuči, ti promluví, půjdou nám svými řečmi na nervy, tamhle přece něco šumí, prošumělo to kolem nás, už je to pryč, ale proč zavírat ve tmě oči, co má znamenat zase tohle? Vždyť to není třeba. Nemá to smysl. Cožpak nestačí, že nic nevidíte? To musíte ještě i zavírat oči před tím, co byste stejně neviděli?

My přece víme, že jsme tady, vlastní začátek jsme zažehli jako hvězdičkový papír, který se rozhoří, vzlétne a pak se sežehne a bez zhytí, beze stopy zmizí. Už žádné vzletné plány, ty taky hned shořely. Všechno shořelo a tam, kde je to nejspolehlivější, na mýtině, kde už nestojí nic, v tomto hájemství smrků, klíče se ovšem smrky neuhájily, nebo ano, smí tu zůstat jako jedině, všude jen smrky, nic než smrky, tam, ano, tam dojdeš klidu. Pravděpodobně bys došel klidu v Ničem, odkud bylo všechno odklizeno. Živíme se spálenými, zmizelými, hrcháváme zmizet i sami sebe, jenže zmizelí, ti to dokážou. Ti dokážou, že my jsme my! Jinak už není viditelné nic, jen my máme ti nejviditelnější. Není divu. Žádné čáry. Žádné dvojité ulno. Dalo to hodně práce, ale my jsme to dokázali. Můžeme to klidně přiznat, můžeme času klidně dát přidávek, tam se také nic neodehraje, tam si můžeme hrát, donekonečna hrát, ale odehrávat se tam nebude nic. Tento přidávek není žádoucí. Příliš slabý potlesk. Náš život stojí na zmizelých a běží před námi. Takže se na to všechno nemusíme dívat.

A teď už mizí i ti neviditelní, oči si zamačkávají před temnotou, ucpávají si oči jako natržené pytlíky s nákupem, jen aby nám z nich nic nevyteklo, než se budeme moci zase vrátit ke svým každodennostem. Odhalíme, že zmizelí už jsou pryč, že všichni zmizeli, kdo oni vůbec jsou?, nepřetržitě něco odkrýváme, ale ne, kdo jsou, něco odkrýváme, ale ještě nevidíme, co to je, odkrýváme to, a přitom si zakrýváme oči ve tmě, ne, před tmou je zakrýváme, nemáme co zastírat. Tak to v téhle tmě můžeme klidně zavřít oči. My totiž jsme povrch, po kterém jsme tak dlouho šátrali, ale už víme, že jsme to my,

na to nepotřebujeme žádnou baterku. Je odkryto, stůl je čistý, je prostřeno, ano, přesně tak, jíst se bude tady a teď, vzdýcky se někde jí, jinak bychom taky nemuseli prostrít. Tak, tohle bychom už měli snědeno, jakmile jsme to odkryli. To stačilo. Tedy nám to stačilo. Zastřené je odkryto, je prostřeno, tohle je všechno vaše, to všechno si můžete sníst, proč bychom jinak byli prostírali? Proč bychom to jinak byli odkrývali? Ale jestli to cizinci chtějí udělat sami, jestli přicházejí s vidoucíma očima, když se odhalují, chladné větry jim fíčí do tváří tak moc, že si hned přitahují příkrývku, přitahují si ji výš, skoro se do ní chtějí zamotat, pak si ale všimnou, že ta příkrývka je odkrývka, že ta příkrývka, ze které jim nemají čouhat nohy, slouží jen k tomu, abychom se sami mohli odkrýt, otevřít jako kniha a pak zase s prásknutím zabouchnout: knihy, které si mohou být jisty, že je nikdo nikdy nebude číst. Co byste chtěli, my už jsme to přece dávno odkryli sami! Teď to můžeme uklidit. Nikdo už nežere, co jsme mu předložili. Leží to totiž jinde, to je vyloučeně jasné, ale dívat se tam nemusí nikdo.

Až sem potom přijdou, až potom přijdou sem nahoru a budou se chtít podívat, co jsme to tu odkryli, až budou klobouky pokrývat naše hlavy, protože jsme se dostali do bouře, až budeme stát v bouři jako všechno velké, co už bylo zpochybněno, než bylo možné vytušit odpověď, až se vydají na cestu k nám, lidé, kteří žijí ve sklepích, v dětství, v cizině, jinde, kde jsme nikdy nebyli nebo kde už jsme byli na dovolené, až to udělají v úkrytu sami, až se sami odhalí a přijdou sem nahoru, pak, no pak jsme je nemohli poslat my, to by nás přece nikdy ani nenapadlo, my nikoho posílat nemusíme, my

sami jsme přece vzdýcky doma, muž je sám a sám, dole má tímž tímž tak kutilskou dílnu, sám je k nalezení většinou stáhnout, několi ho nikdo nehledá. My jsme vzdýcky nahore, my vzdýcky plaveme nahore, na to jsme šikovni, my jsme vzdýcky nahore, plaveme nahore jako oka na polévce, ta oka nikdo zavírat nemusí, takže se jen ptám: Co pohledávají v našich sklepích? Kdo vůbec jsou? Tam, v našem sklepě, nic pohledávat nemůžou, ve stínu svých vlastních snů, ani tam nemají co pohledávat.

Tak proč tedy v našem sklepě? Jejich pohyby tam mohou mít strašlivé účinky. Víte, on je to náš sklep, a když se tam něčeho dotkneme, okamžitě zemřeme. Tím bychom byli narušili tabu: něčeho se nedotýkat! Jinak se uzavře elektrický okruh. Prosim, vstupte, ten zážitek vás dostane! Tam všechno končí, i proud, i vypínač, i odmrazovač, i horkovzdušný ventilátor, prostě všechno, co umí dýchat, takže tam nikdo jiný nic pohledávat nemůže. To všechno je příliš zaplněné, příliš přečpané, my to ovšem kdykoli odkryjeme a také poslechneme ty, kteří to chtějí odhalit. A to co? Neztratili jste to snad vy, když jste vystupovali z auta? Já totiž nevím, kde jinde byste to mohli ztratit. Možná jste to nikdy neměli. A co vůbec? Co vy jste tu tak mohli ztratit, abyste to teď hledali? Nejdřív hledejte, pak se ptejte Co. Jestli jste je ztratili, tak to si prostě budete muset lyže vypůjčit, jiní musí koneckonců taky, a to pak dostanete ty nejnovější modely. Když si je koupíte, ze stárnou, stárnou rychle. Že jsme tu my ostatní, že i nám fíčí chladný vzduch do tváře, a že se přesto před vámi odhalujeme, odhalujeme pro vás, to snad pro vás nic neznamena? Jinde že

by to bylo lepší a lepší? No tak si jděte tam. Já vám garantuju: Lepší by to nebylo nikde. Že byste jinde našli klid? Daleko od tohoto místa? Příští rok chcete jet jinam? Zase něco jiného? Jinde najdete leda tak jídlo bez chuti, což vám nás bolestně připomene. No tak rovnou zůstaňte tady, ještě pro vás máme překvapení. Prosim, seznámte se s vlastní smrtí, dovolte mi představit vám: smrt, ta k vám přijde do domu každý den, jen ji klidně přivítejte, jestli chcete, ale ona přijde v každém případě a padne na vás. Právě nám došla čerstvá dodávka smrti a chceme se jí co nejrychleji zase zbavit, jinak by nám tu ještě zůstala jako ležák, a v našem obchodě nic ležet nemá, na to my si dáváme pozor. Podívejte, tady je! To byste si nebyli pomysleli, že ji dostanete u nás, co? Jednou stejně už nebude nic. Jednou není nikdy. Že každý bude jednou mrtvý, to ví každý, i když to vědět nechce.

Když ti sklepní lidé, tihle cizinci, ti, co přicházejí, aniž pro ně někdo došel, ti, co odcházejí, aniž je někdo poslal pryč, sami uprchnou z úkrytu, pak nepatří k nám, a je jedno, kdo jsou, pak jim chybí ten kousek Mezi, ten jim prostě chybí, ačkoli to sami nepostřehli, chybí jim kousek času, vždycky ten, který by právě potřebovali, z času vždycky chybí kousek. Ono Meztím s námi, to jim chybí strašně, když už to nemají, když je to jednou pryč. I když to nikdy nepoznali. Až cizinci předejdou sami sebe a budou zmizeli, pak nám budou chybět a budou chybět i sami sobě, protože nikde to nebude tak krásné jako u nás, toho budou cizinci litovat, až budou zmizeli. I když jim vítr chladně fíčí do tváře, bude to ve vzpomínce krásné. Ve srovnání se zmizením to u nás bude

ve vzpomínce krásnější. Cizinec odchází, aby došel klidu, a jindy odchází, aby našel rozptýlení, jako by se pak přece jenom chtěl ztratit, na poslední chvíli. Odchází, aby našel boudu s punčem, a ztratí se ve svém putování. Odchází, aby si zasjezdoval, a ztratí se během jízdy. Odchází, aby si trochu vylepšil levý oblouček, a už sviští strašlivým obloukem dolů, kde se ztratí v jiném člověku, s nímž se srazil. Ale pak je jen po tom druhém. Když cizinci přijdou nezvaní, naštěstí, naštěstí pro statistiku, když netázání odpovídají na otázky, které by nám nikdy nepřišly na mysl, pak už jsou sami minulem. Šotva jsou tady, hned už zase zmizeli, však tu skoro nebyli, ale jestli tu byli, u nás, pak nemají budoucnost, rozhodně ne u nás, to ať potom berou nohy na ramena, jak chtějí, k nám přesto nikdy nedorazí. Zmizí už před tím.

Později narození, kteří nemůžou vědět nic, jdou ze světla, které šíří svými baterkami, ze světelného kužele můžou vyjít jen do tmy. A cizinci, ti mrtví, kteří byli vytrženi ze tmy svého dětství a nesměli si nechat už nic, nesměli si nechat nic, ani své chrupy, ani své brýle, ani vlasy, ani zubní výplně, ani kufry, ani sportovní přístroje, nic, nic, nic si nesměli nechat, předešli nás do toho, co máme teď, a co z toho máme?, to je fuk, oni už z toho v každém případě nemají nic, předešli nás, jen teď bohužel už nevidí, co na nás mohli mít. To je nám fakt líto, že nevidí, jak dobře jsme se vyvinuli my i naše krajina. Stromy šumí, jako by na ně volaly. Oni už to nevidí. Jiní to vidí za ně. Jiní, kteří nemůžou nic vědět. Ti jiní se dělají důležitými, myslí si, že vědí všechno, ale vědí stejně málo jako my. Důležití jsme a budeme jenom my, my víme všechno, ale

je nám to jedno. Starejme se o svou budoucnost! Už nikdy minulost! Budoucnost! Už nikdy nenaslouchat minulosti, už nikdy nedolézat za minulostí, už nikdy neodkrývat a nepro-
stírat, radši to hned sníst z papíru! Pak se nebude muset mýt nádobí.

Všechno začíná být prosté. Prostě být tady. Prostě prostě být. Být v Teď. Zde nalezneš klid! V Teď, které se koná teď, jak už napovídá jméno. My jsme zažili dobu, kterou oni nezažili. Oni už nezažili hned celou dobu, jejich škoda, ne naše. Nemůžou do ničeho mluvit. Ještě k tomu úplně na veřejnosti. Tam teď mluvíme my. Jenže všude jinde taky my. Stali jsme se okolím. Jsme svým okolím. Jsme příslušnost k nám. Bylo by neslychané pochybovat o této příslušnosti. Ostatní, ti co nejsou my a nejsou ostatní Ostatní, mluví v televizi, ale ne s námi. Televize sama nás neoslovuje. Toto vysílání nedokáže dostatečně oslovit. Ani s cizinci nemluví. Ti by tak jako tak ničemu nerozuměli. Ti už k nám vůbec nechodí. Přitom bychom jim mohli přesně říct, co u nás budou mít. Sjezdovku, pláž, wellness hotel, to všechno u nás můžou mít, a ještě mnohem víc. My sice taky nevíme, co u sebe máme, ale aspoň víme, co víme.

Pozdrav pánbůh, pane hoste. Vy jste sice tady, ale u nás být nemůžete, jinak bychom vás totiž viděli. Možná jste chtěli k nám, ale ocitnul jste se jinde. Ať jste, kde jste: Mluvíte o jiné době, kterou my už jsme nezažili. Co si asi myslí tahle žena? Co si myslí tenhle muž? Co si myslí oni? Kde se tu najednou vzali? Dívají se za mrtvými, jimiž sami brzy budou, jako se

stalo mrtvými už tolik ostatních, mrtvými jako každý, jedno-
duše každý, no, jednoduché to není, mrtví jako všichni. Tohle že má být útěk před námi? To nemůže být útěk, když s tím přišli zrovna k nám. Utopenci s mrtvými rukama. Popálení, jinůž vybuchla nádrž. Blázní, co nezůstali na silnici, která je teď opravdu dost široká, ale přistáli v řece. Zbloudilí, kteří se zmylili a nedomysleli důsledky, kam je to může zavést. Odpad sportovců ze stěny. Cestující seškrábnutí z asfaltu u svého uspěchaného cíle. I kdybychom jim tisíckrát předříkali, kudy vede cesta dál, stejně se budou jenom šířit. To se nedá nic dělat. Koneckonců je to sport pro široké masy a jenom ten zaplní naše postele a pokoje. Nenechat mrtvé na pokoji a přemís-
tit je? O čem to tu mluvíte! Ti přece ještě nemají ani hrob! To by bylo pěkné, kdyby teď všichni přišli, teď nám chyběj, teď by nám tu byli vítáni, ale teď už je pozdě. Vždycky je to nějaké TED, když je něco pozdě. Ti by nemohli navštívit ani své vlastní hroby, a my bychom přitom mohli nabídnout ještě o tolik víc pamětihodností. Ale můžeme je jen nabízet. Posloužit si musí oni sami.

ŠEST

Co bych měla trpět? Čím? Zamilovaností? Nepodařená, nedotvořená, a ještě k tomu trpět, protože o to, co bych chtěla mít, se nemůžu ani snažit, sama potřebuju vzpruhu, abych se někde opřela a udržela, neboť všechno moje úsilí je přece nanic. Láska není poutník stálý, láska nemiluje putování, ale vždycky hledá toho druhého, to je od ní velice hloupé. Ne-smyslné. V srdci to vyvolává naježenost, člověk čeká na dopisy, třese se, člověk čeká na prosté zazvonění, změni vyzvánění tón, zase nic, je tak málo toho, co nepřichází, člověk čeká na někoho, kdo tak jako tak nepřichází, nepřichází totiž ani jeho předchůdce, jeho Jan Křtitel, jeho zvonění, jeho malá melodie, již se ohlašuje mluvením jiného člověka. Mluvení stejně jako zvonění, které mluvením předchází, jsou vždycky jenom Před, ale žádné Potom potom nepřichází. Člověk se bojí něčeho, co nepřichází, neboť zavolání, které by předbřhalo a vesele poštěkávalo, aby byl volající tím důležitější, aby mohl dělat důležitějšího, to volání nepřichází a taky mu nic nepředchází. Závora před přáními se nezvedá. Alespoň ne pro mě, ne, pro mě taky ne. Možná jsem správně nevsunula

do škvíry kreditní kartu, stejně už byla sama o sobě neplatná, až žádný kredit, možná jsem byla sama neplatná nebo moc nepřipělivá, ramena závor, která mají milovaného přeskrtnout, ale samozřejmě až po vydatném použití, se pro mne nezvedají, zvonění stále ještě nepřichází, s předbřháním to nevychází, když se neozývá, chci projít těmi závorami, bezpodmínečně, čím méně mě propouštějí, tím urputněji chci. Vyžaduju něžnosti, které mi přísluší, nechala jsem si je zapsat do rodného listu, teď je chci konečně zkonsumovat, když jsem se do teď celé roky starala o mámu. Ať teď lidi vidí a oceňují, mě ge-ntilitie, ať je také používají, pro mě za mě, bezpodmínečně, ať jsou milovaní lidé soustavně přítomní, i když je to někdy nepohodlné, člověk je taky nechce mít pořád u sebe, koneckonců nejsou žádné kabelky, které by se daly zavřít, milovaní jsou příliš těžcí, ale mé úsilí trvá dál, bimbá přístrojem, ne, vlastně je to malá melodie, která mi je ohlašuje, ty milé lidi. Pošta má něco do sebe, a to Něco je větší a větší, když nepřichází. Můžu s ním kdykoli navázat kontakt, můžu ten kontakt připojit, a vyhodit tak síť do vzduchu, protože to brzy bude tolik kontaktů, můžu najít přátele, kde nikdy žádní nebyli, můžu ztratit přátele, kde taky žádní nebyli, můžu je přesto ztratit, protože už je toho všeho na mě moc. Můžu se sama škrtnout, ne, to dřív nebývalo, že bych sama sebe mohla vzít zpátky. Můžu si vyžádat odstranění sebe samé ze sítě.

Vlastně je to obráceně, než jsem dřív věděla. Že se moje dětská láska k rodičům převrhne, že se na mě vylije a já si ji pak budu mocť vypít, a že pak budu mocť každého, kdo přijde potom, nechat znovu a znovu vyjíst lžící kelínek jahodového

jogurtu, který je prostoupený chutí dětství, když jsem mámu zvlášť milovala. Tu chuť chci zpátky. Tu pak vyklopím jako pudink na všechny, co mají ještě přijít. Už jim teču ušima. Jen to tak ze mě proudí, ty sexuální vazby totiž stále přetrvávají, i když už z něčeho nesestávají, protože neobstály v jakési zkoušce, kdo by si to pomyslel, jenže moje vazba k matce bohužel přetrvává, co mám dělat, zvuk poštovní trubky zamrzá, krev mi tuhne v žilách, zastavuje se ve vzduchu, jednou tady, jednou tam. Nemůže najít východ. Mami, ty moje první láska, již budu poměřovat všechny ostatní, už se na to tak těším! Měřen maminčinou láskou neobstojí nikdo. Ta láska ještě zůstává ve vzduchu jako forma, jako forma na bábovku, jako forma na pudink, a překlápí se na všechno, co by jako láska ještě tak mohlo přijít. Myslíte, že jsem tu lásku k mámě potlačovala? Vůbec ne, já jsem si ji ukládala a pak ji vrazila do sítě. Někdě mi ji předtím zase hodil zpátky, to snad nemohl myslet vážně! Milovala jsem víc než on, proč už mě tedy nemiluje?

Aha, tady mi právě někdo přichází, jde jako na zavolanou, samozřejmě taky ze sítě, jiní lidé už dávno neexistují, uvolnil se z ok, jak mě vidí, hned si udělá volno, v tom je taky smysl toho všeho, já ho zpátky nezaženu, tam, odkud přišel, stejně není pravý. Co přichází odtamtud, to ještě nikdy nebylo pravé, a přesto jsou to lidé, ano, to byl taky člověk, ten byl taky takový!, koukám na něho zkoumavě, bude to jistě kousmák, ale já na něj koukám zkoumavě, jestli by mohl být hodný mé velké lásky k mámě, která tenkrát byla úplně pravá, jen si kousnete – všechno pravé, ne, mohl by se jí přiblížit, mohl

by se ke velké lásce k mámě aspoň trochu přiblížit? Ne, chci být. Může se přiblížit mně, ne, nebo doufejme, že přece, ale pravděpodobně ne. Vyprávějte, prosím, jak na mě mámina láska stále ještě působí! Vyprávějte to našemu publiku tady v síle i divákům doma u obrazovek! Vyprávějte to takové ubohosti, jako jsem já, která fascinovaně přihlíží, a vyprávějte to i psychoušce, která už tak dlouho neviděla člověka, že už ani neví, jak lidi vůbec vypadají! A pak ta psychouška Anneliese chce po člověku, který právě před chvílkou vyklouzl ze sítě a oka mu ještě visí na uších jako dvě třesně, také z máminých dlob, pak psychouška požaduje zrovna po mně něco, co nikdy nemítu udělat, a zato já pak požaduju po někom, aby platil dost na to, aby se na tomto fóru vůbec mohl vyskytovat, a pak zase po někom jiném, kdo se taky přihlásil, aby mě právě on a ten druhý rovněž miloval jako máma! Vyznáte se v tom? To nemusíte, já to pro vás shrnu: Všichni ať mě milují jako moje máma, a pokud možno ještě víc. Což bohužel není možné.

Napřed ať mi člověk, který právě vyklouzl, řekne, kdo vůbec jsem, a pak ať mi na základě tohoto zvláštního vztahu, který jsme si vybudovali, tak se to přece říká, nebo ne?, ano, tak se to říká, takže ať mi pak řekne, kdo je on, což už se mi moc nelíbí, a pak ať mě ještě taky miluje! Dá se mi ještě pomoci? Tak tedy, já bych nechtěla podceňovat to, co jsem vytěsnila a na co mě upozornil můj analytik, ne, té chyby bych se dopustit nechtěla, mé srdce, můj milý miláčku, to tedy ne, takže ať se to vytěsňuje vrátí zpátky do sítě, odkud беру všechny své možnosti, jenže někteří se z těch ok nedokážou hned dostat, nedokážou se hned uvolnit, aby je

odeslali, potřebuju být ofrankováni, nedokážou utéct dost rychle, a to tu pak jsem já. Prosím, uvolněte se, říká doktor, neříkám těmito slovy já, ale říkám to taky. Jenže kdo už by se mohl uvolnit, když není oznámkovaný, když se neuvolnil už před tím? Jestli se odhodlaně neodpoutal od břehu a nevesloval mým směrem, pak obrovská síť za ním, tam, kde dřív bylo slunce, kde dřív byl měsíc, tato obrovská zemi obepínající možnost neví, mít zábavu, sdílet radosti, světovat se s trápením, možnost neví, pak za ním tato možnost zeje jako obrovská vulva, protože všichni totiž chtějí být ve selí, já ne, já chci mámu a možnost nejzazší lásky, jakou mi poskytovala, což je prokletí, protože nic takového jsem pak už nikdy nedostala, ani v náznačce, ačkoli jsem přece původně chtěla víc, na co to tak podivně naléháš, mé srdce? Nebude ti to k ničemu, celé to naléhání ti nebude k ničemu, ovšem, to je pravda, že v síti může probíhat a konat se všechno současně, miliardkrát, to pak srdce poletují kolem, bude mezi nimi i to moje, uvidíme, co se tam dnes najde pro tebe, co je tu dnes pro tebe, co dnes říká pošta, jak se dnes pošta zase uplatní, jenže já vám ještě něco dlužím, dlužím vám druhé nebezpečí; to první bylo podceňování toho, co lásky by mi máma ještě dnes mohla dát a co by mi nemohl dát nikdo jiný, druhé nebezpečí bylo, jak to mám říct?, že jednou vyjde najevo všechno, že jednou zase bude vymyšleno navenek všechno, že nám bude vmeteno do tváře to, co jsme kdy kam zastrčili, celý náš život, který jsme si nacpali do stránek svých profilů a přátelství, že se nám to zase vrátí, že se k nám vrátí, že už to nikdy neodejde k ostatním, kteří na to už dávno nečekají, ale že se to vrátí k nám, bez předem ohlášené akce

vzít zpátky, protože brzdy selžou, že se vrátí to normální, to úplně normální, to, co jsme my všichni a co máme, to, co je naprosto normální, což jsou všichni, což všichni chtějí, naprosto normální, mé srdce, i ty jsi: normální, že se to normální vrátí, no ano, jen si tam jdi, jak to tam asi vypadá, i tam bude všechno, co si přejeme, naprosto normální, síť to dodá, i siisknutí klávesy, že to všechno vyjde najevo jen s trochou námahy z mé nebo tvé strany, ano, to se možná stane, síť uvolní tuny lidí, ne, předem vám je utřídit nemůžeme, to si musíte zařídít sami, nejlépe předem, musíte předem ohlásit svá přání a pak je dostanete splněná. Kam vás máme vyklopit?, a ty ostatní?, tady jich je ještě víc, to máte z toho, máte vy vůbec v té látríně, která je váš dvorek, vaše ubohá kunda, váš sedlíte u televize, máte vy tam vůbec dost místa? Ze síť ocas plný očekávání, máte vy tam vůbec dost místa? Ze síť teď vycházejí ty obrovské masy, zcela nezměrné, všechno je to celé přetažené, celé potažené ničím, celá ta vlídná tapeta, to pak není proč remcat, žádný důvod ke stížnostem, tady už všichni jdou, už jdou, jak se tam jenom dostali?, možná ne všichni úplně dobrovolně, ale uvnitř byli, jinak by přece nemohli ven!

Co se divíš, mé srdce, co se divíš, samo sis je vybralo, samo sis je přece vytáhlo ze sítě? A s tou sítkou jsi šlo nakoupit. Ne, není mezi nimi nikdo, kdo by tě miloval jako máma, a víc, to už vůbec ne, ale jen se podívej horem nebo dolem, třeba je tam někde někdo, trochu stranou, koho bys mohla zahrnout do užšího výběru, no podívej, například tady pod tím, z něhož vidím jen obličej a trup a z toho jen kousek ne, ten není mámé

podobný vůbec, ani náznakem, jak by taky mohl, mé srdce? Jak by mohl být jako tvoje máma, jak by k tobě mohl být tak bezpodmínečný, jak by tě mohl milovat tak bezpodmínečně jako tvoje máma, tohle jsou jiní lidé, úplně jiní, kteří ovšem stále ještě otáčejí tvými knoflíky, přitahují tvé páky, zasazují rány přídi tvé karoserie, to ještě musí dělat ručně, jen tohle jediné, ostatní jde automaticky, jen máma byla jediná, která tě uměla vyklopit jako náklad z korby a nechat tě vyflít se na nákladovou plochu, jako bys byla vnitřně vykotlaná, protože jsi musela vydat všechno, protože jsi musela dát všechno, protože jsi pro ni musela ze sebe vydat všechno, a přitom tam nebylo nic. Nebylo tam vůbec nic. Ale máma dělala, jako by si toho nevšimla. Takhle si teď tedy představuješ lásku, co? Že se tahle dutina, tahle prázdnota v tobě zase vyplní něčím jako odlehčeným betonem? Jenže to už se pak nikdo nedostane do sklepa! Jakmile se tam dole něco vyplnilo tím, co vyvrhl nákladák se sklápěcí korbou nebo pojízdná míchačka na beton a čím tě zase zasypou, takže se už na každého budeš dívat vřidněji a s větším očekáváním než na sebe samu, protože sama sebe totiž už nevidíš, ty už totiž vůbec neexistuješ, máš zavřeno, že bys snad měla okno? A to je ono, ani potom bys pak na sebe nemohla zapomenout! A taky budeš pořád muset myslet na mámu! A vůbec, tohle jsem si ještě taky uvědomila: že ty totiž soustavně měříš normálně měřítkem patologična, jen proto, že ti to jednou řekla tahle žena, na kterou proto nikdy nezapomeš. Jenže ona už ti nikdy neodpověděla. Tys ji zapřísahala, ale ona ti neodpověděla. Nikdy jsi ji nepoznala. Zato odpovídali jiní, kteří nebyli ona. Znovu a znovu odpovídají jiní, pokaždé noví, zásoby jsou zřejmě neomezené. Kdo

hlídá, tomu bude odpovězeno. Sotva z ok sítě vyleze jeden, už mu odpovídají takoví, co už předtím tisíckrát odpovíděli jiným. To je nová předodpovědnost, ovšem člověk si předodpoví ihned, k tomu je totiž kdykoli svolný. Člověk se sice ptá štít, ale tím ptáním už si předodpovídá.

A když už si cizinec pohodlně žije v hrobě, hned zase musí ven. Zbývá ještě jedna odpověď, pro kterou si dojde, kterou si zemřelý musí naléhavě vyzvednout. Nikdo už ho nepřijme, myslí si ještě, jenom hrob. Ale vtom už se ho zase někdo ujímá, někdo ho zase přijímá; síť, která ho vydala, ho zase do sebe pojímá. Síť je děloha pro lidi, kteří ovšem jsou vždycky úplně hotoví, když vylezou ven. No, z tohohle zase něco vyleze! Ale to už si najdeš novou, nenecháš se odvést od svých sexuálních cílů, to jsem na tobě viděla hned, ale tenhle muž je konečně ten pravý na sex, je za šest pravych, to je na něm vidět. Ano, a na téhle ženě je to vidět taky. Nebo ne?

Vyzváněcí tón se neozývá, trubka nezní, nic mu nepředchází, sotva tě uviděl a shledal příliš lehkou, ne, příliš těžkou, vždycky příliš těžkou? Usiluju o něžné citové vazby, píšeš, které by ještě byly podpořeny společnými koničky a jinými nevládnostmi a nepohodlnostmi, kvůli nimž by člověk měl chuť odejít z bytu v těch nejnemožnějších hodinách a běhat, vyběhat do kopců, chodit na výlety, šplhat po horách, cestovat, plavat, skákat, skotačit, tancit nebo dělat s ostatními to, co všechno by měl dělat se mnou, ale co už brzy chít dělat nebude, chce se už brzy odloučit, píšeš, to nejde, to nedovolíme, aby se odloučil, svým koničkům se může věnovat se mnou,

dívat se na televizi může rovněž se mnou, diskutovat může se mnou, tenhle člověk, oky sítě může prokluzovat dovnitř i ven, to všechno může taky se mnou, máma to se mnou přece dělala taky, tak proč to se mnou nemůže dělat on? Proč to s ním může dělat ona? Proč to nemůže dělat nikdo s nikým? Proč to můžou dělat všichni se všemi? A dělat všechno ještě víc? Nepřicházíme o rodiče jen tak, přicházíme o ně, aby je nahradili jiní lidé, co už pak na nás nikdy nebudou tak hodní jako rodiče, no jo, vždycky to tak není, když je to obráceně, když jsou na nás ti ostatní hodnější než rodiče, tak je to taky dobře, pro mě za mě, pak je to pro mě za mě i dobře. Potom se to taky může stát. Mně je to fuk. Stejně jsem člověk, který není schopný úplného uspokojení, brání mi v tom můj cíl, což je lepší než nemít zábrany. Nemít zábrany: víc práce, ale také větší odměna. Mít cíl jako zábranu: víc výmluv. Ono je to přece takhle: Kdo vůbec není schopen uspokojení, tak jako já, ten má krásný život, ten je nakonec rád, že je pryč máma, která mu tak dlouho bránila v uspokojování jeho sexuálních cílů, až už člověk neví, jestli vůbec kdy nějaké měl. Kdo má zábrany, ten je rád, ten si totiž může vytvářet trvalé vazby k ostatním. Taková spojení vydrží. To se může držet jeden druhého, jak chce, ale jinak s ním nebude dělat nic. Sít' už jich zase pár vyplivne, alespoň s jedním z nich byste jistě mohli navázat trvalou vazbu. Prosim, já žádnou nepotřebuju, klidně si ji vezměte vy, jako u mámy, i tu další, co přijde, jen si berte! Já ještě počkám. Když ne, tak ne. Ale ten bez zábran, ach já, ten má smůlu, ten se vyčerpá v tom svém věčném uspokojovacím řetězci, který se však vždycky přetrhne, jen co po něm natáhnete ruku, to on pak běhá sem a tam, aby se uspokojil,

toť ovšem vždycky trvá jen krátce, protože on to totiž vůbec nechce, a pak hned musí dál, aby se uspokojil zase úplně znovu, jako na začátku, jako u mámy, jenže líp, protože někým jiným, ne, mámi, taková já nejsem! Díky, mámi! Tebe stejně nikdo nepředejí, jakkoli v to stále doufám. V lásce je pokaždé znovu zničena kinetická energie, kterou si člověk vytvořil, takže ten bez zábran vždycky zničí víc, než vytvořil, ale má při tom alespoň zábavu. Kdo má pudové zábrany, ten má taky zábavu, ale menší, není pořád tak unavený, nehledá pořád tak dlouho, protože si už našel další objekt, který bude jistě lepší než ten předešlý, napsal mu e-mail, že to, co přijde, bude objekt, to objekt předtím nevěděl, a vtom už se znovu otevírá vulva sítě a vydává ze sebe ty od hlavy k patě obnovené, kteří jsou nám povědomí, které jsme už dřív poznali pod jinými jmény, s jinými koníčky, sít' bohyně Baubo, která se sama pyšně ukazuje a otevírá, roztahuje nohy, musí se ukázat, chtěla by se ukázat, protože člověk se tak jako tak otevřít musí, tak proč ne tady a teď, proč tedy ne setrvale a vytrvale? no, to já nemusím, já se neotevírám, mně se víc líbí uzavřenost, já osobně se sobě bez vchodu a východu líbím víc.

Poštovní trubka vyskla v údolí, to už vám zase přišel mail, máte poštu, a přišel i nový člověk a dorazila i nová pinda a nová ocas, jedno pro toho, to druhé pro onoho, toť vždycky navždycky, jde to jako samo od sebe, nečá se to srovnávat s porodem ani s tím, co tenkrát musela vydržet máma, díky, milá sítí, jde to prostě jen tak, člověk zmačkne pár kláves, zadá pár řádek, zadá heslo, a už vyleze člověk, je jako všichni, ale je taky jako všichni v síti, člověk, který se

má dobře nebo se má špatně, jak už to tak chodí, který jde nebo už nejde, který jde, jenom když ho natáhnou, pokazuje znovu natáhnou nespoutanými sexuálními představami sexuálního nositele výkonu, který je úplně normální, který křičí jako havran ze střechy, pořád křičí, až jsou všechny oči všude kolem obrácené v sloup, a pak zase odchází, stejně dlouho, jak dlouho ho natahovali, ano, jde!, ale ne dlouho, já jsem se před tím dívala na hodinky, shoduje se a chodí, povrchně se se mnou shoduje, ale víc já ani nepotřebuju. Teď odchází jako natažený, jako by ho natáhla máma, a taky natažený je. Toho beru, protože zítra si už můžu vybrat někoho jiného, nějakou jinou. Síť dává bez přestání, hází nám míče jako tomat, člověk chytá, bere pokud možno každý, pokud možno hodně míčů zkouší, protože už nemá mámu, zasadila ho síť do věčného dětství, může se nepřetržitě rodit a můžete s ním nepřetržitě mít nové lidi a můžete mu taky zase některé vrátit. To je velice příjemné a praktické. Ty dobré do hrnečku, s nimi se vybuduje vztah, ti špatní se ošukají, a tím se zničí celá ta krásná energie, která by se byla mohla vrazit do stavby hnízda, s tou by se bylo dalo něco vybudovat, je ovšem lepší, když už je hnízdo k dispozici a v něm dost místa. To pak člověku síť ubere práci s hledáním a práci s nalézáním hned taky, ta vynalézavá síť, která si nás vždycky a všude najde a ubere nám veškerou práci, protože jsme byli vždycky nalezeni a zase nalézáme jiné, kteří bezpodmínečně chtějí být nalezeni, jde to úplně snadno.

Přijímáte teď tohle člověka, nebo ne, prá se pošta, která se před tím ohlásila a vyjevila zahlaholením, poštovní

(i ulkou, přijímáte teď toho člověka, nebo ne? Máte zkušební lhůtu dvě hodiny, pak se vrátí, nebo si ho prostě vezmete, prostě přijmete jeho obsah. Poslal se na dobírku, to znamená, že vás to bude něco stát. Nebude-li se vám líbit, vrátíme vám peníze. Když se líbit bude, nestojí to nic. Nestojí to nikoho nic. Nikdo už nic nestojí, všichni je chtějí hned sežrat, nestojí jim ani za ochutnání. Čekejte, prosím! Teď jste se dostali na čekací smyčku, dostali vás, to nevdá, váš protějšek si taky musí trochu počkat, a síce na znovunahromadění sexuální energie, kterou předtím zase jednou vyplýval na někoho jiného než na vás, to přece nevdá, hned zas bude mít čím si zaplývat, a vy přece taky máte hodně co dávat, takže můžete zrovna tak plývat jeden na druhého, to je dokonce lepší než s mámou, která se vyplývala na vás, už jen ta spousta výborného mléka!, vy jste se ale nevyplývali na mámu. Máma vás ovšem stejně vysála. Nezbylo nic. Prázdnou slupku si pro mě za mě nechte, tedy ne pro mě, ne kvůli mně, já ji klidně zahodím i sama, ale možná byste z ní ještě něco vymáčkli, třeba by v ní pro vás ještě něco zbylo? Co? Pro vás už nic? No, co do lásky možná ten účet nebyl tak vyrovnaný, jak jste si mysleli, ale to nevdá, to nevdá, mé srdce, mé srdce! To nevdá, ze sítě přicházejí stále noví, nestojí to moc, ale je to velká zábava. Tak, potlačované pudy jsou do každé míry schopné smísit se s nepotlačovanými, dokonce se v ně mohou zpětně promítnout, neboť člověk se zábrami vzešel z člověka bez zábran a opačně, co jsem to chtěla říct? Oba se k sobě hodí, po stránce profesní i po stránce soukromé, po všech stránkách se k sobě dobře hodí, ne, já ne, já se nehodím, to je jako nepřijemný zápach, který člověk vydává, já vím, mé

srdce, já vím, nehodí se to, kdo nežije, tím se pohrdá, nehodí se, on se prostě nikdy nehodí, tuhle botu si nechce obout nikdo, ale vy, vy ano! Vy to můžete obrátit a to obrácené zase udělat obráceně. Na vás spočívají všechny moje naděje v život, ačkoli ne v můj. Ve svůj už doufat nemůžu, víd, mamí? To jsi mi podělala, ale pořádně! Ovšem vy s vašimi city, vy co umíte z uznání a obdivu kdykoli vyvinout sexuální přání, vy, vy je ovšem taky můžete odvinout zase zpátky, to by vám tedy mělo být jasné. Sexem už jste ztratili spoustu energie, ale zase jste si ji hravě doplnili. Vždyť vy jste perpetuum mobile! Neděláte vůbec nic, a vždycky vám zbývá tolik energie! Jak to děláte? Jste jako stvoření pro síť, která už nikdy nebude moct být sprovazena ze světa, protože kdo jiný by nám dodával tolik lidí najednou? No tak vidíte!

Vidíš, mé srdce, a tady už máš zase jednu čerstvou lásku! Tak to mám i já velkou radost!

Ne, já se losování nezúčastním, chci se jen dívat a ptát se, jak to tam asi chodí. Díky za tvou odpověď. Díky, že se máš dobře. Že neukazuješ prstem na mou ubohost. Díky, mé srdce. Je tu něco příšerného, co na mě čeká a co bude to jediné obnovení, které mi síť nemůže poskytnout, ale které bude stavem absolutního klidu, jež mi pak síť nemůže poskytnout taky. Smrt nezná návratu, to znamená, aby si každý zametal před svým prahem, ale i to stále znovu a znovu. Znovu-a-znovu je znamením lásky, mé srdce, ale ne pokaždé s tímtež, s toutéž, s těmi, co ti tu byli dáni! Lidé se dávají, lidé se berou, ale smrt bere všechno. Sebere ti veškeré tvé nasazení, sebere ti

všechnu energii, která se přece tak poslušně stále znovu obnovovala, ekologicky hodnotně, neboť se obnovovala sama ze sebe, to je pak dobré, když už ji budeš mít vyplývanou předem. Vždycky už předem. Pak je smrt ta, která prohrává. Vezme si sice tebe, ale víc nedostane, lidi ze sítě, co tam byli nakoupeni, ty nedostane, v žádném případě ne všechny najednou, ne všechny hned. Dostane všechny, ale hezky popořádku, jinak by to byla náhoda. Nebere, co zbude, bere všechno, to je jen spravedlivé, bere všechno z hracího stolu, to je jen spravedlivé, protože už před tím jste si všechno vzali vy. Jestlipak už sis vzalo všechno, mé srdce, které se ptá, jak si tam kdo stojí. Sotva se ti tu postavil, hned zase sklesl, ptáš se, jak si tam kdo stojí? To ti můžu říct. Nestojí to za nic. Není tam nic. Není tam nic. Pošta přichází z města, síť přichází odevšad, ovíjí tě, škrťí tě, stahuje se ti kolem hrdla, at jdeme, kamkoli chceme. Tak. A síť nám visí u nohou jako potrácené dítě a my ji vlečeme s sebou, špínou. Ale na konci není nic. To všechno není nic. Bude to tak, že nebylo nic. Na konci nezůstane nic. Všechna námaha marná. Je to hra s nulovou částkou, ačkoli ti jedni vyhrávají. Nakonec se všechno vyrovná, protože si nemůžeš vzít nic s sebou. Nemůžeš si vzít nic do města, odkud to kdysi všechno přišlo. A do jakého města vůbec? Ach, to je jedno. Sítí je to všechno fuk. Nestará se ani o kontinenty. Prostě do každého města, kamkoli, tam všechno přichází, odtamtud všechno vychází a naopak. Mamí! Nejdřív bys ale měla vědět, kde je, než jí budeš volat! Ne, to vědět nemusíš. Ona si cellphone, svůj mobilní telefon, nosí všude s sebou. Člověk je všude tam, kde je jeho cela, kde je jeho buňka, on sám je buňka, on sám je cela, v níž je jeho telefon, a to je tam,

kde on právě je. Člověk je všude tam, a sotva už tam je, jde tam s ním i jeho telefon. Láska je stejná: vždycky dosažitelná. Láska je absolutně dosažitelná, o tom není sporu, pro každého, kdo je dosažitelný, a to je každý. Každý je ten, kdo je dosažitelný. Brzy budeme moct zatelefonovat i smrti na bezplatnou linku. Toho budeme moct dosáhnout, mé srdce. Někde jsem měla milovaného miláčka, nemám tušení kde. Nemám tušení.

SEDM

Nač meškat ještě chvíli, odkud mne vyhnali? Dobrá. Pro mě za mě. Když to tak chtějí, tak se tedy vyzěnu, zelené louky světle svítí, mně vesny úsměv zpíval, a teď mě dostali. Odsunuli mě. Můj rozum odešel už dávno přede mnou, už ho nikdy nedoženu. Nemám tušení, jestli pro mě v květnu ještě něco rozkvetne, možná dokonce i dřív, nemám tušení. Jednou jsem měl někoho, to bylo něco, ženu, dceru, ale ty jsou teď pryč. Ne, pryč jsem já, ony jsou tady, nebo ne? Ztratil jsem je cestou, ne, už na začátku cesty. Najednou tu už nebyly, nechci být nevděčný, ale byl bych si je rád trochu ponechal, to ano, ačkoli mě neměly doopravdy rády, na tom, že mě nemají rády, si zakládaly. Vedou mě ke konci, už ho vidím, ale není dosažitelný. Ani konec není dosažitelný, stále ho mám přímo před sebou, tenhle konec je návnada, je svůdný, ale nedosažitelný. Jsem na konci, ale nikdy konec nespátím. Nikdo nevidí konec. Musím se stranit lidí, to bylo původně jinak, kdysi jsem lidi ještě vyhledával. To už je dávno. Vyhnaly mě, teď tu ležím studený a nehybný, prosím, je tohle, kde teď ležím, špitál? Docela to tak vypadá. Nemám povolení

ležet jinde, mám umístěnku, prosím, tady je, v úplném klidu zavírám oči, je to už ten konec, k němuž jsem byl doveden? Ještě ne, ještě nebyl dosažen, ještě nebylo dosaženo ničeho. Je snad tohle postel s mřížemi? Je snad tohle už klidový stav? Kdysi jsem si chodil tak vesele, vyhrabával špičaté kameny, určoval v kameni obsah minerálu, určoval rostliny, horské vrcholy, zvířata, ne, zvířata ne, ta mě nikdy nezajímala, ta se příliš podobají lidem!, byl jsem poutník, pokud někdy nějak existoval, takový, kterého zajímalo jen to neživé. Vrcholky hor totiž neutěchou. Tenkrát jsem se ještě mohl pohybovat volně, to už, jak se zdá, pominulo, proč by se mělo pohybovat něco jiného než já, třeba zvíře? Bylo by mi nahnalo strach, jako ostatně skoro všechno, co žije. Chci věřit v přednosti mé ženy a dítěte, ale ony mi je neukazují. Tvrdé, strnulé kůry stromů mi tály pod rukama, kam jen vlahý vánek dýchl, tak jsem miloval přírodu, ale ona mi roztála pod teplými prsty a zmizela, kam asi, kam vede cesta, kam odtává voda, kam odtéká? Já přece sám nevím, kde jsem, ale přesto bych tak rád někam, kde nejsem. Na to prázdné místo s úplným výhledem kolem dokola. Moje žena, moje dcera také jako by tak nějak odtály, nevidím je, že by se snad rozpustily, roztekly? Ne, to bych neřekl, ale na vodě za jejich kylem, na jejich zpěněné vodě mě to odneslo pryč, zrádně pryč. To je v každém případě to poslední, na co si vzpomínám, jenom už nevím, jestli to vůbec byly žena a dcera.

A ta energie, vyhnat mě, dostat mě pryč! Ta tedy je na nich obdivuhodná, i ta výdrž. Cítím již, jak zemden jsem. Ale ty ženské, ty umí poutníka zlákat, věděly, jak to udělat, vylákaly

ho z brány ven, vykázaly mě z mého světlého, teplého domu. Kdyby byly tu energii nasměrovaly na něco jiného, měly by jistě stejný úspěch jako se mnou, to já na nich vidím. Ty by těmi svými tajnými silami dokázaly uvést do chodu elektrické přístroje a zahnat na útěk divou zvěř. Proč je vyplývaly na mě? Já jsem pro ně přece nebyl protivník! Vyhnat mě, to dokázaly, věnuju jim pozdrav na rozloučenou, dávám ho pro jistotu ještě jednou, pokud ho napoprve neviděly, ale ony si ho nevsímají, ševlí tak, že to slyším jenom já: postel ve špičaté už čeká, hotel Pohřebišť už jsme objednali, tam je klid, jenom se poddej našemu chytrému plánu, tvé bídé zisk je zdání klam!, můžeme ti toho navyprávět, ale stejně skončíš v posteli s mřížemi, v mrazu, strachu, tmě, to máš jisté. Ne že bys měl jistou svou postel, ale že musíš pryč, a ne do světlého domu; že musíš dovnitř, to už máš jisté, že musíš pryč, pryč z tohoto domu. Ach, ten kdo zrozen k neštěstí, ten rád je šálen bujnou lstí.

Já jsem jim věřil. Věřil jsem ženě a dceři, že jedu jenom na rekreaci, byl jsem příliš unavený, než abych se potácel v matných pŕtčkách. Všechno jako vždycky. Už rozjely akci, mají plán, žádnou rychlovku, ale postupný plán, aby mě mohly snáz odvést mezi blázny, ano, musí se to stát postupně, musí to dopadnout tak, že poutníka vylákají. A sice na cestu křížem kražem, směr je ovšem jasný.

Nejdřív, abych si zvykl být od nich pryč, aby mě bytí jinde neodplavilo zase zpátky a abych se najednou vedle nich zase nevyrořil a neplul ve špinavé vodě, v jejich povodni, ve vodě

od nádoby jejich vlastního života, kterou na mě vychlístaly a pak mě vylily, tak tedy nejdřív mě dají do malého domku, do takového malého domku, tak malého, že byste ho vůbec neviděli, jak se tam jenom vejdu?, do toho mě dají, ano, to je přece ráno, jež mohu mít rád, no, to nám ten den hezky začal!, do tohohle mrňavého domova mě dají, který ale žádný domov není, je to domov pro jiné, pro mě ne, je to domov pro příliš mnohé, tam už se vůbec nevejdu, nebo je to už jiný domov, jsou snad v tomhle domě všechny komůrky obsazené, takže se tam musím vecpat násilím?, do toho domova, který není domov a vlastně taky vůbec není v mém duchu, ale já tam musím, tak mi to říkají. Taková bída, taková bída, tyhle chytré ženské, jedna vede druhou, která přece už dávno sama vidí, kam jde, ale vedena být musí, chytře vedena, pořád vedena, jako já, stále ještě vedena, jedna vedena druhou. Ony si toho spolu umí počít tolik, se mnou ne, ale spolu ano, to jen žasnou, jedna druhé nabízí možnosti, jedné se chopí, druhé ne, chápou se tolika věci, jen neví, co si počít se mnou, jen neví, co si počít s tatínkem.

Nechtější mě, řeka, kterou jsou, jejíž vlny mě unášejí, ven už se nedostanu, ta zpěněná řeka mě neodvrhne a nenavrhne mi žádnou cestu, musím s ní, musím plavat s vodou, v níž se pohybuju, vkrátku vplynu v bystřin spád, až mě jednou setřesou, odhodí a pak si budou plavat samy jako ryby ve svém vlastním čirém potoce, tahle řeka, ta je tak, já nevím, tak nějak divná, jako by pode mnou něco odtálo nebo se potopilo?, jako bych se rozpustil, a přece byl tak dlouho v téhle řece doma, dokázal se jakžtakž držet nahoře na jejich

vlnách, u ženy a dcery, ty mě nesly, ty mě v mé bídě ještě nesly sebou, to musím uznat, chvíli, dlouhou chvíli, no, teď už mě nechtější. To je pochopitelné. Tahle řeka, která je jako ony dvě, která mě strhává pryč, která někdy zůstane za mnou, což by ve skutečnosti žádná řeka neudělala: Jednou mě nechají v řece samotného, řeka šumí tak vesele, je to průzračná, divoká řeka, jak se patří, tančím na vlnách, vedle mě tančí žena a to zlé dítě, ale zadržte, ne, nepodříž mě nikdo, řeka mě nepřiprosně unáší dál. Teď teprve vidím: Ty dvě ženy jsou moje říkaly, jsou to, co mě nese, jako nejjistý živel, řeka, která tak vesele šumí. Ale není to vůbec žádné šumění, v té řece něco křičí, v řece, na jejíž záděch se odehrávám, se odvíjím, se vynořuji v kotrmelcích. Jsem to já, kdo tu křičí? Sněhu, znáš mé touhy pláni, proč mi neřekneš, kdo to tu křičí, protože touží a nedostává nic? Řeka, která teče opačným směrem, to by bylo výstižné, jak se tak na sebe dívám, já taky chci zase zpátky! Můj rozum mizí v téhle nemoci, to se nedá popřít, osamělý vítr kraččí pryč, díky mockrát, já ještě chodím sám, já ještě můžu chodit sám, nemusíte mě nutně zavírat v téhle divočině, která mě sežehne, ještě chodím, má divokost už dávno zmizela, jdu sám a chůzí mdlou, ale chodit ještě můžu, a nemůžu se už tady déle zdržovat, nemůžu tu zůstat, jinak mě smrt zakončí, ale když člověka nezná, protože byl předtím jinde, tak si ho možná vůbec nevezme. Ale moc bych na to nespolehal.

Vyklouzávám sám ze sebe, jenže to, co mě mělo nést, je pryč, už žádná opora, žádná opora v ženě a dítěti, nevzpomínám si, v jaké nemoci to jsem chycený, ale je to nemoc, musí

to být nemoc, protože takhle jsem se nikdy předtím necítil, tak zavřený, je moc zima na to, abych stál, záda necítí zátež, bouře mi pomáhá, abych odvanul. Ale ještě mě nesou, ještě mě nesou, jenže už vídím, že je to voda, co mě tu nese, ony jsou má voda, která mě dneska odmítá, místo aby to bylo obrácené, ty dvě ženské, můj nosný živel, veselé poskakují, má čirá, divoká řeka, ale něco už tu není v pořádku, jako by k zemi padal list, jako by se člověk díval na soumrak a svítání současně, čas se vymkl z kloubů, čas skřípá v pantech, neví, co má před kým zavřít.

Doted' bylo ještě ráno, teď už je večer, doted' bylo léto, teď mi do vlasů padl jíní záblesk bílý, už o tom nevím. Někdy mě vyhodí na břeh, ty dvě mě, ty dvě mé křivopřísežnice, které mě zatím ještě nesou, nesou jako voda, moje voda, ty dvě, nosný živel, ale tak nejistý, houpavý a bez cíle, už mě nebudou chít trpět ve svém středu, nebudou chít snášet, nebudou chít nést, už to vídím, budou se dmout a vlnit dál, tyhle ženské, jako divoká řeka, brzy budou pryč. Ale beze mě budou tišší, jenom to ještě nevědí. Tahle řeka se hned utiší, jakmile budu konečně pryč, už špulí ústa, aby mě vypila, místo aby to bylo obrácené, ano, ty ženské mě chtějí vcucnout! Jak že se plají na mé bolesti? Ale ony se neptají vůbec! Beze mě jejich řeka úplně ztichne, to ještě uvidíš! Štěkají jako psi, řinčí řetězy, konečně spí samy ve svých postelích. Sní o leccčem, co nemají, co ještě nemají, už chtějí utratit. A zítřka bude všechno ztracené. Všechno pryč. To byl jednou jeden, už je to dávno, jeden den prvního pozdravu, a tenkrát už začal zlý osud, že jsem se do nich zaklesnul, napřed do ženy, dlouho jen do ženy,

pak do dítěte, do dítěte moc ne, tenhle hák na mě byl nějak trochu malý, nechtělo na něm držet ani poutko kabátu, u toho dítěte mě nedrželo nic, a ne, řeknu to, aniž se zeptáte: Ani já jsem se nemohl držet toho dítěte, dítě tu koneckonců není od toho, abychom se ho drželi, abychom se ho přidržovali. Přivnáš ještě můj obraz, dítě?, ten z dřívějšíka, ten přece poznávat musíš! Už je starý, ale tatínka bys na něm poznat měla. Cožpak ty už nevíš, jak jsem vypadal? A dřív, než minou vrátka, ať duše tvá to zví, že dál na tebe myslím, napíšu, dobře spi. Však já vím, že si to určitě nepřeteš.

Tak. Zase o kousek dál, jak tady najdu východ, tím se příliš nezatežuju. Ale ano. Ono je to těžké, to cítím. Vzpomínáš si, jak jste vy s maminkou pode mnou odtékaly jako řeka, až jsem se děsil tvého mládí, dokud jsem neviděl, že to tvoje mládí tak jako tak už dávno minulo? Někdy dřív jsem tě ztratil, ztratil jsem lidskou řeku, tys vesele odšuměla, jednou jsem byl nahoře, pak zase dole, ale brala jsi mě s sebou ještě nějaký čas, díky, díky mockrát, ale uznávám: Ono tě to dost sebralo, sebralo tě to tak, až už jsi mě s sebou brát nechítěla, ale přesto jsem směl ještě kousek s tebou, jako něco na způsob zůčastněného pozorovatele, osamělý jako sám tenhle vítr, který nemůže navazovat žádná přátelství, tenkrát jsem ještě směl zůstat, jen na čas zůstat a pak být jen na čas brán s sebou, ano, taky mě to sebralo, ale jen na čas, pak mě odštěkněte pryč, jen mě odštěkněte pryč!, nenechávejte mě spočinout v dřimotě, kde taky?, proč taky?, však vy trefitě do peřin samy, na to mě nepotřebujete. Já už nespojuju svou naději s ničím, ale přesto to chci vědět, ptám se stále na totéž,

jednou tu odpověď dostanu a pak ode mě naděje odpadne jako tento list, tamhle ten spadne brzy taky a já sám s ním padnu k zemi. Žádný cizinec už za mnou nepůjde. Sám budu cizincem, všude. Jednou dostanu odpověď, jestlipak bych směl zůstat? Ptal jsem se snad na to zase? Byl jsem přece potrestán hned poprvé, jen za tu pouhou otázku, tyhle otázky, tyhle stálé otázky byly můj konec, a přitom jsem dokonce zapomněl, skoro ihned zapomněl, na co jsem se to ptal, no tak se prostě zeptám znovu, to snad ještě vydržíte, abych se do vás svým vyptáváním vrýval jako ostrým kamenem.

Ach, řeka se už nějakou dobu stále utiňuje, teď jsem si toho všiml, pokouším se taky trochu pádlovat, pomáhat, postrkovat, pobízet, možná si mě přece nechá na hřbetě, možná se na ní udržím, ale ne, žádný pozdrav na rozloučenou, kámen je taky stále hladší, už je úplně otupělý a já taky: tupý, život mě otupil, už se mi do paměti nevryje nic, má paměť se se mnou loučí, loučí se s budoucností, kterou už nebude umět zpracovat, ale nedosáhnu ani konce, protože už nevidím začátek, nic už nebude mít svůj řád, všechno bude odhozeno, jako jste odhodily vy mě, ženo, dcero!, jako mě bez boje a bez námahy vydala na pospas vaše řeka, tok vašeho života, bez odporu, to už je něco, to už byl výkon!, má úcta!, vy mě klidně necháte plout, ale člun mi na ochranu nedáte! Víte přesně, už z dřívějšíka, že takhle bych nikdy žít nechtěl. Jak zní řešení? Nežít! Nežít dál! Žít pryč a jinde! Máte přece pravdu, nemělo by smysl bránit se vám, bylo vás moc! Byly jste dvě na jednoho! Je to těžké, když člověk všechno zapomíná, já vím, já vím, to se dá sotva vydržet, nedá se vydržet ani to,

to už mě bylo ponecháno, den prvního pozdravu, den, kdy jsem šel, zapomněl jména a čísla taky, ano, ta taky, naposled čísla, s těmi jsem byl vždycky spřátelenější, naposled čísla, která jsem měl rád, k těm jsem měl opravdový vztah, i atlasy a mapy, dobrý vztah k číslům a mapám, a pak vy, vaše jména, která jsem přece taky miloval, ale vy mě nechcete, kolem jmen a čísel se obtáčíte prasklý kroužek jen, prsten už teď taky nebudu potřebovat, moje žena, ano, ta s prstenem, s tím ji jednou pohřbí, a ano, moje dcera taky, no, od té jsem něco takového čekal odjakživa, ty dvě, ty dvě mě strčily do postele ve špitále, bez pozdravu, přímo z mého soumraku, tohle že je pořádná postel? Nemyslím! S touhle navlečenou sítí ji sotva pronajmou někomu jinému. No, tak to prostě vzdám. Ale rozprostřu zbraně. Mé zbraně jsou župan, flanelové noční košile, aby bylo teplo aspoň mému ubohému spánku, pantofle, zubní kartáček, zubní pasta, mýdlo, holení. Odvezli mě do rodinného domku, jako bychom ještě byli rodina, má dva lidé, kteří už nejsou moji, odvezli mě pryč, nebo jsem jim snad vyklouzl?, nemám tušení, už nemám o ničem ani tušení, odputoval jsem napřed, nebo potom?, nevím, už je nepoznávám, ani ženu, ani dítě, všude jsem cizí. Ne, z hor tentokrát nescházím, dříve často, ale tentokrát ne, přicházím z řeky, z vody, nořím se ze zetleného větroví a nemocných kamenů břehu.

Abych je zase poznal, abych poznal ženu a dítě, musel bych je teprve vidět, abych mohl srovnávat, na to bych je přece musel aspoň kdysi znát! Kdo vůbec jsou? Kde jsem se to octnul, kam mě vyplavila řeka?, kde tu prosím zni splachování

záchodu, nutně tam potřebuji, musíte mi pokaždé ukázat, kde to je, sotva mi to ukázali, už jsem to zase zapomněl, v tomhle malém domku člověk taky snadno zabloudí, v malém domku se dá přesto zabloudit, v tomhle domku, v našem zániku se člověk může ztratit a být vykázan, z tohoto domu, v němž bydlí příliš mnoho lidí, nacpaní jako západ slunce do večera, ne, nejsou to všechno rodiny, jen jedna rodina, jen jedna, jen rodina majitelů, a ti nebydlí tady, ti bydlí v mnohem větším domě, který si zaslouží, který jim my vysloužíme, a mají pravdu, my ostatní nejsme rodina, ale rodina být musíme, já jsem ovšem kdysi míval domácnost o třech osobách, měl jsem dvě osoby v rodině, dva kusy ženských členů rodiny v jednom domě, představený domácností, teď už nemám po-stavení nikde, nikde už nestojím, ne před svým domem, před žádným domem, už ne na pevné půdě, a tenhle dům neznám. Jako si tolik lidí vysnívá něco, co nemají!, většina si vysnívá rodinný domek, nebo dokonce dvougenerační domek nebo třeba i rodinu bez domku nebo i žádnou rodinu, já vím, to by možná bylo lepší, avšak ten sen o domě na příští zimu by byl pro tento domek rozhodně příliš velký. No ano, žena a dcera se prostě rozhodly pro vlastní dům. Ano, ony taky, zdá se, že rodinný dům je něco jako mor. Jako útulek by to tu bylo zase příliš malé, nemyslíte, vy si to nemyslíte? Není divu, když je tak malý! Na druhé straně, když se chce člověk osvěžit v dobrém i zlém, potřebuje dům, kam se vejde hodně lidí, někteří pak zase vyjdou ven, víc jich ale vchází dovnitř. Mnoha lidem to dává hodně, když mají svůj dům. A když tam uvnitř pak doufají, že to, co ze života ještě nechali stranou, co si odtrhli od úst, jednou najdou doma na polštáři. A přesně

tam, ano tam, najdou splátku na podporu výstavby bytových jednotek i na podporu vyhnání z bytové jednotky, ano, přesně tam, my ji vyděláváme, my této rodině vyděláváme na splátku za dům, jenz jí přísluší, tento rodinný dům zároveň přináší výnos z mnoha desítek rodin, více by jich přineslo ještě vyšší výnos, ale víc se jich tam nevejde, jinak by nás tam nacpali ještě víc, námi vyšinitci je tu už zcela přelidněno, proč bych měl meškat mezi tolika spáči?, to nejde, čas jít do postele, čas na tělesnou hygienu, močení a odstranění výkalů je přísně vymezen, je tu totiž příliš mnoho lidí, příliš málo vedlejších prostor, obsazenost příliš vysoká, podsazení nedrží, vsádka ošklivá, lidi překypují ven jak při posledním soudu, když zazní zvonek k obědu, polnice není třeba, všechny nás musí vodit, v průvodu musíme kráčet, kráčival jsem i sám, teď je nás moc, je nás moc, to se pozná už podle pachu, že je nás tu příliš mnoho na příliš malém prostoru, a my jsme přece jednotlivci, každý z nás je jeden!, jsme přece v mnohém stále ještě jednotlivci, ačkoli jsou blázní taky lidé, blázniví lidé, co se výrazně odlišují a vrážejí do jiného měkkého masa, však je vždycky hned vedle někdo jiný. Kontakt je třeba zabránit. Nebraňte se kontaktu s lidmi!, zkuste to!, je to těžké. Ale jakmile jste jednou kontakt navázali, musíte okamžitě pryč. Musíte tak jako tak pryč, ovšem aniž zavadíte o lidi, kteří střeží své stáří, kteří se tu pokoušejí střežit své stáří, avšak jejich pastýř je někdo jiný, a ten na ně vezme metlu, ale ne, toho nikdo nestřeží, tomu se každý jen brání.

Už to vidím, tady nás řeka vyhodila na břeh, naše rodiny nás tu vysypaly jako kamení, jako bychom byli její břeh,

dotvrda spečený, betonem slepený do umělého lůžka; ale tak dlouho, než dotvrdne, zůstat nesmíme. Nesmíme zůstat, dokud se nestaneme skálou a neúprosnými, protože my se už navzájem obtěžujeme, sotva jsme se poznali, a tak nás od sebe musí pracně oddělovat a pak třídit po jednom. Jinak se do sebe ještě zaklesneme, přitiskneme se jeden k druhému a musíme být zase jeden druhému vytrženi, sotva jsme se našli. Ložnice v rodinném domku, celý rodinný domek jedna jediná ložnice, musí se jich sem totiž vejít hodně, a jídelna, tam se jich taky musí vejít hodně. Kdo jedl z mého talířku, kdo pil z mého kalíšku?, kdo spal v mé postýlce?, často někdo jiný, který nenašel svou postel, který netrefil do své postele, zato já tu jeho nenajdu a nenajdu. V ložnici třicet postelí nebo tak, jedna na druhé, to se člověk snadno splete a lehne si k nějaké cizí dámě, když stejně všechno zapomene, všechny postele v jedné místnosti, ne, nepamatuju se, nepamatuju se vůbec na nic, už ani na svou postel, kde jenom byla. To dokáže jít člověku pěkně na nervy, když zapomene všechno, to tě muselo úplně vyřídit, tebe: tenhle najednou nehotový člověk, tatínek, který už se nezná, ale stále ještě ví, že by někoho znát měl, dvě osoby, ženu a dceru, ty si snad ještě pamatovat budete! Tak málo lidí snad v paměti udržíte, ne, nechat si je nemůžete, ale i když si je nepamatujete, musíte si je prostě stále znovu přeríkávat, ony pak budou něco říkat po vás a třeba už to tu pro vás nebude takové odříkání. Ne, uznávám, mé srdce, má žena, mé dítě, prosím, zachraňte mě, tak jsem zapřisahal sousedku, jak já jsem ji zapřisahal, to snad není možné, a co ona asi tak mohla dělat?: Prosím, zachraňte mě, moje žena a mé dítě mě chtějí poslat pryč, už mě nechtějí, chtějí si mě

nakazít na své široké říční hřbety, ještě širší ve dvou, když se spojí, ano, tahle řeka má široký hřbet, a odněst mě pryč, abych se už úplně jistě nevrátil zpátky, vždyť já ani nevím, odkud jsem vyrazil.

Vidíte, poznáváte ten obraz? No, já ho nepoznávám, ve svém obraze už nepoznávám sám sebe, nepoznávám už ženu a dítě, taky nemám žádné jejich fotky, zapomněl jsem si nějaké vzít, a kdybych je měl, už bych je na nich nepoznal. Ony na mě už předtím taky zapomněly, nic jsem pro ně neznamenal, už dávno ne. Je to důvod mě hned poslat pryč? Jen proto, že už je neznám? Jak bych je mohl znát, když už je nedokážu poznat? Nebijte mě, prosím! Prosím, nebijte mě, a pokud ano, tak ne do hlavy! Já už ji sice nepotřebuju, ale přece jen na ní lpím. Prosím, ženo, dcero, nebijte mě! Nevidíte snad mé ruce, kterými si chráním hlavu? To už mě takhle nepoznáváte? Poznáváte teď svůj obraz se zvednutými pažemi? Protože vy přece musíte poznávat aspoň samy sebe. Nebít, prosím, nebít! Váš obraz jako řeka, všechno v toku řeky, celý život stále v toku, proto taky na obrázku nic není, protože řeka se ztišila, na film se ztišila až příliš, ale tohle přece žádný není, žádný film, myslím, a přesto se pohybuje příliš rychle, řeka, no, na fotku to ještě jde. Okamžik, prosím! Takže vy mě tedy odnášíte, odnášíte mě, jako by to bylo přirozené, prostě jako řeka odnáší kmeny stromů. Jako by příroda sama posílala otce pryč, když zapomene, kdo je a koho počal. Pryč s otcem!, a už jsme tam tatínka nechali. No, toho tedy máme konečně za sebou! Vylezeme na břeh řeky, kterým jsme my samy, už nejsme v pohybu, a taky otce jsme přiměly

k definitivnímu, i když ne věčnému klidu. Příliš dlouho jsme ho vlekli na svých hřbetech, cizáka, který už není ani muž, ani otec. To on ví sám. Teď musí ven, na břeh. Teď musí do rodinného domku k ostatním, kteří o sobě ví stejně málo jako on, které tu taky pálí půda pod nohama, ale přesto už nesmí pryč. Stoupají na led a sníh a myslí si, že je to teplý koberec a že nepotřebují boty. Vyšinutci. Blázni. Blázni ať jsou pryč, slabí duchem rovnou taky s nimi, ti lidé prvního a druhého stupně musí pryč, ano, ti, ti kteří všechno zapomenou, ano, ti taky, ti zcela zvlášť, ačkoli tu všichni všechno zapominají, avšak zapomětliví, ti nezústanou v našem středu, to nejde, ti si na nás nepamatují, proč by si nás tedy nechávali? Ti si toho ani nevěšmou, že jsou pryč. Vždyť nespáchali nic zlého, aby se lidé museli bát, ale to je právě ono! Oni nevědí, čeho se dopustili, už neznají staré cesty a nové už nenajdou. Svázánýma nohama se uhodí o kámen, nohama svázánýma otcem, vždycky je tu totiž nějaký otec, dokonce i otec má vždycky otce, k němuž se cítí být vázán, protože mu svázal nohy. Nejsme zvířata, takové věci se s námi dělají!, není divu, že se uhodili, ti lidé, kteří se zavázali, kteří byli svázáni. Hodně lidí chce zůstat nesvázáno, někteří už však svázání jsou, aby se dali lépe prodat. Aby se tu nemotali bez placení.

To snad ne! On za námi otec ještě pořád poskakujel, už jen chvilku, rychleji mu to nejde. Šlo by to mnohem rychleji, kdybychom ho nechali, on vám uteče, když nebudete dávat pozor, pudí ho to k toulání, ale jeho pudům by se nemělo pořádně ustupovat, proto ta pouta na nohou, ovšemže ne elektronická, tak komplikovaný tatínek zase uení. To on nepotřebuje. On ale

byl odjakživa zdatný poutník a tulák, ten vám uteče, my vás varujeme, my ho známe, jenom před ním vždycky dobře zamýkejte, a za ním taky! My přijdeme! Spěcháme s ním z města, my jako řeka, ale to my nejsme, spěcháme pryč, co máme dělat, když nám chce sdělovat, když nám chce ještě něco sdělit?, naposledy!, ale to on přece říká vždycky, že je to naposledy, a pak vždycky řekne ještě něco a ještě víc! My v každém případě spěcháme bez zastávky pryč, jsme na cestě, on je naše kořist, už není mezi námi, vezeme ho pryč, otce, nemůže jít rychle, avšak řeka má své vlastní tempo, tatínek teď tedy má toulavé nohy svázané, jenže tak se prostě dá líp přepravovat, jednoduše mu provrtáme do nohou díru, protáhneme jí provaz a hotovo, šup s ním do rodinného domku k ostatním vyšinutým, kterými dům překypuje jako kynutým těstem, vyšinutí kynou, už už začnou kypět ven, vyšinutci, prorazí střechou, blázni, kterými překypuje všechno lidské trápení, až se zdi stěnavě vydouvají ven. Dokonce i zdi už pláčou. Nikdo si ničeho nevěšmá, nikdo si nic nepamatuje, jak by ho také jinak přijali při té jeho nestálosti: rodinný domek postavený pro jednu jedinou rodinu jich teď přijímá tucty, stěsnává jich tucty pod pláštěm, pod pláštíkem něčeho, tak, jednu postel sem ještě postavíme a jednu ještě tam, jedna se ještě vejde, a pak budeme moc zase požadovat nájemné a vedlejší poplatky za další dvě osoby, až budou zdi pod náporem utrpení vrzat a veřeje sténat, protože dveře už nepůjdou zavřít. Za tenhle rodinný domek si někde jinde postavíme celý zámek, úplně nový, to je přece dobře!, protože tady nemáme místo, odpadky jiných rodin nám ucpalý dům, ale to nevedí, jinde si postavíme krásnější, větší, jenom pro nás, aby nohy věděly, kam nás mají

donést k odpočinku, pokaždé jinam, ačkoli bychom si toho vůbec nevěšili, kdybychom byli jinde, a víme: u vyšinutých nás domov není, my chceme jiný dům, a ten nám ti vyšinutí zaplatí, větší, daleko od nich, daleko od duševně narušených, tam pak budeme jen my. Do našich nablýskaných oken pak, až bude náš nový dům hotový, dům jen pro nás, se v modro nebes navždy bude línout zpěv skřivana a slavíků. Slavici už konečně nebudou tlouct, budou nám zpívat! Psi už nebudou uvázaní, budou skotačit na louce! V tomhle domě, kde bydlí vyšinutí, nic nekvete, je tu jen ohlížení zpět, ohlížení se vyšinutí, kteří se, pokud jde o budoucnost, naprosto mýlí, protože žádnou nemají, nechtívají se tam, tam už je jen ohlížení, protože už nic nemají, blázní, všechno jim vzali a oni taky nic nepotřebují, jedním směrem je jim jítí, kterým žádný nešel zpět, ale do pomatení člověk může jít vždycky, nemusí se sunout pozpátku, do pomatení může jít přímou cestou vpřed.

My majitelé, majitelé lidí, my zlí otcové z ubytovny, jimž se každý týden zjevuje zemřelý, kterého právě sotva poznali, my se díváme jen dopředu, díváme se jen tam, kde si postavíme nový dům, když jsme ten starý, malý úplně zasypali lidmi jako odpadky. A pak si postavíme nový, pak si postavíme další dům. My se díváme jen dopředu. Máme k tomu všechny důvody. Není zač. Tam vpředu, kam se díváme, pak pokvetou nové stromy a nové čiré stružky budou vešelé zurčet a oči budou živě žhnout, ne mrtvě, ne mrtvě jako u těchhle bláznů, prosím, co jsme si s nimi asi tak měli počít? Jsme poslední štace před bláznincem, a když se to srovná s konečnou, s holou, chladnou hrůzou, dá se to u nás hravě vydržet,

nebo snad ne? Ale ano! Když víme, že už může přijít jen to horší, ještě větší zděšení, smějící se smilkové, kteří už dávno nemají důvod se smát, to se tu pak dá vydržet docela dobře.

Je s tebou konec, tovaryši, a ty to dobře víš, tatínku, tovaryši na vandru, dobrý druhu, je s tebou konec, ale my chápeme, že by ses chtěl ještě jednou ohlédnout, že bys chtěl zase odvrátit zpátky, před našim domem znovu státi a v touze tiše chvíli snít. Ale dům teď patří už jenom nám. Tvým ženinám, tvé zkáze. Jako bychom od tebe nemohly pryč, ale přesto můžeme velmi dobře. Ach, my nejsme tvé slunce! Je to teď jenom náš dům, v kterém nebudeme samy, máme totiž jedna druhou, matka a dcera. Před domem ženy a dcery ještě jednou tiše postát, naposled tiše postát, ano, i vejít dovnitř, pro nás za nás i vejít dovnitř, stejně tu už nic nepoznáš, tohle je sklep, to už není tvůj byt, tady jsme my, tam nahoře na půdě, kde nad tebou nebo nad sebou pláče dcera, ona to neví přesně, ale neudělá nic, nic nedělá, jen brečí, ty ji neslyšíš, ona se schovává, schovává se před vším a před každým, všechno zase musí dělat máma, no dobrá, na to ona je zvyklá, máma, ta přece dělá všechno a vždycky. Dcera se ostatním do tváře nechtívá! Tatínek by teď chtěl vrátit zpátky, stál před našim domem už dost dlouho, teď se jde pryč, teď se jde dál do domu vyšinutých, kde v noci kvílejí bludní psi, před domem žádného člověka by nekvíleli víc než tady, a tam, kde už vůbec žádný dům není, tam skučí nejhlasitěji.

Šílenství, když už se vám jednou vysypalo na hlavu, šílenství se zahnízdí, neví, co je překážka, zaryje se, zaryje se

kolem každé překážky, ten parchant šilenství, který u nikoho nedojde uznání, zabarikáduje se v bunkru, toho už z domu nikdy nedostanete, nanejvýš do jiného domu, je jako skvrna, kterou nelze odstranit žádným prostředkem, proti šilenství nic neuděláte, protože v šilenství člověk sám nikdy nedorazí tam, kde by chtěl být, člověk je vždycky mimo sebe, ne, ne vysoko nad sebou, prostě mimo sebe, nebo pobíhá za sebou nebo za něčím jiným, co zná jen on, jinak ale nikdo, za něčím, co nikdo nevidí a nikdo nezná, to je fuk, proč by tam meškal déle?, co by se nudil někde jinde, když přece může být šilený a veselý, chci říct šileně veselý, tady? Šilenství už nikdy neodtaje, zůstane, zůstane sedět, už nikdy neodtaje, tenhle muž zůstane starcem a jeho žena i jeho dcera pro něho zemřely, ne, pro něj ne, ale ano, pro něho už zemřely. Ty jsou pro mě odedávna mrtvé. Ach. Tady je strom. Podívejte! Pro-sím, to ho nikdo nevidí? I když to přece pod jeho korou také tak dravě proudí, až musí shodit korunu, protože mu pod korunou začalo být moc horko, už žádný tichý van, chudák strom, ovívá se, umí odhodit listí jako my otce, ale nedělá kolem toho takové scény, shazuje korunu, která je pro něj to nejmilejší, neboť jenom díky ní je strom rozpoznatelný z daleka i do daleka.

Tak, teď už je ovšem zima a my tatínka prostě odhodíme, prostě ho tady vyhodíme, nikdy pro nás nebyl to nejmilejší, nikdy ten nejmilejší ze všech. Ve tmě mu bude líp. Měl dlouhý život, to je pro něj krásné, a teď stále ještě žije, těžko uvěřit, takhle on žít nechtěl, víme přesně, že takhle on by žít nechtěl, ale žije stále, ovšem ne moc, ne u nás, ne tady u nás, ale

v jednom vyšínutém domě, kde vyjí vyšínutí psi, ale nejsou to lidé, jimž patří ten dům. Jen ať vyjí, jen ať raději vyjí lidé, vy psi, lidé to umějí líp! Psi štěkají, řinčí řetězy, lidé spí v postelích v rodinném domku, ale brzy bude smět pryč, brzy ho vyhodíme, brzy ho vyhodíme ven, brzy ho uložíme za mříže, v zamřížované posteli ho zachráníme před ním samým, ale on si přece nic neudělá, on si neublíží? Jakto? Jakpak by si mohl ublížit přivázaný v zamřížované posteli? Už žádná toulání, už nevidí v pláni chvěť se žádný pestrý list, dříve to přece bývalo tak krásné, často zůstával stát v myšlenkách, aby viděl ještě další list, už žádná toulání, už žádná naděje, tu upnul k listu, listem si pohrává vítr, hravý vítr, jenže pro něj už žádný vítr, pro tatínka už žádný čerstvý vítr, který by mu pročísl vlasy. To musí být divné, když dvě ženy člověka odnášejí pryč, jako by byly voda a on sám nebyl vůbec nic, neměl žádnou váhu, ani zátěž, ani jako větvička, tak lehký a klidný, řeka, která šuměla tak dlouho, čirá, divoká řeka, teď už ale vůbec nešumí, možná teď teče jinde, to je jedno, chová se tiše, aby si tatínek nevšiml, že ho nese pryč, v tomhle potoku teď poznáváš svůj obraz, mé srdce?, ne, bohužel už nepoznávám vůbec nic, ani sebe ne, no, protože už je pozdě a my tě unášíme pryč, to si můžеш pod korou dravě proudit, jak chceš, my jsme klidná řeka a bereme tě s sebou, ale ne k nám, od nás pryč, odnášíme tě pryč od nás, takhle nese řádná řeka, stále jen pryč, a přesto zůstává sama sebou. Co nese, to nezůstává. My ženy s tebou nakonec budeme nějak hotové, řeka se sebou nikdy hotová nebude, hučí divoce a číře, hučí tak vesele, protože její život je přece nekonečný, jde stále dál, nepřestává hučet, potáhneš s námi po cestách,

městem v proudu budeš plouti ulicemi, ale ty si vybíráš jen vodní cestu, v pořádku, tam už není slyšet žádný provoz, už jen hučení, hučení, ta řeka necítí žhnout slzy, má jen hučení v uších, hučení toho, co jí nese, co nese otce, naše hučení, které odnáší otce pryč.

Tati! Tati, tati! Vůbec není vidět, že jsme to my, že jsme to my ženy, které odnášejí otce, ale je to znát, jako otec člověk prostě pozná, že ho odnášejí, a tak nějak jsme my dvě ženy prostě vždycky tady, ne, vždycky ne, voda shazuje svůj náklad, voda se otřepává jako zvíře, kapky odlétají, vidíš, tati, žena a dcera, my obě jsme tu vždycky, jsme na chvíli tady a pak už tady zase nejsme, nese me tě pryč, pryč, tam, kde nechceš být. Chceš zůstat jako nenarozené dítě, které nemá na vybranou, my tomu rozumíme, tomu my přece rozumíme, člověk přece chce zůstat, prosím, pomozte mi, říkáš nějaké skoro úplně cizí ženské, chci zůstat, chci zůstat, říkáš někomu, koho známe ze sousedství, ale odnášejí mě, odnášejí svého tatínka na zpěněných hřbetech s hrozivě šustícími sukny. Co mi zbývá? Podívejme se, co mi zbývá. Tady něco je. Dobrá. Upanu svou naději k tomuto listu, s nímž si ovšem už chce pohrávat vítr, který je znát, který se dá poznat podle svých účinků, list je pohnut, list sebou nechal pohnout. Vodu můžeme aspoň vidět, vítr poznáme jenom podle jeho účinku, podle účinku na list v mé ruce. A spadne-li list na zem, odpadne s ním i naděje. Sám padnu k zemi, zapláču na hrobě své naděje. Nedovolí mi zůstat. Už mi nikdy nedovolí zůstat. Nejdřív mě odvedou k rodinnému domu, aby mě tam uložili, pak k lůžku ve vyšínutém domě, kde psi dnes bludně kvílí, jen

mě odštěkněte, vy kvílící psi, ale ono to vůbec není třeba, já už jsem přece pryč, nač plašit sen jim z více, ve chvíli zlé, v tom vyšínutém domě, kam mě zavedly, protože už se na ně nepamatuju, na nic už se nepamatuju, i když štekáte, psi, stejně už si nepamatuju, odkud jsem, vím jen, že přicházím odněkud jinud, z hor? Přicházím sem z hor? Už jsem říkal: tentokrát ne, to bych byl mnohem udýchanější. Tolik aspoň ještě vím. Jinak nemám tušení. Jsem u konce všech snů, proč bych měl meškat mezi spáči, chci přát jim noci klid. Příliš spáču je v téhle místnosti, na to nejsem zvyklý, ať si nebe trhá šaty, ať se třepotají cáry mraků, ať k nim stoupají rudé plameny, to všechno já vůbec nevidím, a kdybych to i viděl, nechápal bych to, nechápal bych, co vidím, protože to nemůžu srovnat s ničím ve své paměti. Proto to také neexistuje. Tím je život jednodušší, přesně tak mi vyhovuje! Nepoznávám nic. Já už nebe nevidím, to už jenom mé srdce, mé srdce nebe vidí, prosím, kdysi vídalo ženu a dceru, ze srdce rádo vídalo mé srdce tyto dva rodinné příslušníky, k nimž jsem přišel, ženu a dceru, teď už vidí jen zamřížované nebe oknem nějakého bláznivého domu, a já?, já tam vidím namalovaný obraz, nevím od koho, nevím, kdo ho namaloval a kdo to je, kdo je ten obraz, kdo je prosím na tom obraze, kdo je ještě vůbec v obraze? Je krásný jako obrázek. Ale nic. Je jenom klam. Jen odraz vzduchu. Bludný klam. Není to světýlko, co by se přede mnou mihotalo.

Není to nic než zima, kterou mi připravili, ačkoli ta přece tak jako tak přijde sama, každý rok přijde znovu, není to nic než zima, zima chladná a divoká! Pryč jsou znaky, které

jsem ještě znával, ale už si nepamatuju, pryč jsou ukazatele, milníky, signály semaforů, světla, prapory u domů, jednou ty, podruhé ony, silné signály pro toho, kdo je umí číst, stejně to jsou jen tři barvy, už nerozumím ničemu, nevzpomínám si, jsem ze sebe pryč a teď ještě i pryč odvezen ženou a dcerou. Prosím. Prosím, když to musí být. Už jsem pryč. Jsem pryč, jsem na cestě, ale nevím, na jaké. Tohle ukazování ukazatelů, stromů, vrcholků hor, které jsem všechny znával osobně, tyto znaky, které se přede mnou hlásí a podle nichž jsem se chvíli orientoval, jenže teď jsou najednou pryč, stejně už bych je nepoznal a taky bych nevěděl, na co poukazují a kam mě odkazují. To je to. Byl jsem odkázán, jako je odkazem i každý z těchto znaků, ty znaky mi poukázaly, co bych teď už nepoznal, ty znaky, ty mají jen jeden účel: ukazovat. Ale co ukážou někomu, kdo nemá nic, podle čeho by je poznal? Ženu a dceru mi můžete ukázat, a hned mi budou ukradené, ukazují se mi, jako znaky, které už neumím přečíst. Kdo se mi to ukazuje? Kdo je na té fotce? Žena a dítě? Já vás panenky dobře znám! Ale na fotce je nepoznávám. Jako znaky, jimiž jsem byl odkázán, to ano, to je ještě poznám, slyším, jak jim skleněné oči chrastí v prázdných hlavách, ale jako ženu a dítě je nepoznávám, takovým znakům vůbec nerozumím. Znaky jsou něco mrtvého, co odkazuje k živým, ale oni mě podpoří, když je třeba, aby mě dostaly pryč, není vidět, že tu je vevnitř nějaká dušička, jestli ji nevidíte, tak máte smůlu! Ukazatele stojí na chodbách, v koridorech, tam je všude něco napsáno, a když to člověk pochopí, je tu dobře zapsaný. Jenže já je nechápu, jsem vykázán z místnosti, z domu, z místa, nepoznávám už nic, to přece kdysi bývaly znaky, ukazatele,

kříže na vrcholech, semaforů, budovy, to přece všechno byly znaky, nebo ne? Ty přece stačilo jen přečíst! Ale byl jsem odtud vykázán, vykázán z říše, kde stály znaky, dokonce vykázán z vlastního umírání, z konce, kterého jsem už skoro dosáhl, jsem byl zase vykázán, protože konec není dosažitelný, navzdory ukazatelům, které k němu vedou, kterým ovšem rozumí jen moudrý kazatel, prosím, omluvte mě. Už žádné znaky, žádná opodstatněnost mé existence. Znaky vždycky poukazovaly na něco jiného v mé divokosti, těžko jsem si zvykal na to, co bylo, jenže mě právě zajímalo něco jiného, a tak jsem se pořádně nechtěl, byl jsem neklidný, snadno se rozptyloval, táhl jsem se, táhl jsem někam, neklidně, co bylo moje, to jsem znal, ty, co byly moje, ty jsem znal taky, ale už jsem nerozuměl tomu, co tím myslely, tak to jsem je asi neznal tak dobře, jak jsem si myslel. Ty znaky jsem uměl číst, a dokud jsem je uměl číst, trpěly mě. Dokud jsem byl trpělivý, trpěly mě. Teď jsem byl vykázán sám ze sebe, bylo mi přikázáno být pryč. Důvod mého vykázání nebyl prokazatelný, důvod, abych zůstal, taky nebyl, ale příkaz mě stejně postihl jako rána. Žádné světýlko se přede mnou vliďně nemihotá, nemůžu se za ním vydat, protože v dalším okamžiku už jsem na něj zase zapomněl, nebo je prostě jen pryč?, že bych na něj vůbec nezapomněl, a už bylo pryč?, už ho vůbec nevidím, ano, ukazatele taky ne, ty jsou taky pryč, kdo by jim rozuměl?, už žádné světlo, co by lákalo tuláka, tuláka, jímž jsem kdysi býval, ach, ten, kdo je tak chladný a zrozen k neštěstí, ten rád je šálen bujnou lstí světla, která nevycházejí ze žádného semaforu a nikoho by nepřelstila, to je jedno, odkud přicházejí, protože tady je všechno bílé. Ukazatele jsou v tom

bílu zapotřebí, to ano, všechno je bílé, ale já těm ukazatelům nerozumím. Tady je smrt, ne, ne bílá smrt, to by sice bylo logické, ale tak bílo tu zase není. Smrt je bílá, ale ne tak moc, ne čistě bílá, jinak by to byla lavina, tvrdá jako beton, neúprosná jako vlající cáry mraků, ty si taky dělají, co chtějí a co po nich chce vítr. Je to fuk.

Co jsem to chtěl říct? Nic už nepoukazuje na světlý, teplý dům, kde jsem kdysi býval s ženou a dcerou, nic nepoukazuje, všechno vykazuje. Všechno, co vidím, mě vykazuje. Kousek papíru by to v podstatě vyřídil taky, to vykázání, ale všechno ostatní mě vykazuje zrovna tak. Nikdo se neptal, mě se taky nikdo neptal, ale vykázán jsem byl. Vím taky kým. Ale není mi to nic platné. Nikde žádná milá duše, klam zvitězil jednoduše. Klam, že jsem doma. Jenže nejsem. Tady ne. Klam. Jak jen se vyhnu cestám, kudy chodí jiní poutníci? Ale já se jim přece vyhýbat nechci, já je přece hledám, já je naléhavě hledám! Ty bílé ukazatele jsou popsány naprosto nečitelně, a teď jsou najednou úplně pryč. Proto vám to teď řeknu, podívejte se na mě, nedívejte se na ukazatele, ty jsou stejně pryč, teď se dívejte na mě: Já bych tak rád chodil těmito cestami, tisíckrát jsem jimi kráčel za krásným cílem, hledal skryté pěšinky v skalnatém návrší, chodil, toulal se, chodil a chodil, každý den, putoval stále dál a dál, abych se pak přece zase vrátil do domu, do teplého, světlého domu k ženě a dceři. Teď už ne.

Vždyť jsem nespáchal nic zlého, abych se lidí musel bát. Ukazatele stojí u cest, ukazují k městům, vykazují mě odsud,

mně nic nepřikazují, jen mě vykazují, jako všechny znaky, vykazují mě, už je vůbec nevidím, ale ony mě vykazují, už žádný dům, kam se vrátit, žádný dům nenabízí návrat, žádný dům nenabízí službu návratu domů, jen odvratu pryč. S konečnou platností. Můj konec je platný. Putuji neklidně a hledám klid. Ale tento klid, tento klid, tohle bílo, tuhle smrt jsem nikdy nehledal a nikdy si ji nezasloužil. Teď mám klid, ale vůbec ho nechci. Ještě vidím poslední ukazatel, mému pohledu se nebrání, posílá mě tam, odkud se ještě nikdo nevrátil. Žena s dcerou to taky nemyslely tak, že bych se kdy měl vrátit. Ten ukazatel mě vykázal, tenhle poslední ukazatel jsem nemohl ignorovat, on mě vykazuje, už mě vykázal, před domem osoba, ne, dvě osoby, které mi od tohoto okamžiku zakázaly putovat, nechápu proč, mé putování jim připadalo nadměrné, neklidné, jak jim mohlo vadit, když se přece konalo jinde! Tak, teď mi konečně dají pokoj. Já poslechnu. Já se začlením. Musím tam, odkud žádný nešel zpět. Teď poslechnu. Uznávám to. Teď klidu budeš jist, konečně, a my taky, říkáj mi, říkáj mi žena a dcera, klid ve vyšínutém domě. Asi jim to musím věřit. Poslechnu a začlením se, jenom nevím kam. Kde mě chtějí mít?, to ať mi prosím konečně řeknou! Neříkají mi nic. Nebo jsem to zapomněl. Já poslechnu a začlením se, ale ony mi neříkají, kde mě chtějí mít, říkáj jenom, že mě chtějí mít jinde, odkud mě má cesta dovést už jen na hřbitov. Ten jsem jistě nehledal, ale přesto ho najdu, má cesta mě tam zavede, a to aniž uvidím ukazatel, vím, kam musím, nevím, teď ten ukazatel nepřectu, ale to nevádí, už ho nevidím, ale vím, že mi ukazatel přikazuje jít tam a tam mě taky dovede moje cesta, ať už je to kdekoli. Konce se dosáhnout nedá,

ale přesto tam musím. Konečně můžu dorazit, konečně tam můžu dorazit, říkám si ještě. Já poslechnu. Já už konečně poslechnu. Slyšíš ty psy? Tenkrát jsme taky měli roztomilého psa. A kam mě vykazaly ukazatele? Pokračování příště. Už žádné pokračování. Konečná.

Jsou snad v tomhle domě všechny komůrky obsazené? Jsem umdlený k padnutí, jsem těžce, až smrtelně raněný. Ano, vše obsazeno. Vy to snad nevidíte, tady je to napsané: obsazeno. Jdu dál, avšak další ukazatel je buď otočený, nebo úplně pryč, na nic už nepoukazuje a já bych to stejně nenašel. Nevím kudy kam a nakonec mi stopnou i chůzi. Chůzi mi odtáhnou zpod nohou, to od nich není hezké. Žena a dcera mi sebraly chůzi, ony to byly, vždyť jsem je viděl, ale před tím mi schválně otocily všechny ukazatele, to udělaly schválně, jenom to nemůžu dokázat, a taky to vůbec nebylo myšleno tak, že až budou všechny ukazatele otočené a já se budu moct konečně otočit taky, že se budu moct vrátit zase k nim. Že budu smět domů. Já už nesmím vůbec nic, už ani chodit, ani něco chtít, nesmím nikam putovat, nesmím nic vidět, jen bílo vyřinutého domu. Konečná. Všichni vystupovat. A všichni vystupují. To si člověk myslí, jak je tenhle ukazatel stabilní, a příště si přijde někdo nervově labilní a bude se ptát, jak si stojí. Jenže ukazatel se posunul a ten labilní už neví vůbec nic, protože se posunul i jeho ukazatel a už není tak prokazatelný, že ukazuje správně. Ono by to mohlo být znamení, ale jaké a čeho? Žena a dcera ho odsunuly, jenom o kousek, a už jsem nedokázal přijít úplně k sobě, ano, byl jsem to já, kým posunuly, ne ten ukazatel, mě samotného posunuly,

vyšinuly jen o kousek, a už je po stabilitě a už jsem tam, odkud nikdo nešel zpět. Jsem tam, ale už nevím, kdo je já? Jaké já? Už s tím nic nespojuju, ani své putováním zubožené nohy, své žitím udivené nohy, moje chůzi ochozené nohy, už s tím nespojuju nic. S touhle cestou už nespojuju nic. Už nedokážu navázat žádný svazek, žádné spojení, žádný obvaz už neobvážu, nic už nemůžu. Jsou snad v tomhle domě všechny komůrky obsazené? Na to už jsem se přece jednou ptal! Žádná odpověď. Ani napoprve ne. Jsem zemdlený k padnutí, to už jsem taky jednou říkal, promiňte, já vždycky všechno říkám víckrát, opravdu všechno, asi jste si toho už všimli, opravdu všechno, všechno opakované, protože okamžitě zapomínám, co jsem říkal nebo na co jsem se ptal, a ano, vidím to, komůrky jsou všechny obsazené, ale nějak a někam mě tam ještě nacpou. Jsem neklidný, ale oni mě nějak uklidní. Berte prosím ohled na to, že váš soused už se odebral k odpočinku! To dřív vždycky říkali v televizi, před mnoha, mnoha lety. Teď teprve toho dosáhli. Odebral jsem se k odpočinku. Dobrou noc. Studený hostinec, do kterého jsem byl pozván, teď může zavřít. Už mě nemusí vykazovat. A už nemůže, nemůže. Ne, nemůže. Konec.

Už tak dlouho jsem neviděl moře, ale teď bych ho mohl vyhrát, možná bych mohl v tombole vyhrát moře, na to bych ale musel sám být minimálně proudem. Jinak se tam nedostanu. Jenže žádný proud neprojde tíše dveřmi. Proud být nemůžu, kabel taky nemůžu být, tenhle tedy ne, z tohohle kabelu vychází hudba, velice hlasitá, velice dobrá hudba, taky dobře, vyhrát se tu ale nic nedá. Musím tu teď všechno nechat být, protože když to vyženu, přijde možná něco ještě horšího. Nic nevychází ven, ale někdo vchází dovnitř. A já ho neznám. Když bych byl kabel, mohl bych si sám posvítit, mohl bych znít, mohl bych ozvučit něco, co o mně nechce ani slyšet, mohl bych se společně se mnou spokojit sám se sebou, kdybych chtěl, dokonce dvojité spokojit, já a já, mé utrpení by zároveň se mnou mohlo hravě získat hrob, protože ono to hladce nepůjde. Ve své zemi bych mohl vyhrát všechno, od sjezdu až po umělecké ježdění na prkně, teď nevím, jak se to jmenuje, jak se jmenuje tenhle sport. Být snowboardista, to by bylo něco, musím se podívat, jak se to dělá, je to sport pro mladé, nikdo jiný než mladší, kterému ještě teče mléko po bradě, ho

přestovat nemůže a nesmí. Takže bych tu možná mohl být výhercem, jenže jsem příliš starý. Celá země by mě mohla milovat, jenže jsem příliš starý. Ne příliš starý na sport jako takový, ale příliš starý na sport, při kterém člověk musí být mladý. Až teď si uvědomuju, jak jsem unavený. To všechno je pryč, celou dobu mě to mjelo, a já jsem si toho vůbec nevšiml. Můžu už jenom, po krátkém pozdravu na rozloučenou, trochu chodit na procházky. Odhalení toho, co je na mně neviditelné, už nikoho nezajímá. Můj život už pomíjí jako tolika ostatním, jako každému, jenom ať nepomine právě teď, ale až zítra, raději pozítří, to je velice banální, pro všechny je to banální, ale pro mě ne. Teď už si tedy nemůžu sám dávat načas, ale naopak mi někdo jiný můj čas bere, pomoci! Proč právě já? Vy byste taky neslyšeli rádi, že je váš život banální, vaše nohy by na vás tázavě hleděly, je to tedy skutečně pravda, že teď už nesmíme dál, že se musíme zastavit? My bychom ještě tak chtěli, tak rádi bychom ještě šli, ale už nesmíme, tělo říká: Stop!, jestli budete takhle putovat dál, tak se vás mladí ještě úplně zhrzojí a vy sám sebe taky! Protože si budete muset dát veškeré klouby svého těla nahradit umělými. Ale to nebude všechno. Teď byste byl vděčný už jenom za chůzi, co? Tohle tělo si nastavilo nohu, jen se na mě podívejte!, já teď na chůzi potřebuju konstrukci! Že je stařec, z toho mé tělo moc velkou radost nemělo, od mládí k němu bylo ještě tak daleko, jenže teď už je blízko, zítra už nebude a to ono taky zase moc nechce, nechce být blízko márnici. Ono si přálo být stařec, ale teď už si to nepřaje. Už to s námi nejde dál, přitom bychom mohli, kdybychom mohli tak, jak bychom chtěli!, snadno bychom procházeli nehostinnými cestami, k hospodáři bychom

šli, do hor, bouřemi, záda by necítila žádnou zátěž, šlo by to s námi všude, jenom se nezastavit, musí se přece jít dál, dál se musí jít i ve sportu, který je často ztěšňován v jednom a jediném člověkem, ale často dokonce velice mnoha lidmi, neboť rozum a názor jsou odkázány jeden na druhý. Selže-li názor na svět, protože člověk nemůže jít dál, selže i rozum, který už si svět tak jako tak dávno neumí vysvětlit. Nohy, co říkáte?, ptáte se po odpočinku? Ale vždyť vy už odpočíváte tak dlouho. Vy už jste snad zrezavěly. To je váš konec. Tělo bude ještě chvíli pokračovat, ale pro vás je to konečná. Kdo se ptá na srdce? Mé srdce, jsi to ty, kdo se mě ptá? Kdo by to byl jiný? Ptáš se, děláš, že jsi divoká a troufalá, no, ty si tedy troufáš! Z dychtění zbývá už jenom pachtění a láteření na všechny a na každého, jenže nikdo neposlouchá. Časový horizont už se pozvedá, neochotně a s mručením, ještě se mu nechce vstávat, ale musí vytvořit kulisu, kulatý horizont, můj rozum se musí s někým dohodnout, a tady už to je, to, s čím se musí dohodnout, je to naprosto libovolné. Čím dál dojdete, tím víc vidíte. Rozum se teď musí dohodnout s čím rým názorem. Bude to brzy? Půjde konečně něco dál? To je na mě moc těžké a nejen na mě. Už se nemůžu na nic dívat, však se taky nemůžu ani hýbat. To je velice těžké v zemi, kde pohyb znamená všechno, v níž se vždycky všechno pohybovalo, v níž se pohybovalo dokonce i hnutí, stále jen vpřed, a mě s sebou nevezalo. Pohyb je důležitý, ale hnutí je ještě mnohem důležitější. Nikdo je nezadrží. Hnutí tu najednou bylo, nikdo neviděl, kdo se to hnul, pak bylo najednou pryč, teď je zase tady. Plácne sebou na záda jako hravé zvíře, nabízí nám mužské pohlaví, tak se podívejme, jestli je opravdu

mužné, jestli se tu pohybuje zdivočelý červ, aby provedl náruživý vpich. Ano, tohle je mužské pohlaví, které se tu hnulo, ucní pohyb. To se počítá. To se počítá dvakrát. Toto hnutí je mužské hnutí. Jenom nevím, co s ním máme dělat, protože s ním totiž chce něco dělat každý. Jen s ním si chce každý něco začít. Všichni se tlačí k hnutí. Tam vpředu už je fronta. Ach, kdybych tak mohl od sebe pryč, než se hnutí pohne mým směrem, ale to je tak těžké. Slunce svítí, ale přesto je to těžké. Mé slunce to není, ach, mými slunci nejste dnes, i když se pohybuje, i když se semknete, jsem to přece já, kdo se musí pohybovat! Vzniká zvláštní odraz, jako bych bylo jedno ze tří, v každém případě jedno z několika, k tomu je hnutí přece tady, aby bylo hodně účastníků, ale kdyby to tak bylo, pak by mi museli předejít alespoň dva přede dveře, jeden sevřít pěst druhého. Naslouchám, dívám se za nimi, kam se tak mohli schovat, slyším jen drby, které neplatí mně. Něco si připínají, tukají na přírodu, jestli smí dovnitř, tak zdvořilí přece jindy nebyvají. Všechno jim přece patří. Patří to živým. Patří to-muto hnutí, které žije, je to živé hnutí! Žijícím patří všechno. Něco si připínají a pak se jde dolů. Teď jsou dole. Ujeli dolů. Na sjezdování jich tu už zůstává spousta. Ano, na pohybu taky, oni se všichni chtějí pohybovat, to se nedá nic dělat. No, po mně nejede nikdo. Kdo by taky chtěl být mrtvý? Neznám nikoho, kromě těch, co chtějí bezpodmínečně toto: těšit se na svou smrt. Smrt, to je jedna z výjimek pohybu. Těším se na svou smrt. To o sobě tvrdit nemůžu. Sice za ní musím jít, musím jít za smrtí, ostatní pořád držkuji a nadávají, nadávají vždycky ti, co něco nesmějí, ale já musím za ní. Za smrtí, možná ji ještě doženu. Mně nepatří nic. Už jsem jako ona, jsem žena,

nejsem nic a nic mi nepatří. Patřím jen sobě? Směšné! To už by byla jedna navíc!

Musím si sundat vázání, vidím už jenom bílé mračno za kýlem sjezdařů. Nejsem s nimi. Nejsem. Nikdo mě nevidí. Dívají se na slunce a stavějí se vedle něho, tak je alespoň těch slunci víc. Zůstanu ve stínu, vyhlížím do svého dětství a ze svého dětství zase sem, ale vidím jen ten sníh prášící se za sjezdaři jako z výfuku. Podívej se na ta jiná slunce. Vidíš něco? Vidím jen tmu, bohužel. Snad uvidíte trochu víc, snad uvidíte vůbec něco! Na ostatní dvě slunce se možná dívají ostatní, někdo se na ně přece dívat musí, tady, já je vidím! Já už je vidím! Teď dorazily dnešní hvězdy, filmujeme jejich příjezd, vyzvedáváme je z vrtulníku a vedeme k jevišti z ledu a sněhu, odkud se taky už už do tmy rozezní ohlušující řev. Dokonce i sjezdaři jsou zapomenuti, protože na téhle hvězdě my fakt úplně ujíždíme. Ujíždíte i vy na tom nebo onom, ujíždíte na této hvězdě, nebo na tamté? Ano, na téhle ujíždíme totálně.

Tak o tomhle by se mi ani nesnilo: Odloučení se zase objevují a mohou být při tom, i vy byste klidně mohli být při tom, klidně byste mohli vyrazit na cestu, ano, buďte při tom! Květiny zase kvetou, to je sen, říkám vám! Viděla jsem tu svěží kvítka a louky něžný háv, tahle krajina, no já vám říkám: To je sen! Někdo sní o něčem jiném, někteří sní líp. Tabulky se vydouvají, ano, okenní tabule, ty myslím, slyšeli jste správně, a shazují květiny. Něco se rozplývá. Ale moment! Tam pod mostem, tam nějaká mrtvá konečně setřásá svou bolest, může

se jí to podarit jenom jako mrtvé. V životě se tahle skulina otevřít nedala, možná byla moc poddajná, ne, ne ta skulina, ale něco se tu oddělilo, vidím to: Něco odpadlo – bolest, ten veliký rozdíl oproti různým zesnulým, kteří už přece necítí nic! Toto plačící zvíře kdysi vídalo štatnaté louky, ach, ta nebohá zvířata!, než jim přiloží k hlavě porážecí pistoli, musí mít všechna ve vědomí, že pro ně kdysi existovalo něco krásného. Někde mají uloženo, že existuje něco krásného, zvíře, můj miláčku, můj vůbec jediný miláčku, mé drahé, mé všechno, jenom zvíře si můžu zamilovat, kdo asi jsem, jsem jiné lásky, jiné lásky, že o lásce jen sním? To je zcela mimo můj dosah, polibky a blaženost jsou naprosto vzdálené mému rozumu, na hony vzdálené bodu, kde se všechno, co si umím představit, rozpouští v jediné možnosti, která se nikdy nesplní. Protože možnosti by přece měly být umožněny. To přece musí být možné! Ne, nemyslím. Nemyslím. Já už žádné možnosti nemám. Byly ve mně naskládané jako nákup v tašce, jenže už i ten reklamní slogan je zajímavější než já. Ale nějak, nevím jak, mi utekly mezi prsty, vytvořené útvary, útvary, které si vytvořila má představitivost?, tak vymyšlené přece být nemohly, nebo ano? Nebo útvary, které byly samy příliš namyšlené na to, aby zůstaly se mnou, dokonce i ty? Překrásné zvíře, a jak jednostranná je jeho bolest, když zvíře pláče samotným výma očima. Jedna žena to popsala. I ona už je dávno mrtvá. A já se toho nezabavím, nejde to, nezabavím se toho obrazu, že zvíře pláče slzy. Pes vedle Cikánů rozervaných bombou, ten plakal, vždycy se najde někdo, kdo něco takového vidí první, já to nejsem nikdy. A když pláče zvíře, pak pláčou dokonce i namalované obrazy na okenních sklech, které přece vůbec

nejsem pravé, samým teplem začínají plakat. Pláč člověka se netýká ničeho. Pláč zvířete, když bylo potrestáno a neví proč, námí otrásá, popadá naše tělo, jako bychom byli kořisti něčeho, co neznáme. Vždyť ono se tak namáhalo, to zvíře, aby pro nás všechno udělalo správně, bito bylo až do krve, teď pláče, neví, na čem je, ještě zná zelené louky, veselý ptačí křik, to má uloženo ve svém vědomí, nebo kde se to tak asi ukládá. Zvíře to všechno znalo, všechno vědělo, zvíře nemůže být snílek, když ztratilo své šťavnaté louky, tak si je uložilo, ještě je zná, zelené louky, kde to bylo dobré, ale teď zvedá obličej s výrazem v něžných černých očích, jak mi dnes a stále píše moje přítelkyně, zvedá obličej s výrazem dítěte, které bylo tvrdě potrestáno a neví proč, ani jak má ujít trestu, mně teď vytéká voda z těla, stéká po mně, ubohé zvíře, tak mi to píše, tak se píše jenom mně, zdá se mi. Proč to nepíšou ostatním? Jak jinak se tam dřív zvířeti jevílo slunce, tam, kde bylo, kde to bylo krásnější, kde bylo doma, jak jinak foukal vítr, jak jiné byly hlasy ptáků, byly veselé, vládl tam veselý ptačí křik.

Probouzím se. Nejsem nic, nejsem zvíře, ale nejsem nic v tomhle cizím děsivém městě, kde se soustavně konají lyžařské závody a lidské závody a maratonské závody pro lidi a ženy, nejsem nic, taky nevím, kde jsem, není možné, že jsem nebyl nic, to bych to věděl, měl bych číslo, značku, podle té by mě poznali, alespoň to číslo by znali, a kolik by jich teprve jávalo nad mým koncem, kdyby mě už předtím byli poznali, no, ne všichni, někteří by smutnili, ale hodně jich bude jásat, však oni budou jásat, až se podívají na řadu mých dětí, které se nikdy nenarodily, a řeknou: šťastné děti! Nevědí, čeho zůstaly usetřeny!

Žena něco napsala a teď ji trefí do hlavy, malý kalibr třetího ještě menším. Já nikoho netrefím ani nepotkám, a přesto: do mě se zato trefují poměrně často. Ta žena je mrtvá. Už z větší vzdálenosti je pod mostem městské dráhy – neda-leko jižního břehu, asi tak metr a půl nebo tak, pokud vůbec v takové vzdálenosti – vidět ve vodě předmět, který voda pravděpodobně o kousek poodnesla, který však přistál tady. Ten předmět nejprve vypadal jako nafouknutý potápěčský oblek, když jste ale přišli blíž a prohlédli si ten předmět líp, viděli jste, že je to žena. Těch je hodně. Není důvod se rozčilovat. Rozhodují se odejít, co si mám s tím předmětem počít? Vtom jdou proti mně dvě dívky, zůstávám stát a dívám se, jestli taky jdou k místu nálezu, jako předtím já, což ony taky učiní. Obracím se a ptám se, zda to považují za mrtvolu, na což odpoví kladně, přičemž ukazují na ruce pokryté rukavicemi, které teď jasně rozeznávám i já. Ano, je to žena, která pravděpodobně kdysi žila. Je to už delší, delší dobu. Říkat něco je jednoduché, proto to také říkám. Je to žena, která kdysi určitě žila, jinak by tu nebyla, jinak by tu nebyla ani jako mrtvá. Žila, a teď prostě přistála tady, teď se uložila tady. Uložila se. Sjezdaři mužou jako vždycky i teď nerušeně odjet, vkladatelé bývají zklamaní, tak často zklamání, pro mě za mě, jenže já jim nejsem ani fuk, ale pro mě za mě at si jedou, já jim to nezakazuju, já zvedám závoru, která sjezdaře odděluje od živých a vkladatele od uložných, at si všichni jedou kam chtějí, pro mě za mě, protože to, co tu přistalo, je sice nenahradí, až budou pryč, až si to uložené zase vyzvednou, až se zvednou, avšak rovnováha člověka je zase nastolena, však také přicházejí stále noví, přicházejí k lyžařskému

vleku i k finančnímu poradci. Sjezdařům i jiným vkladatelům a vůbec všem ostatním taky je srdečně jedno, že jste teď úplně nahoře. Že jste to dokázali. A tahle žena, co myslíte, ta je tu jako kořist? Ne, kdo by takovou chtěl?, tu už nikdo neobnoví, to je na ní vidět, ale jistě ji velice brzy nahradí úplně ojetí lidé, nahradí ji úplně. Je pryč. Teď je současnost, a ona by se chtěla dostat zpět! Jako protihodnotu! K tomu se mrtvá žena nehodí, ale do svých peřin už taky zpátky netrefí. Tu ženu si nechám, jakkoli ne ve své posteli, nechám si ji jako náhradu za sjezdaře a vkladatele, které už nedoženu a nedostanu. No tak si tedy nechám tu ženu, jinak ji totiž nechce nikdo. Ona a já, my se přece chceme osvěžovat v dobrém i zlém, jenže koho to zajímá? My už dávno nedoufáme, že ve svých peřinách znovu najdeme to, co tam lidí nechali. Co odjelo, to je pryč, to se vesele řítí do světa, konci vstříc, ale přesto, to oni ovšem nevědí, o konci oni nevědí, proti větru a nepohodě, nevědí, co jim vyjde pod čarou, stále vesele ven do světa a vždycky co nejpříkřeji z kopce, aby to bylo zábavnější, vesele proti větru a nepohodě, tenhle sjezdař, ten nechce být Bohem na zemi, to mu s radostí uvěřím, ale pro nás jim je, Bohem, pro nás on je Bohem. Co konečně odjelo, odjelo vesele, neslyším, co mi říká, co na mě ještě volá, když mizí z obzoru, nemám uši, když mu sníh létá do tváře, tak si ho prostě setřese, neslyším, co mi říká, on to taky neříká mně, necítím, na co si tu stěžuje, stěžování je pro blázný, ale on si přece nestěžuje!, on je ten poslední, kdo by si stěžoval, proč by si stěžoval, sjezdař, vesele do světa, proti větru a nepohodě. Něco zuřivě víří na kraji sjezdovky, něco víří, on to vidí jen koutkem oka a už je pryč, už kolem mě projel, nechce být

Bohem na zemi, jenže jim je. Reproduktoři na sjezdovce se rozeřvou, fronty na vlek se kroutí jako housenky a popolézají, už zase to do nich někdo naprall, zato je tato sjezdovka ozvučená, tuto sjezdovku ozvučili, cožpak neslyšíte tu hudbu?, ano, přichází odtamtud!, valí se z reproduktořů, člověk už neslyší vlastní slovo, člověk už neslyší svištění hran na ledu, člověk nenechá vzduch v klidu, člověk nedá vzduchu pokoj, nikomu nedá pokoj, kdo by taky chtěl mít klid? Klid bude v hrobě, ale tady ať klid není, takže si sjezdař dělá dráhu, ano, tenhle taky, pro mě za mě, reproduktoři na sjezdovce na nás vyřvávají, ne, ty mě osobně neoslovují. Chtěla bych slyšet něco jiného, jenže copak se mě někdo ptá? Co sjelo ze svalu a je pryč, to by mělo být povoleno okamžitě nahradit alespoň něčím mrtvým, které muselo někdy žít, to je podmínka, jinak by totiž to mrtvé ani neexistovalo. Tak bychom byli stále v plném počtu. Živí a mrtví by byli v rovnováze a potom by sami skočili na prkna a pak by se jelo z kopce, všechno by šlo z kopce, všechno, všechno se totiž musí obrátit k lepšímu, všechno se musí změnit. Všechno, co by odjelo, by se ihned nahradilo, a tak by nás bylo stále stejně, je mi jedno, kolik nás je, ale to číslo musí stále odpovídat, vždycky se musí vyrovnat, práce a sport, to je například taky takový vyrovnávací vzťah. Ale co odjelo, to se musí zase zalidnit z lidských zásob a pak u nás zůstat na věky. Všechno musí zůstat. Všechno ať si odjede, ale zato ať zůstane něco jiného, abychom byli zase všichni a byl nás plný počet. Co je pryč, je pryč. A místo toho přichází na jeho místo něco nového. Moje místo za to můžete mít taky, prosím pěkně! Co odjelo, pro své potěšení, jako Bůh mezi Bohy, to se musí nahradit. Samozřejmě ne takovými,

jako jsem já, živými mrtvými, ale opravdovými, pravými mrtvými. Původce škody, smrt, také musí škodu nahradit. Musí dodat náhradu za mrtvé. Tak to tedy budme důslední a vezměme si opravdové, pravé mrtvé, čímž se sjezdař ihned nahradí. On se po něm stejně nikdo dívat nebude. Mrtví jsou přece zticha. Ti ostatní dělají tím větší rámus. Reproduktoři: taky rámus. A přesto je vzduch klidný, svět jasný, když ještě řádily bouře, sjezdování se nerískovalo.

Tak, tady tedy stojím a svým kolovrátkem točím stále víc a víc, svým starým flašinetem, stále stejným. Kdo by něco takového poslouchal? Nikdo. Kolovrátek je stále stejný, ale píseň stále stejná není! Přisáhám, je pokaždé jiná, i když to tak nezní, i když se někdy překrývá s jinými písněmi, ta moje se vždycky ještě dá rozpoznat, i když reproduktoři na sjezdovce burácejí, moji píseň je ještě slyšet, nebo ne? Předpokladem ovšem je: sjezdaři jsou pryč, vkladatelé odesli, poslední vlek přijel a zastavil se a zůstali jsme tu jen my mrtví. Jsme tu už jen my mrtví a pouštíme si tu píseň na plné pecky. My už se do ničeho moc pouštět nemůžeme, protože toho, co můžeme a dokážeme, není moc, ale do něčeho se pustit ještě můžeme. Stále ta stejná stará písnička. Tak rádi bychom ještě žili! Nikdo už neposlouchá, toho jsem si samozřejmě vědoma. Ale začínám stále znovu s tou stejnou starou písničkou. Tak ráda bych ještě žila! Všichni mě přehlušují, nejen reproduktoři na sjezdovce, teď už mě přehlušují dokonce i tiché hovory u stolů v hospodě, kde nemám žádné místo jako štamgast, mé písně, můj kolovrátek, mé nekončící brblání, mé litanie. To stejně vím. To vím. Víím, že už to vůbec nemůžete poslouchat,

řikali jste mi to dost často, jenže já prostě nemůžu jinak. To mám snad lyžovat? To já zase neumím, už ne. Nebo snad mám sedět u stolu a s někým mluvit? To neumím. To raději kolísám – mám, nemám? Raději ne. Talíř mám stále plný, protože ho nikdo jiný vyjídat nebude. Zůstane plný. Fajn! Takže třeba vyhladovět už nemůžu. Ale nikdo mě nechce poslouchat, a to by pro mě přece bylo důležité! Mohla bych vyhladovět nad plným talířem, protože musím znovu a znovu opakovat své staré litanie a nemám čas jíst. Umění je pro mě důležitější. Nemám čas vyjíst svůj talíř, musím dokola opakovat své litanie, ačkoli to, co tu omílám, zná už každý. Nezajímá to nikoho, což dobře chápu. Ani já sama už to nemůžu poslouchat, děkuju pěkně. Stále totéž, to už vám samotné přece musí lézt krkem! Jak to jen vydržíte? A ještě k tomu to musíte sama poslouchat! Jste si přece tak blízko! Jste svůj jediný rodinný příslušník. Prosím, reproduktoři už jsou nastaveny velice nahlas, což jste ostatně požadovala, ale vy sama si přece musíte poslechnout aspoň něco, pár útržků toho, co nám tu zase chcete znovu omílat, stále totéž, jak to jen vydržíte? Nikdo vás nechce poslouchat, nikdo se na vás ani nepodívá, každý zaujímá pozice na každém rohu, v každém fóru proti vám, každý je důležitější než vy, a vy jste se z toho ještě stále nepoučila? Stále totéž, copak vás nenapadá nic jiného? Co je to za jazyk, jakým tady mluvíte? Kdo tomu má rozumět? Co to vůbec máte za jazyk, co to má znamenat, všechno z druhé, ze třetí ruky!, neboť vaše vlastní ruce nic neuchopí, nic nechápu, co to má znamenat, co je to za pindání, které tu necháte kolovat po světě, jak se mu zachce, protože tomu, že to tak chcete vy, tomu my rádi věříme, ale copak

my za to můžeme? Neposloucháme, to si dělejte, co chcete. Klidně proti tomu něco udělejte, že vás neposloucháme! Co to má znamenat? Nutit nás nemůžete! Váš kolovrátek se nezastaví, zdá se, že se ani zastavit nechce, ale proč tedy omíláte pořád to samé, pořád ty staré věci dokola, když vás stejně nikdo neposlouchá? Váš kolovrátek vám nikdo nevezme, ale proč se nenaučíte jinou píseň, proč těmi svými strnulými prsty nezahrajete něco svižnějšího, novějšího? Cožpak o to, vaši výdrž my obdivujeme, podivuhodná stařeno, my svým způsobem obdivujeme, že stále ještě nepřestáváte, máme jít kousek s vámi, jen kousek? Ne, to po nás chít nesmíte. My už to všechno známe, neměla byste všechno nechávat tak, jak to přichází, měla byste to konečně nechat přijít, ale vy přece nevíte, jak se to dělá. Přece po nás nemůžete chít, abychom vám k těm vašim zkaženým písním, k těm stále stejným, jaké nikdo nechtěl poslouchat už před dvaceti, třiceti, čtyřiceti lety, ještě otáčeli kolovrátkem! To prostě musíte sama. Chcěš snad otáčet svým kolovrátkem k našim písním, podivná stařeno? Naše písně jsou mnohem krásnější! To snad slyšíte sama, nebo ne? Tady, z reproduktorů na sjezdovce, je snad slyšet sama, slyšíte, tak byste to pak klidně mohla i zahrát, nebo slyšíte špatně? My chceme slyšet tohle! Hlasitěji už vám to opravdu zahrát nemůžeme, už nám to samotným málem trhá uši, ale přesně tak to chceme a přesně tak to chceme poslouchat. A nás je hodně! A za námi jich přijde ještě víc, a my všichni to chceme poslouchat! Na to vy si připadáte moc dobrá, co? Vy si chcete ke svému kolovrátku poslouchat vlastní písně? Nechcete, abychom s vámi šli? No, tak to si přejeeme totěž, protože ani my nechceme jít s vámi. Po půlhodině bychom

zešleli, kdybychom museli poslouchat pořád jen ten váš starý kolovrátek, který nám šel na nervy už před desetiletími, a teď to omíláte zase! Myslíte si, že jsme nepostřehli, že už to sama nemůžete poslouchat? A před vámi už to říkali jiní, jenže líp! Ale na něco nového jste moc líná. To vám můžou se zlostným štekotem chňapat po kotníkách zdivočelí psi, vy stejně nezrychlíte, nepohnula jste se ani o milimetr od té doby, co vás známe. Nechcete si navícit něco nového? Z reproduktorů to přece slyšíte, to snad budete umět zahrát, když už jste to slyšela tak často! Ne, hlasitěji to nejde, už jsme to pustili úplně naplno. Podívejte, veselí, rozjaření, extatictí lidé, s obrovskými zornicemi, které se samy zavrtávají do vaší důvěrné blaženosti jako vrtačky s příklepem, se najednou, a tentokrát zcela nečekaně, to byste nečekala ani vy!, řítí ze srázu přímo před vašima očima. A to ještě před chvílí stáli úplně odhodlaně na ledu! A dolů se řítí z čiré radosti! Ne tak, jak si myslíte! Z bolesti? Nezkaleným, veselým životem můžete ohlušit i bolest, můžete se sama sobě uložit jako povinnost a – ano, můžete i mluvit. Učinite tak přímo tady! Mluvit! Bolest ve vás pak už ani nemukne. Tihle lidé by nesjížděli tak často a tak rádi, kdyby celou dobu neposlouchali tuhle krásnou hudbu z reproduktorů, z těch obrovských beden, které jsou příliš vysoko, aby si na ně člověk mohl postavit skleničku. Lidé poslouchají, sami jsou temný útvar, bzučící roj, jímž jsou, protože pořád tak řvou, naslouchají jinému kalnému mraku z hřmíčího zvuku, nerozumějí tomu, co se jim hlásá, a nerozumějí tomu, co se jim právě diktuje. Kdyby mohli vidět to krásné světlo z reflektorů jako kalný mrak, který se prořezává veselým vzduchem, pak by neváhali a okamžitě sjížděli, jen

aby s nimi všude byla ta hudba, aby je provázela, ne bez mé hudby!, bez své hudby nikam nepůjdu!, tak, ta hudba teď přijde do uší, zastrčí se do uší, a já budu ráda odpovídat jejím zvolacímu způsobu, neboť je mi dána schopnost slyšet. Chci poslouchat jen tuhle hudbu a basta! Dejte mi pokoj, nechte mě v klidu, který není žádný klid, to je můj způsob klidu, že to není klid! Nechte to, ať si všechno jde, jak chce, stejně to vždycky chce jen pryč od vás! Nechte to jít, všechno, jak samo chce, točte si dál svým kolovrátkem, nám je to jedno, my to stejně neslyšíme, ta hudba na okraji sjezdovky je příliš hlasitá, naštěstí jsem si přinesla svou vlastní! Podívejte, tady je! Bydlí mi v uchu a bydlí tam ráda! Pusťte to, nechte to všechno běžet, přesně jak to samo chce, nechte to běžet, už jsem to říkala, nechte to běžet!, prostě to nechte běžet!, kdo chce, ať si jde, hudba, kterou vy nechcete?, ať si jde takyl, moment, hned vám řeknu, jakou hudbu máte poslouchat a jakou ne, pak si tu hudbu zastrčte do ucha a chodte s ní kolem, vodte si hudbu s sebou jako vzpouzející se zvíře, které vás vztekle tahá za vodítko. Neposlouchejte ostatní, nebo poslouchejte jen je, když vám ohlásí vaši hudbu! Pak budete smět poslouchat i všechny ostatní. A i když se vám možná kolovrátek stále ještě nezastaví, protože bystě měla poslouchat jinou hudbu, protože se to po vás chce, stejně budete muset, stejně budete muset poslouchat, co se vám říká, neujdete tomu, dokud vás nepřejde zrak i sluch. Tohle muselo přijít.

Ale slyším dobře? Umíte vy to vůbec: poslouchat ostatní? Může vaše spolubytí s ostatními způsobit, že je taky někdy vyslechnete? Prosim, já už ze slušnosti přestanu, vždyť já už

toho nechám! Jen klidně přeslechněte mé řeči, protože jistě budete chtít naslouchat svému vlastnímu já, které se na váš vkus bohužel vždycky projevuje příliš tiše! Ale není tu nic, protože vaše já už se samo dávno přeslechlo, a přeslechlo se kolem vás. Už ho nenajdete, už nikdy nenajdete své já, které jste přeslechli v tom vašem soustavném naslouchání, v naslouchání tomu, co slyší všichni. Neposlouchejte to, jinak se s vašim nasloucháním stane něco strašného, vaše naslouchání se nalomí, odlomí se vám od života, aby udělalo místo jiné možnosti slyšení, která přeruší vyřívání písňe, zarazí burácení z okraje sjezdovky, a to vy pak taky nebudete chtít.

Najednou je ticho, v němž slyšíte jen sami sebe, no jo, ale odvahu přerušit tu hudbu zvenčí, tu si teprve musíte dodat, jsou tu totiž i ostatní, kteří třeba ten dusot a rachot chtějí poslouchat dál! Ty všechny jste teď vyrušili! A oni to možná nechtějí. Nechtějí, aby se přerušovalo jejich volání, a také nechtějí, aby se přerušovalo jejich poslouchání a aby oni sami v sobě museli probudit naslouchání, které by pak slyšeli jen oni sami, každý nějaké jiné, slyšení samo by se při tom samozřejmě vytratilo. Bylo by to jiné slyšení, kdyby každý naslouchal svému nitru. Není možné, aby každý slyšel něco jiného jen proto, že každý přece má jiné, zcela vlastní nitro. To prostě nejde. Bylo by to strašlivě ticho, převládlo by strašlivé mlčení a ovládlo by nás, popadlo by nás za ruku a vláčelo bůhvíkam. Nehlučné volání neexistuje, tiché vytí neexistuje. Díváte se na mě. Váš kolovrátek se točí dál, vy ovšem musíte: stát absolutně tiše a pak to vaše otáčení nikdo neuslyší. Tyhle vytáčky my známe. Vesele světu vstříc, to na nás chcete hrát? Že vám

je tak veselo? Vy snad pořád ještě chcete, abychom dál a dál poslouchali vaši stále stejnou písničku? Jenže tu kolovrátek nehraje. Tu vy nezahrajete, my vás známe, vy vždycky zahrájete něco jiného, co je přece stále stejné. A i kdybychom vaši píseň chtěli slyšet: Od vás bychom ji slyšet nechtěli. Raději bychom ji chtěli slyšet od někoho, kdo jí podá jinak, nejději bychom slyšeli úplně jinou píseň! Pokaždé novou, nejrůznějších příchází, tu chceme! Ano, my chceme slyšet něco jiného, to jsme přece právě vyjádřili výrazem, kterému sami nerozumíme, slyšeli jste snad už někdy tenhle výraz, slyšeli jste snad už někdy něco tak výrazného? Pokud to ale musí být, jestli to bezpodmínečně musí být ta stará písnička, pak prosím jinak! To přece musí být možné. Vaše nohy už rozehřívají led, vidíme, že se brzy potopíte, to je od vás velice neopatrné, rozehřívát podrážkami led, na kterém stojíte, to vás potom vucne dolů jako špunt a vaše výdrž už se nebude mít čeho podržet. Budete padat ke dnu, s únavou k padnutí?, to už si pak nebudete moct vybrat. To si můžete strčit někam. Až vám led roztaje pod nohama, ponoříte se do vody, stanete se vlastní malou základnou, na které budete stát a která bude sestávat zrovna z ledu, byla to přece vaše volba, rozplynout se v sobě. Sama jste se připravila o svou podstavu i podstatu. Hlasová prohlášení už jste dávno přehlušila, ohrozila jste svůj hlas, když jste ho chtěla překřičet, sebe i svůj jednotlivý hlas jste ohrozila, protože jste mu vzala veškerou základní polohu, na které jste si tak zakládala, sama jste potopila svůj hlas, když jste se vydala na tenhle praskající led, ještě k tomu naboso!, bez ochrany! To je od vás tak hloupé, to jste udělala hloupě!, vy jste nás svým hlasem nechtěla vyrozumět o ničem,

ono tam pak už taky nebylo čemu rozumět. Svou vlastní lidskou lehkou nohou, která roztavila led, jenž byl celou vaší podstavou a podstatou, celou vaši výdrž a stálostí, jste vykróčila a potopila se a zmizela. Věříme, že potom dokonce i pod vodou budete dál otáčet svým kolovrátkem, bohužel, a stále tímtež směrem, jediným směrem, který znáte, protože vy prostě nemůžete přestat, tady je to totiž vidět, je to vidět na těch vínkách, na vzduchových bublinách, které stoupají vzhůru: vy neumíte přestat. Ani tam dole. Chcete burcovat a otřásat, ale už dávno jste v temné vodě pod ledem, kde je klid a chlad, kde vám zamrznou prsty. Tam už ničím neotřesete! Voláte zdola nahoru, z dálky do dálky. Tam už nikdo není, pravděpodobně tam nikdy nikdo nebyl a vy jste si toho jenom ne všimla, protože jste byla tak soustředěná na ten svůj blbý věčný kolovrátek. Nikdo neposlouchá. A vy si to nevědomujete, ani teď, když jste zmizela, neboť vaše podrážky vstoupily ledem do nicoty. Kdybyste byla ledu důvěřovala, kdybyste mu uvěřila, že je voda a že je bezedný, nebyla byste se potopila v tomhle klamném světle ledu, v téhle záplavě světla na ledu, který vás oklamal. Ale to volání, myslím, že bylo i vaše, protože si ho zatím nikdo nenárokoval, už dávno umlklo. Už tu nikdo není. Myslíme si, že za to můžete vy! Vás nikdo nechce poslouchat, a než se stihnete zeptat: váš kolovrátek už poslouchat nechceme. Kolikrát to ještě máme říkat? Vás by možná chtěli poslouchat, kdybyste byla někdo jiný, ale pak by i vaše píseň byla jiná a my bychom ji chtěli poslouchat, nebo by konečně úplně skončila. Srdečně vítáme! Konečně! Konečně něco jiného! A to je nám pak i jedno, jestli to jiné přichází od vás nebo od okraje sjezdovky nebo od někoho jiného,

na tomto jevišti pod širým nebem ve výšce 2 500 metrů, na ledovci, v alpském hostinci Profana-Alm, dokud ledovec existuje, ano, odtamtud se to teď taky ozývá, hlasitě, tak hlasitě, nesmíchá se to, nic jiného už nám nebude smět nic říkat, nic se nesmíchá s reproduktory, my rádi posloucháme, co se nám říká, my už nemáme uši, ale přesto vždycky rádi posloucháme, co se nám říká. Vás s vašim věčným starým kolovrátkem poslouchat nechceme. Vy máte talíř plný, to vám musí stačit. Zmizela jste v hlubině, ve vodě, která se vždycky poddává. To nám stačí. My vám nic nesníme, ale to by bylo jedno, vy už tu stejně nejste, my na vás nic nevidíme, my od vás nic neslyšíme, my od vás nic neodkoukáme, protože jste tak jako tak pryč. Nikdo o vás neuslyší. Neslyšíte, že je tu příliš hlučno? Ani kdybychom chtěli, nemohli bychom vás slyšet. Jen si otáčejte, jak chcete. Nikdo nebude poslouchat. V hlubině už není nikdo, kdo by vás mohl slyšet. Něco jiného bychom poslouchali rádi, a to teď taky slyšíme. Vy jste konečně pryč. Jste pod ledem. Celou dobu to přichází odevšad, odevšad, řve to, burácí, odplavuje nás pryč. Takový dobrý pocit, nechat se odplavit vodou, tak si to představujeme, jen vy si ho zase jednou nemůžete užít, krásný pocit, my jsme také neklesli tak hluboko jako vy. Je to jistě dobrý pocit, i když ne náš, nechat se odplavit slzami z vašich očí, krami z praskajícího ledu, tajícím sněhem, nemuset už být nikdo, už nikdy nemuset být nikdo. Ale vy, jen si nic nenamlouvejte, vy jste byla nikdo už dřív, a nikým taky zůstanete. Co říkáte, je prázdný zvuk, všude jste cizí. Jen si na tom nezakládejte! Myslím, že si na tom pořád ještě zakládáte! Jak jste na to přišla? My všichni jsme cizinci, všichni jsme si tady zaknihovali ubytování, všichni

máme knihy, zaknihujeme si všechno, co jen můžeme. A co si můžete zaknihovat vy? Jako cizí jste přišla, jako cizí odešla, kolovrátkem točila, stále stejná písnička, stále stejná? Mohla jste si vybrat jinou cestu, mohla jste si časem vybrat jinou cestu a jiný kolovrátek, to by pak ovšem nebyl žádný čas a žádný kolovrátek. Mohlo se to odehrát i mimo vodu, mimo hlubinu. To by pak bylo něco jiného. To by bylo něco! Ano, to by samozřejmě bylo něco jiného.

DOSLOV

POUŽ V HLAVĚ

Petr Štědroň

„Tak, tady tedy stojím se svým starým flašinetem, stále stejným. Kdo by něco takového poslouchal? Nikdo. Kolovrátek je stále stejný, ale píseň stále stejná není!“

Elfriede Jelineková

Všude jste cizí

Elfriede Jelineková se nechala inspirovat písňovým cyklem Franze Schuberta a napsala text, jenž se chápě motivů této melancholické hudby. Po krajinách textu Elfriede Jelinekové, stejně jako po těch Wilhelm Müllera a Franze Schuberta, nevandruje veselý pocestný tovaryš s holí a perkem za kloboukem, ale chodíme kamenitou, nehostinnou zimní krajinou. A poutník v *Zimním putování* má velmi široký rádius, od aktuálních politických témat až po hluboce osobní zpovědi.

Doprovázet *Zimní putování*, která z principu musí zůstat nedoprovázena? Kvůli svému onemocnění pocíť úzkosti nemohla Jelineková osobně převzít prestižní Mülheimskou cenu za nejlepší text

POZNÁMKY

Wilhelm Müller/Franz Schubert: *Zimní cesta*

Martin Heidegger: *Jsem chudák! Ubohý jako vždy vše ostatní, co mi tedy zbývá? Co zbývá putování? Jen bytí a čas. A to je hodně!*

Natascha Kampusch: *3096 dní v zajetí*, dokument
ARD autorů Petera Reicharda a Aliny Teodorescu

POZNÁMKA PŘEKLADATELKY

Elfriede Jelineková ve svých dramatických textech nespécifikuje ani počet, ani vlastnosti vystupujících postav a němčina ji umožňuje neurčovat ani jejich pohlaví. Pro překlad do češtiny je nutné rozlišovat mezi mužským a ženským rodem, pro české inscenátory však není moje řešení nijak závazné.

letošní divadelní sezony, a bohužel, jak sama píše, se už ani nemůže účastnit života. Cestuje tedy ve svých textech, ve stavu klidu, zastavení. „Když není cesty z ustrnutí, můžete zakusit maximálně tak zapomínání, nad nímž ovšem nemáme žádnou moc.“ Kořeny témat *Zimního putování* bychom jistě mohli hledat i zde, v nesmírně bohatém vnitřním pohybu z nemožnosti pohybu vnějšího, pohybu, který nepřipustí autorčinu chorobně panické pocity, tedy ve vůli zachytit vlastní uváznutí putováním. „Už neputuju ráda, protože už ani ráda nevycházím z domu. Teď tedy musím takřkajíc putovat ve svém psaní. V té hře je to takové putování zezadu dopředu, jestli se to tak může říct. To, co bylo, i to, co mě trápilo od dětství, dorazilo teď. Dlouho to putovalo a teď to ke mně dorazilo jako něco dřívějšího, co by v tomto přícházení mohlo najít útočiště, pokud by literatura mohla být psychoanalýzou, již ovšem není.“ Jakoby se v *Zimním putování* ještě jednou vracela všechna témata, kterých se Jelíneková ve svých předchozích textech dotkla, německá kritika označovala hru jako „opus magnum“ E. Jelínekové.

Elfriede Jelíneková, dcera tichého otce a ctizádostivé matky, odmatička matkou pěstovaná jako zázračné dítě, musela cvičit na klavír, housle, příčnou flétnu, violu, později ještě na varhany, ve třinácti letech odešla na konzervatoř studovat skladbu. Nejen kvůli hyperaktivitě se jí dostane psychiatrické péče – sama o sobě říká, že byla trýzněným dítětem. Už od dětství trpí atakami paniky a má klaustrofobické strachy z davů lidí.

Tatínek, než onemocněl Alzheimerovou chorobou, se vášnivě rád procházel krajinou, a když upadal do duševní temnoty, skrýval se v mlčení – Jelíneková vzpomíná, že s ním nepromluvil celé týdny. I tak se dá vysvětlit Jelínekové nezkrotná, snad až terapeutická potřeba mluvit, vyjadřovat se. Vyrvalá solitérka ve vnitřní emigraci líčí v posledním

divadelním textu*, poprvé uvedeném na prestižní mnichovské scéně propasti vlastní biografie, chladný dnešek, společnost bez morálních skupulí.

Pobyt ve světě a pocit odcizení je životním tématem Elfriede Jelínekové, stejně jako Franze Schuberta, dvou pozorovatelů-outsiderů a zároveň břitkých analytiků toho, co se kolem nich děje. Schubertovo putování *Zimní cestou* neodkazuje k povznesení srdce a optimismu duše, je to kontemplativní cesta, na které se od samého počátku vrávora, zastavuje a prchá směrem k nešťastné opuštěnosti lidského ducha. Autor básní Schubertovy předlohy Wilhelm Müller světoho hrdinu tentokrát neposílá někam do sluncem zalitého alpského údolí, nikdo se zde nebude kochat zurením čehokoliv nebo koukat po mlynářkách, v české muzikologii se o Zimní cestě dokonce mluví jako o „výřiku zoufalství“ (V. Holznecht). Schubertův potůček je nejhlubší, snad je také, jak říká Jelíneková, potůčkem slz, a na nic se neptá, na nic neodpovídá, protože zároveň plyne a je zde. V Schubertově hudbě je podle Jelínekové něco, co je nám zároveň odebráno. Snad, podobně jako u Jelínekové, je však v příběhu Schubertova poutníka patrný autostylizační přístup. *Zimní putování* je brilantní divadelní text, nekompromisní a hluboce smutný, od románu *Pianistka* snad nejosobnější. Platí o něm, co pravila literární kritička Julia Kospachová: „Je to dramatické dílo zraňování a sebezraňování, v němž se jazyk vykostuje nejjemnějším skalpelem a potahuje novým jazykovým tělem Jelínekové.“

Elfriede Jelíneková: *Zimní putování*. První provedení 3. února 2011, Münchner Kammerspiele, Schauspielhaus. Režie: Johan Simons, scéna: Johan Simons, kostýmy: Dorothee Curiová, hudební koncepce: Christoph Homberger, Martin Schütz, Jan Czajkowski, světlá: Jan-Christof Haas, dramaturgie: Julia Lochteová, Hrají: Benny Claessens, Jan Czajkowski, Bendix Dethleffsen, Katja Herbersová, Stefan Hunstein, André Jung, Wiebke Pulsová, Hildegard Schmahlová, Kristof Van Boven.

V postdramatickém divadelním textu se stírají hranice narace a figurace, přestává platit řád fabule, dochází k osamostatnění jazyka. Jelíneková vytváří divadelní hry, jejichž jazyk není jazykem figur (definovatelné figury beztak nenajdeme), ale objevuje se jako autonomní teatralita, divadlo jako „orální instituce“. Jelíneková namísto dialogů používá takzvaných „textových ploch“, zprvu jako rebelský odklon od tradice dramatické formy, dnes však jako jedinečný prostředek vyjádření, který dialog nenabízí. Zkrátka nejsou zde přeepsané role, scénické poznámky nebo snad třeba dialogy, *Žimní puťování* v očích tradice není tím, čemu jsme zvyklí říkat divadelní hra. Velké „koláže“ z monologických textových ploch vyvinula Jelíneková ve vlastní uměleckou formu. V průběhu let se texty Elfriede Jelínekové rozvinuly do stále silnějších bludných bloků, do neskladných, monstrózních trosek, jež autorka svým čtenářům bezohledně vrhá k nohám. „Její psaní je bitvou jazyka proti jazyku, vytvářením smyslů jejich ničením.“ (J. Kospachová). Je to rázná zlost napájená také agresemí vůči vlastní osobě, jež tento text činí použitelným jak na jevišti, tak pro čtení. Je to próza, kterou je prostě možno vrhat do prostoru – „nepotřebuji ani dialog, žádný diskurs nebo debatu – mám zapotřebí jen někoho, kdo tato slova spolyká a pak je zase vyplivne“. Jelíneková nechce své texty, jak jsem výše uvedl, označovat za „koláže“, jako obvykle využívá pouze jednotlivé citáty, jakési záchytné body z cizího jazyka, do nichž se vplétá svým jazykem, mluví dostlova o „poutkách a háčcích“; tyto citáty potřebuje, aby se ze státní dostala dál, ať už se posune kamkoliv.

Hry nobelistky Jelínekové přináší ustavičný tok řeči plný asociací – „divadlo staví mému proudu řeči hráze“, jak Jelíneková jednou popsala uvádění svých textů na jevišti. Její texty jsou „volně k odběru“, jak říká. Herci, diváci a posluchači se podílejí na jejím toku myšlenek, ovšem

je třeba být poměrně otrlý a vzdělaný. Čekají na vás totiž kaskády slov, řetězce asociací, objevují se spojení, pocity a myšlenky, které jsou naprosto nečekané a najednou jasně prosvětlené, její jazyk má rytmus a nutí nás bez dechu poslouchat. Textové plochy, označení, které se pro způsob psaní EJ vžilo, není přesné – schází mu totiž plasticity jejich textů – dramaturgyně MÜNCHNER KammerSPIELE Julia Lochteová mluví spíše o „textovém koberci“, „síti“, do níž autorka vplétá citáty. A se sítí je Jelíneková z důvodu fobie, která jí omezuje v pohybu i osobních kontaktech, spjata přímo životně, už od roku 1996 funguje její webová stránka, přes níž komunikuje se světem.

Proč Schubertova *Žimní cesta*? Jelíneková jakoby chtěla skládat hudbu, píše polyfonně. A jistě má absolutní sluch – slyší podtóny, pultóny, falešné i čisté. Na jazyk hraje jako na nástroj, už víme, že nečekáme linearitu, určení míst a postav, její texty jsou skladby, jako partitury s mnoha odstíny zvuků. Její vztah k hudbě je hluboký a někud drásavý: „Hudba člověka odcizuje, ačkoli všichni soustavně hudbu poslouchají, jeden to, druhý ono, člověk už jí skoro neumí, zni prostě odevšad, někdy skoro jenom jako dunění basů, a přesto: když hudbu sami vytváříte, stanete se přítom i sami pro sebe zároveň čím si cizím, ne tak cizím, jako bývali skladatelé, ale přesto cizí, neboť nakonec podlehnete jejímu volání, a kam vás láká, to byste měli vědět, pokud jste řádně cvičili (ach jo!), jenže jakmile tam dospějete, ihned vám tam půda úplně zmizí pod nohama, je pryč a vy budete taky celí pryč a budete vědět, že už nejste hezky sami mezi svými, ale že to, co je pod námi, se pohybuje – jako čas. Není záchraný.“

Jsem, tedy myslím

Literatura jako proces přemýšlení, citace, parafráze, analogie, hypertext, slovní hříčky jsou procesem jejího přemýšlení, zálužnosti

jazyka libůstkou (pro překladatele noční můrou), v českém prostředí se však zapomíná, že Jelínková píše s mimořádným humorem. A české literatuře může ostatně dát velmi mnoho: tolik potřebnou vůli zamýšlet se nad stavem dnešního světa, rýpat do něj, vůli klást (třeba nezodpověditelné) otázky, zkrátka více reflektovat žití. I když to bolí.

Divadelní hry (mám pocit, že celé její psaní je nutková potřeba a zároveň hra s námi a se sebou samou, v nejlepší smyslu) rakouské autorky jsou jazykově mohutné, politicky aktuální, radikální: jsou to naučné hry (to říkal Brecht, ovšem jak už Max Frisch napsal v podtitulu jednoho ze svých dramát, a u Jelínkové to platí ještě více, „naučné hry bez naučení“).

Jelínková vlastně není vůbec skeptická, naopak svým neutuchajícím zájmem, kritikou a angažovaností svět vytrvale analyzuje. Podstupuje bolest, trýzeň a otevírání ran, které samozřejmě krvácející dají i po zavřených knihy. Nenastává katarze, spása se nekoná.

O čem to je? O všem. Text o ničivé síle kapitálu, o vražedném opojení mocí a formách sexuální závislosti, o kolektivním zamlčování veřejnou mlouvou. Nejen Schubertova Žimní cesta, ale i Jelínkové Žimní putování jsou neuvěřitelně otevřené imaginaci. „Je to jako zbledlý svět, neboť se zde otvírá srdce. Je to jako operace na otevřeném srdci“, napsal Christof Homberger, autor hudebního konceptu první inscenace.

Hra Elfriede Jelínkové je nabitá aktualitou, troufalostí a bezohledným odkrýváním kamenů, pod nimiž se to hemží brouky: Jsou to jednak nepřístojnosti dnešní společnosti (aféra rakouské banky HypoAlpeAdria Group, případ Nataschy Kampuschové), otvírají se však i propasti samotného života. V textu *Žimního putování* můžeme putovat vlastním životem autorky, její dusivou lásku k rodičům, klaustrofobičkou atmosférou rodinného domu v Hütteldorfu, zastechneme celoživotní soubor s dominantní matkou, spatříme zde Alzheimerovou chorobou pomýleného otce spisovatelky, který v květnu 1969 zemřel ve vídeňském Steinhofu.

Čas

„...ale čas mi nepatří, tato doba žití mi taky nepatříla, pocházím z jiné doby, z téhle ne, to jsem si mohla namalovat, jak jsem chtěla, ale nešlo to.“

Tedy spíš bytí a čas. Důležitým prvkem velké části díla Elfriede Jelínkové v nakládání s „tradicí“ je jazyk a filozofie Martina Heideggera. Nejmarkantnější jistě v textech *Totenaufer* (1992) a *Wolken. Heim* (Domov. Oblaka, 1988), ale i v dalších -- třeba v próze *Kind der Toten* (Děti mrtvých, 1995). Jelínková Heideggera využívá v široké škále mezi pastiši a parodii, odkrývá fašizující prvky v jeho jazyce, je však také fascinována teoretickým obsahem jeho estetiky.

V *Žimním putování* Jelínková šermuje s Heideggerovými pojmy („časovost“, „strach“, „starost“), vždy jim dodá kromě původního ještě jiné vyznění -- vesměs hravě a ironické, proto mezi pastiši a parodii.

Ubíhání a ztrácení se času, splání pomíjivosti času, vypadávaní z času se prolíná celou hrou rozdělenou do osmi částí. Analytický pohled autorky odhaluje obrazné bezdomovectví člověka, jeho osamění, odcizení digitálními světy, narušené mezilidské vztahy, v našem světě vládne chlad, ale hlavně pomíjivost. „Čas. Ten bere všechno, to asi také musí, on za to nemůže, ale mě s sebou nevezme.“

Heideggerův výklad lidského bytí ve světě, k němuž dospěl v knize *Bytí a čas* přivedl filozofii k nutnosti přehodnotit dosavadní filozofickou tradici. Podle Heideggera je smyslem života to, že se člověk stále více stává tím, čím podstatou své bytosti vlastně je. Jsoucnou, kterému primárně klademe otázku, tážeme-li se po smyslu bytí, má charakter pobytu. Bytí tohoto jsoucnou je vždy pro každého „moje“. Smysl bytí zůstává zahalen v temnotě a dokazuje tak zásadní nutnost opakování

otázky po smyslu „byť“, kterou si v takové mnohosti a tolik let ve svém díle klade právě Jelíneková.

U Jelínekové není příliš velký rozdíl mezi soukromým a politickým, literatura pro ni vždycky byla ventilem i odreagováním. Její angažovaný vztek na společnost (s vůlí změnit, s vědomím marnosti), pitvavý pohled na nezpracovanou minulost, sexualizovaný jazyk dokáže stejně tak upřít i na sebe. Jelíneková v *Zimním putování* hojně rozebírá i vlastní „já“, a vypadá to, že na ni velmi těživě doléhají myšlenky vlastní konečnosti a odcizení. V *Zimním putování* najdeme řadu sebetronizujících míst dokazujících autorčinu sebereflexi a více než kde jinde i jakési memento pomíjivosti života a času – jednou z nejpůsobivějších pasáží je ironické a nelítostné zúčtování s její rolí coby autorkou: „...Nikdo už neposlouchá, toho jsem si samozřejmě vědoma. Ale začínám stále znovu s tou stejnou starou písničkou. Víím, že už to vůbec nemůžete poslouchat, říkali jste mi to dost často, jenže já prostě nemůžu jinak. To mám snad lyžovat? To já zase neumím, už ne.“

Jelíneková dokáže skvěle přetvářet kontext, persiflovat, pitvořit se: Kolovrátkář je také závěrečnou písní Schubertova cyklu. Šedivý, bosý, na kost promrzlý stařec s námahou vyluzuje opakující se melodii kolovrátku, jeho talířek zůstává prázdný – u Schuberta. Zde už to ale není stařec, my posloucháme nářek „podivné stařeny“ (tak o sobě mluví sama autorka), náš nářek nad ní: musíme prý „poslouchat stále jen váš starý kolovrátek, který nám šel na nervy už před deseti lety, a teď to omíláte zase! Myslíte si, že jsme nepostřehli, že už to sama nemůžete poslouchat?“ Tato jakási sebeshazující „coda“ *Zimního putování* Elfriede Jelínekové byla v první inscenaci bohužel škrtnuta, snad z piety, z vůle neutvrzovat autorku v tomto pohledu, co já vím. Jiné velmi osobní a intimní party se však v mnichovské inscenaci objevily, když třeba herečka Wiebke Pulsová (alter ego E.) říká: „Vyzáduju

něžnosti, které mi přísluší, nechala jsem si je zapsat do rodného listu, teď je chci konečně zkonsumovat, když jsem se do teď celé roky starala o mámu. Ať teď lidi vidí a oceňují mé genitálie, ať je také používají, pro mě za mě, bezpodmínečně!, ať jsou milováni lidé soustavně přítomní, i když je to někdy nepohodlné, člověk je taky nechce mít pořádku u sebe, koneckonců nejsou žádné kabelky, které by se daly zavřít, milovaní jsou příliš těžcí.“ Jelíneková prostě do textu vkládá vlastní přání, naděje a zklamání – ostatně i režisér Simons se snažil najít cestu k textu, do inscenace projektuje své osobní traumata, své dětství a třeba smrtící záplavy v Nizozemí.

Inszenace

Elfriede Jelíneková napsala *Zimní putování* na popud a objednávkou mnichovského divadla Münchner Kammerspiele. Intendant divadla a režisér Johan Simons z rozsáhlé předlohy nositelky Nobelovy ceny vypracoval přesvědčivé tři a čtvrt hodinové znění textu, která na téměř prázdné, hrubými prkny poseté jeviště přivádí sedm herců a jednoho hudebníka.

Johan Simons nazývá tento text E. Jelínekové „tragickou komedií“ – její tragická část je věnována Nataše Kampuschové a varuje závist lidu vůči mediální pozornosti, jež jí byla věnována (tématem se ostatně zabývala i jiná současná dramatička Kathrin Röggla ve hře *Zúčastnění*). A komická je Jelíneková z principu – její šelmovství zkrátka těší, je nám příjemné rozpoznávat, co autorka právě touto replikou zamýšlela, využije totiž jakoukoliv možnost slovního vtipu, ostré společenskokritické tezi vytně facku vtipná antiteze.

Jelíneková zažila od devadesátých let, kdy se naplno rozběhla její divadelní recepce na německojazyčných jevištích, nejrůznější režisérské rukopisy – třeba veličány režie Einara Schleea a Franka Castorfa,

později se postavili „specialisté“ na inscenování jejích textů v osobách Jossi Wielera a Nicolase Stemanna (nejnověji v režii Kerstin Beierové), kteří se v jejích textech dokázali pohybovat svobodně a s nezávislou fantazií.

Simons spolu s dramaturgyní Julii Lochteovou zkoncentrovali předlohu zhruba na polovinu a sahalí, aby snad nerušili komplexní toky myšlenek, k jednoduchým jevištním prostředkům, proměnili laviny slov v čisté divadlo. Podívejme se jen na několik obrazů.

Herce prchající před bouří na jevišti dovál obrovský ventilátor, přicházejí se zpěvem Schubertovy písně *Dobrou noc* – tou začíná i slavný Schubertův cyklus *Zimní cesta*. Je tu bankovní skandál kolem odkoupení korutánské HypoAlpeAdria Group – zajímavostí této bankovní skupiny bylo, že se její zisky privatizovaly (tedy rozkradly) a její ztráty socializovaly (tedy převzal je stát) – „společnost si neužívá, ale společností, ty ano“, jak praví autorka. V očích Simonse to byl sňatek, samozřejmě nerovný. Bohatá, ale prodaná nevěsta – tak nám na jevišti ukážou onen bohužel docela už běžný „skandál“. Tlustá slečinka v černých svatebních šatech v podání Benny Claessenseové. Pak na nás zase vykoukne Natascha Kampuschová, oběť únosu, kterou osm a půl let pod betonovou zátkou trýznil její věznitel Wolfgang Priklopil (jak bolestivá hra v jeho jméně, jakoby scénář psala Jelíneková...). Po její záchraně se totiž rakouské většinové společnosti jaksi nelíbilo, že se Kampuschová chová jinak, než jak by se na takovou správnou oběť slušelo – no jen ať se ztratí ze světla ramp, zpátky do sklepu. „Patříme na veřejnost, protože jsme většina. Ať si zůstane, kde je, sklep to být nemusí, ale ať je pryč a zůstane pryč. (...) Proč se s tou svou nádhernou stopou nedostanu do televize?“ ptá se veřejnost u Elfriede Jelínekové. Je to opět společnost, jejímž nejoblíbenějším sportem, kromě nenáviděného alpského lyžování, je vylučování – zestárlých, nemocných, cizích, jiných.

Unesenou dívku s dokonalou, avšak strnulou maskou a nastudovanými mechanickými gesty zde skvěle ztvárnil muž, Kristof Van Boven – v sérii dokonalých gest ukazuje třeba posedlost jejího trýznitele Priklopila manickým čištěním. Režisér využívá možností pohybového divadla, ovšem vykračování po nejrůznějších krajinách si toho žádá víc. Jazykem Elfriede Jelínekové zušlechťují jeviště především „její“ postavy: ona sama v podání patrně nejvyšší německé herečky Wiebke Pulssová, jako strojená a rovněž panovačná dcera, a Hildegard Schmahlová coby její dominantní, uzurpátorská matka.

Muži v ženských šatech, ženy v mužských, v nichž se necítí nejlíp, křívá prkna a valem železné opony zadřizovaná vichřice jsou jen jedním z prostředků přenosu hořkého a jízlivého naladění textu. Stavebním kamenem inscenace jsou ovšem velké monology, dokonale vypracované a účinné, namítnout by se snad mohlo, že se inscenace rozkládá na tato sólová čísla, nicméně s pokorou, již Simons vůči Jelínekové projevil, to asi nešlo jinak.

Simons samozřejmě ukáže i otce Elfriede Jelínekové, který s postupující chorobou stále více umlká. „Můj rozum odešel už dávno přede mnou, už ho nikdy nedoženu“, říká v mnichovské inscenaci André Jung. Druhá část po přestávce patří z velké části právě tomuto velkému herci a také blízkému příteli Jelínekové. Poutník jde vstříc svému konci – sedí zhroucený u klavíru a v dlouhém monologu se rozvíjí strach muže z pomnutí a zmizení. Sedí u starého harmonia a šlape na pedál. Nato se nad ním sklání klavírista v lyžařském oblečení (v této chvíli působí jako přátelský pečovatel v domově pro přestárlé) a zahraje mu na klávesnici píseň *Pocestní hostinec*. Nohy poutníka, jímž tento otec v podání André Junga kdysi býval, šlapou na pedálech stále dál, i když ruce toho druhého už dávno přestaly hrát. Putují dál, jen dál, jakoby pedály harmonia byly těmi starými cestami, po nichž kdysi procházel

krajinou. „Vyklouzávám sám ze sebe, ale to, co mě mělo nést, je pryč, už žádná opora, žádná opora v ženě a dítěti, nevzpomínám si, v jaké nemoci to jsem chycen, ale je to nemoc, musí to být nemoc, protože takhle jsem se nikdy předtím necítil, tak zavřený, je moc zima na to, abych stál, záda necítí zátež, bouře mi pomáhá odváat.“ Ostatně ústy tohoto vynikajícího herce se ozývají citáty z Müllerova a Schubertova cyklu asi nejvíce. Autorce se zde skvěle daří zahrávat si s jednotlivými strofami z Müllеровých básní a využívat jich ke svým myšlenkám – co je u Müllera, potažmo Schuberta úpěnlivou prosbou, Jelínková přetvoří v odmítání, z vyznání lásky pak utváří scénáře povrchních sexuálních pudů.

A jestli vás to ještě zajímá, tak v mnichovské inscenaci se moc nezpívá, v Německu tolik známý Schubert se maximálně tak zabrouká, zavzdychá – jen prosím žádnou romantiku a melancholii.

Karin Cerny, jedna z porotkyň Mülheimské ceny, mluví o tvorbě Elfriede Jelínkové jako o „singulárním kontinentu“, v němž se (přes řadu konkrétních, dobových odboček) pohybuje v nadčasovosti, v izolaci přes svůj počtač dokáže vnímat svět přesněji, ošklivěji a ironičtěji než jakýkoliv jiný dramatik. Tato směsice seberozkladu a radikální společenské kritiky je zkrátka jedinečná, a prestižní cena tedy nemohla být letos udělena nikomu jinému.

Po prvním provedení (ve více než tříhodinové inscenaci se ostatně uplatnila „pouze“ asi třetina textu) v divadelní sezoně 2010/11 v Münchner Kammerspiele text do svých dramaturgických plánů zařadilo minimálně deset velkých německojazyčných divadelních domů. Můžeme se těšit třeba na berlínské provedení v režii Andreas Kriegenburga. To znamená deset dalších interpretací, deset rozdílných znění textu.

„Neboť nic z toho všeho nemyslí samo sebe nebo míní sebe samo nebo tak není myšleno. Není však také myšleno ani nic jiného. Záhada jménem Schubert. Záhada, jež nám byla zadána k řešení už tím, že někdo vzdal sám sebe, podal se nám jako zásilka, avšak my v žádném případě nejsme uvedeni jako adresáti.“

Jelínková o Schubertovi